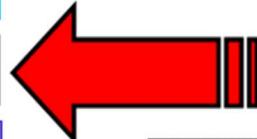

K4

Kuyantika 1

Kuyantika 2

Kuyantika 3

MUKANDA *ya* **KUYANTIIKA 2**

Luyantiku *ya* Makanda Yonso

Bakapu 4-11

(Ba Leso 21 sambu na bana ti bajeune)

Musoniki: Maman Lorella Rouster. MCE
Edition 2024

Project Mwinda
Ministères pour Chaque Enfant

ecmafrica@ecmafrica.org

Matondo na www.freebibleimages.org/Sweet Publishing sambu na foto

Mambu Kele na Mukanda Yai :

Dititi

Leso 16 Nzambi buyaka makabu ya Kaini.	Kuyantika 4 :1-8.....4
Leso 17 Kaini zwaka makambu sambu na makasi na yandi.	Kuyantika 4 :8-15.....10
Leso 18 Fami ya Kaini yelaka, kansi bo landaka Nzambi ve.	Kuyantika 4 :15-24.....14
Leso 19 Fami ya Seti balulaka ntima na Nzambi.	Kuyantika 4 :25-26, 5 :1-5, Luka 3 :38.....19
Leso 20 Fami ya Seti bakaka balusakumunu mingu.	Kuyantika 5 :6-32.....23
Leso 21 Nzambi wilaka Noa mawa ata na ntangu ya mfundusu.	Kuyantika 6 :1-8.....27
Leso 22 Noa lemfukaka na Nzambi ye tungaka masuwa.	Kuyantika 6 :9-12.....31
Leso 23 Noa lemfukaka na Nzambi, yo yina yandi ti fami fwaka ve na masa.	Kuyantika 7 :1-10.....34
Leso 24 Nzambi tindaka mvula ya ngolo na nsi-ntoto yonso.	Kuyantika 7 :11-24.....37
Leso 25 Nzambi suksaka masa ya ngolo.	Kuyantika 8 :1-14.....41
Leso 26 Noa vutulaka matondo na Nzambi.	Kuyantika 8 :15-20.....45
Leso 27 Nzambi yidikaka basaison ya konso mvula.	Kuyantika 8 :21-22.....48
Leso 28 Nzambi pesaka bantu kisalu na kuyala nzemono.	Kuyantika 9 :1-4.....51
Leso 29 Nzambi ke mona moyo ya muntu mfunu.	Kuyantika 9 :5-6.....54
Leso 30 Nzambi tulaka nkongolo na zulu bonso kidimbu ya nsilulu na Yandi.	Kuyantika 9 :8-17.....57
Leso 31 Noa laukaka na vinu, ti yo bendaka mpasi.	Kuyantika 9 :18-29.....60
Leso 32 Fami ya Yafeti yelaka, ti kumaka makanda ya Europe ti Russe.	Kuyantika 10 :1-5.....64
Leso 33 Fami ya Kami yelaka, ti kumaka makanda ya Afrika ti ndambu na kati-kati ya Europe ti Azie.	Kuyantika 10 :6-20.....67
Leso 34 Fami ya Semi yelaka na sika na kati-kati ya Europe ti Azie, ti Nzambi yidikaka bo kunatila beto yonso Mvulusi-Mesia.	Kuyantika 10 :22-32.....70
Leso 35 Bantu buyaka Nzambi na Babele, yo yina Nzambi kumisaka bandinga na bo kisakasaka.	Kuyantika 11 :1-9.....74
Leso 36 Dikanda ya Semi ta buta Mesia.	Kuyantika 11 :10-32.....79
Leso 37 Bansaka ya Revisio	Kuyantika kapu 4 tii 11.....83
Carte Geografica.....	85
Linya ya Ntangu.....	86

Bankunga ya Beto Sadila na Mukanda Yai.....87

[Merci na Freebibleimages.org sambu na baphoto /SweetPublishing, Lambsons, /LUMO project, /Amy & Carly ya Fishnet Bible Stories, /Bible Pathway Adventures. Beto sadilaka mpi baphoto licensés de Dreamstime, ti baphoto ya archives ya Ministères pour Chaque Enfant. Matondo na beno yonso.]
BaVERSE yonso ya Bible na mukanda yai kele Version Mwinda, Ministères pour Chaque Enfant

Atasio, Moniteur !

Mukanda yai kele mosi ya serie ya mikanda ya Kuwakana ya Ntama na ordre kronolozike.
Mukanda yai ke landa K1, Kuyantika 1.

Na Kuyantika 1, beto pesaka ngindu nki mutindu kuyula bakestio, kutwadisa bana kusala bagestes, ti kutwadisa bana kuyimba ti kukina sambu bo partisipe na konso kitini ya leso. Kana nge me landa mukanda yina, beto kwikila nde nge me simba ngindu yina. Yo yina, na mukanda yai, beto me pesa yo kaka na leso ya ntete, Leso 16. Na nima, nge mosi ta yindula nki mutindu kusala mambu yai. Beto ta bambukisa nge kusala yo mutindu yai :

? Kuyula bana :|

¶ Bana sala bageste kusonga nki me salama :

¶ Kuyimba ti kukina : (kusonga nki me salama)

Kaka tanga yai ve na bana. Yai kele kubambukisa nge nde, ntangu yina nge fweti twadisa bana na mambu yai tatu. Mbote kuyindula na ntwala nki bana ta sala ntangu yina. Yai ta lomba preparasio ya kuluta, kansi kana nge me yikama na yo, yo ta vanda mpasi mingi diaka ve. Partisipatio yina ya bana ta yika intere mingi. Yo mpi ta sadisa bana kubakisa mpi kubambuka malongi ya leso.

Kulonga ya kiese ti ya mbote !

Leso 16—Nzambi buyaka makabu ya Kaini.

Kuyantika 4 :1-8

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde beto lenda kwisa ve na Nzambi na konso mutindu beto zola. Beto fweti kwisa na Yandi na mpila Yandi me songa beto. Bo ta zenga kukwisa na Yandi na nzila ya Yesu Kristo.

♥ Verse ya kulonguka :

Yesu nde : “Mono kele nzila, Mono kele kieleka,
Mono kele moyo. Ata muntu mosi ve lenda kwenda
na Tata na nzila ya nkaka. Bo yonso lenda kwisa
na Yandi kaka na nzila na Mono. Yoane 14 :6

❖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti leso yai :

Kwisa na Yesu Kristo

Yesu Ke Nzila (Bandinga ya bankunga yonso ke monika na nsuka ya mukanda yai, dititi 87).

❖ Revisio :

Nki mutindu Adami ti Eva zabaka nde Nzambi zolaka bo kukwisa na Yandi na nzila ya makabu ya menga ?

(Yo fweti vanda nde Nzambi songaka bo ntangu Yandi fwaka mwana-dimeme sambu na kusadila bo bilele.)

⇒ Kuyantika Leso :

Bana zole sala theatre. Mwana mosi ke na mabanza nde yandi lenda kwisa na Nzambi na nzila ya biteki. Mwana ya nkaka tuba kaka nde Yandi fweti kwisa na nzila ya Yesu Kristo.

Bana, keti nge me yindula banzila yonso ya bantu meka kukwisa na Nzambi ? Nki nzila kele nzila ya kieleka ? Keti Nzambi ta ndima konso nzila beto zola kwisa na Yandi ?

Bubuyai beto ta longuka makambu ya bana ya Tata Adami na Mama Eva. Nzambi me songaka bo, Adami ti Eva, nki mutindu kukwisa na Yandi, na makabu ya menga. Keti bo ti bana na bo ta landa kusala mpila Yandi me songa bo ?

❖ Malongi ya nene ya leso yai na banti 4 :

16.1 Bana ya bakala ya ntete ya Nzambi pesaka Adami ti Eva vandaka Kaini ti leki na yandi, Abele. Abele vandaka mvungi ya mameme ti Caini vandaka kusansa kilanga.

❖ Tangila bana : Kuyantika 4 :1-2

I Ebuna Eva bakaka divumu ya bakala na yandi Adami, ti yandi butilaka yandi mwana ya bakala. Yandi pesaka mwana zina Kaini sambu yandi tubaka nde : “Mono me zwa mwana ya bakala na ngolo ya Mfumu Nzambi.”

2 Na nima, yandi butaka mwana ya zole ya bakala, leke ya Kaini zina ya Abele. Kisalu ya Abele kukebaka bambisi, kansi kisalu ya Kaini kusalaka bilanga.

❖ Kuyula bana bonso yai--

- Nki vandaka zina ya mwana-bakala ya ntete ya Tata Adami na Mama Eva ? (Kaini)
- Bo tondaka nani sambu na mwana yina ? (Nzambi. Bo monaka nde Nzambi muntu me pesa bo mwana yina.)
- Nani zina ya mwana-bakala ya zole ? (Abele.)
- Nki vandaka kisalu ya Abele ? (Kusansa bambisi. Yandi vandaka mvungi.)
- Nki kisalu ya Kaini ? (Yandi bondulaka ntoto kusala kilanga.)

❖ Bana sala bageste kusonga nki me salama :

Moniteur, tanga baverse yina diaka. Bana yonso ta sala bonso bo kele Adami, ke tala mwana ya Eva me butaka. Ntangu nge tanga sambu na lubutuku ya bana, bo yonso tuba nde, “Oh, Mama Eva ! Yo kele mwana ya bakala !” Na nima, bo yonso na kimvuka sala bagestes bonso bo kele Abele na mameme na yandi, ti Kaini na bilanga na yandi.

❖ Kuyimba ti kukina :

Nzambi me pesa beto mwana ya bakala, Zina na yandi Kaini, i, i,

Nzambi me pesa beto mwana ya bakala,
Zina na yandi Abele, e, e

Kaini salaka kilanga, a, a
Ye Abele vandaka mvungi
Ya mameme.

Adami kisalu yina na Kilanga ya Edeni, mpi sambu bo vandaka na mfunu ya bambuma yina. Bambisi vandaka mfunu sambu na makabu mpi sambu na kusala bilele, ata bo kudiaka bambisi ntete ve [Kuyantika 2 :16]).

Sambu na nki nge banza Abele pesaka mwana-dimeme ya butukaka ya ntete ?

(Yo lenda vanda nde ntangu Nzambi songaka bo kupesa makabu ya menga, Nzambi songaka bo mpi kupesa mutindu yina. Mwana-dimeme yina vandaka kusonga Mvulusi ya Nzambi silaka ta kwisa. Matayo 2 :7 songa beto nde Yesu vandaka mwana ya Maria ya ntete.)

Banila bana : Kuyantika 2 :3-4a

3 Kilumbu mosi Kaini bakaka ndambu ya bima ya ntete ya bilanga na yandi. Yandi kwendaka kupesa yo makabu na Mfumu Nzambi.

4a Na nima, Abele mpi bakaka mwana-dimeme mosi yina butukaka ntete. Yandi fwaka yo ti bakaka bitini ya mafuta na yo. Yandi kwendaka kupesa yo makabu.

? Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Nki makabu Kaini nataka na Nzambi ?
(Bima ya yandi katulaka na bilanga na yandi)
- Nki makabu Abele nataka na Nzambi ?
(Mwana dimeme ya butukaka ntete.)
- Nki makabu Nzambi me songa Adami ti Eva kunata ?
(Mbisi ya menga. Nzambi fwaka mbisi sambu na kusadila bo bilele.)
- Abele vandaka na bambisi sambu yina vandaka kisalu na yandi. Kansi Kaini salaka kisalu ya bilanga. Nki mutindu yandi lendaka kuzwa mbisi sambu na kupesa makabu ?
(Yandi lendaka kusumba yo to pesa Abele ndambu bambuma ya kilanga sambu na yo.)

Niveau Secondaire :

- Na kati ya Kaini ti Abele, nani vandaka kuisala kisalu ya mbote ?
(Bo yonso zole salaka kisalu ya mbote.
Kilanga vandaka mbote sambu Nzambi pesaka

Banila sala geste kusonga nki me salama :

Bana yonso na kimvuka lenda sala bageste bonso bo ke tunga mesa-nkailu sambu na kusamba Nzambi. Na nima, bo songa bonso bo ke fwa mwana-dimeme ti bo ke losa menga na yo. Na nima, bo ke tula yo na zulu ya mesa yina.

Banila yimba ti kina kusonga nki me salama :

Kaini nataka bambuma,
Yandi landaka nzila ya Nzambi ve.

Abele nataka mwana-mbisi,
Na nzila Nzambi me songa Adami.

16.3 Nzambi ndimaka Abele ti makabu na yandi, kansi Yandi ndimaka Kaini ti makabu na yandi ve. Yo yina, Kaini waka makasi mingi.

Tangila bana : Kuyantika 4 :4b & 5

4b Mfumu Nzambi ndimaka Abele ti makabu na yandi,

5 kansi Yandi ndimaka ve Kaini ti makabu na yandi. Yo yina Kaini waka makasi. Ilungi na yandi vimbaka na makasi yina.

? Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Nzambi ndimaka makabu ya nani ? (Ya Abele.)
- Nki makabu yina ?

(Mwana-dimeme ya butukaka ntete.)

- Nzambi buyaka makabu ya nani ?
(Ya Kaini.)
- Makabu ya Kaini vandaka ve makabu ya menga bonso Nzambi songaka bo kunata. Na zulu na yina, keti Bible ke tuba nde makabu yina vandaka mbi na mutindu ya nkaka—bonso mbala ya nkaka yo vandaka ya kupola ? (Ikele ve.)
- Sambu na nki Nzambi buyaka makabu ya Kaini ?
(Yo vandaka ve makabu ya menga bonso Nzambi songaka Adami kupesa.)
- Ntangu Nzambi buyaka makabu ya Kaini, Kaini salaka nki ?
(Yandi waka makasi. Luse na yandi vimbaka na makasi yina.)

Niveau Secondaire :

- Sambu na nge banza makabu fweti kuvanda mbisi, kansi bandunda ve ?
(Lufwa ya mwana-dimeme ti kupanzana ya menga na yo, yo songaka nde masumu vandaka mambu ya nene na meso ya Nzambi. Yo songaka mpi nde masumu nataka lufwa. Yo bambukisaka bo mpi nde, Mvulusi ta pesa menga na Yandi sambu na kukatula masumu ya bantu. Bandunda kulenda ve songa mambu yina.)
- Nki mutindu nge banza Nzambi songaka bantu na bilumbu yina nde Yandi me ndima makabu na bo ?
(Yo lenda vanda nde Nzambi yokaka makabu tiya, to Yandi songaka kidimbu ya nkaka. Beto zaba ve nki kidimbu Nzambi songaka, kansi beto zaba nde Abele ti Kaini, bo yonso zole bakisaka yo nswalu.)
- Ntangu Kaini bakisaka nde Nzambi me buya makabu na yandi, nki zolaka kuvanda mvutu ya mbote ?
(Mbote yandi bambukaka nki Nzambi me songa bo dezia ti yandi nata makabu na mpila Nzambi me tula.)

Bana sala geste kusonga nki me salama :

Mwana mosi sala geste kusonga makabu ya Abele me pesa, ti bana yonso bula maboko na bo kusonga nde bo ke ndima.

Na nima, mwana mosi ya nkaka sala geste kusonga makabu ya Kaini me pesa. Ebuna bana yonso nikisa ntu na bo “ve” kusonga nde Nzambi ndimaka ve makabu ya Kaini.

Kuyimba ti kukina :

Nzambi ndimaka mwana-dimeme
Ya Abele nataka. Ee, ee.

Yandi buyaka bandunda ya Kaini nataka.
Mawa ! Mawa !

Mbote Kaini waka Nzambi. Mbote yandi lemrukaka.
Kansi yandi waka makasi,
Mawa, mawa, mawa.

16.4 Nzambi songaka Kaini nde yandi vandaka na mfunu kuvanda makasi ve. Yandi fweti kaka sala yina ya Nzambi lombaka, ebuna Nzambi lenda ndima yandi mpi.

Tangila bana : Kuyantika 4 :6-7

6 Ebuna Mfumu Nzambi yulaka Kaini nde :
“Sambu na nki nge me wa makasi, me kanga ilungi ?

7 Kana nge sala mbote, Mono zola kundima nge mpi, kansi kana nge landa kusala mbi, zaba nde masumu ke bula na kielo na nge. Masumu zola kukanga nge, kansi nge lenda yala yandi.”

? Kuyula bana bonso yai--

Niveau Primaire:

- Ntangu Kaini waka makasi, nki Nzambi yulaka yandi ?
(Sambu na nki nge me wa makasi, me kanga ilungi ?)
- Keti nge banza Nzambi zabaka ve sambu na nki Kaini vandaka na makasi, to, keti nge banza Nzambi zolaka Kaini kuyindula nki yandi vandaka kusala ?

(Nzambi zaba mambu yonso, ebuna Yandi

zabaka mpi sambu na nki Kaini vandaka na makasi. Mbala ya nkaka Nzambi yulaka Kaini mutindu yina sambu yandi yindula ti ndima mbi na yandi.)

- Kana Kaini salaka mbote, kana yandi nataka makabu ya Nzambi zolaka, keti Nzambi zolaka kundima makabu na yandi mpi ?

(Ee, sambu Nzambi tubilaka yandi, “Kana nge sala mbote, mono zola ndima nge mpi.”)

- Nki Nzambi zolaka Kaini kusala ti masumu ? (Kuyala yo.)

Niveau Secondaire :

- Bantu ya nkaka me tuba nde Nzambi zolaka Abele kuluta Kaini. Nki mutindu beto zaba nde Nzambi zolaka Kaini mpi ?

(Nzambi tubilaka Kaini nde kana yandi salaka mbote, Yandi ta ndima yandi mpi. Ebuna Nzambi zolaka Kaini kubalula ntima na yandi.)

- Nki mutindu verse ya kulonguka bubuyai Yoane 14 :6 ke tadila lesy yai ?

(Nzambi songaka Kaini ti Abele kunata mwana-dimeme bonso makabu sambu na kubambukisa bo nde Mvulusi ta kwisa. Yesu ikele Mwana-Dimeme yina. Beto lenda kwisa na Nzambi kaka na nzila na Yandi.)

Bana sala geste kusonga nki me salama :

Songa bana kusala bageste ntangu nge tanga baverse yina diaka.

(Moniteur, kana nge kele na mutangi ya mbote na kalasi, yandi lenda tanga.)

Kuyimba ti kukina :

O, Kaini, sambu na nki makasi ?

Nge lenda sala mbote mpi,

‘buna Nzambi ta ndima nge.

>< Kumanisa Leso :

Nzambi ndimaka makabu ya Abele, sambu Abele

kwisaka na Yandi na mpila Yandi me songa, kansi Yandi buyaka makabu ya Kaini sambu Kaini kwisaka ve na mpila Nzambi me songa bibuti na bo.

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Keti nge bambuka banduku beto solulaka na luyantiku ya lesy yai ? Bo vandaka kusolula nki mutindu beto lenda kwisa na Nzambi. Beto lenda kwisa ve na Nzambi na konso mutindu beto zola. Beto fweti kwisa na Yandi na mpila Yandi me songa beto.

Kana nge me yamba Yesu, nge lenda songa bantu ya nkaka nde beto fweti kwisa na Nzambi na mpila Yandi me tuba. Keti nge me solula mambu yai ti banduku ti na fami ?

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

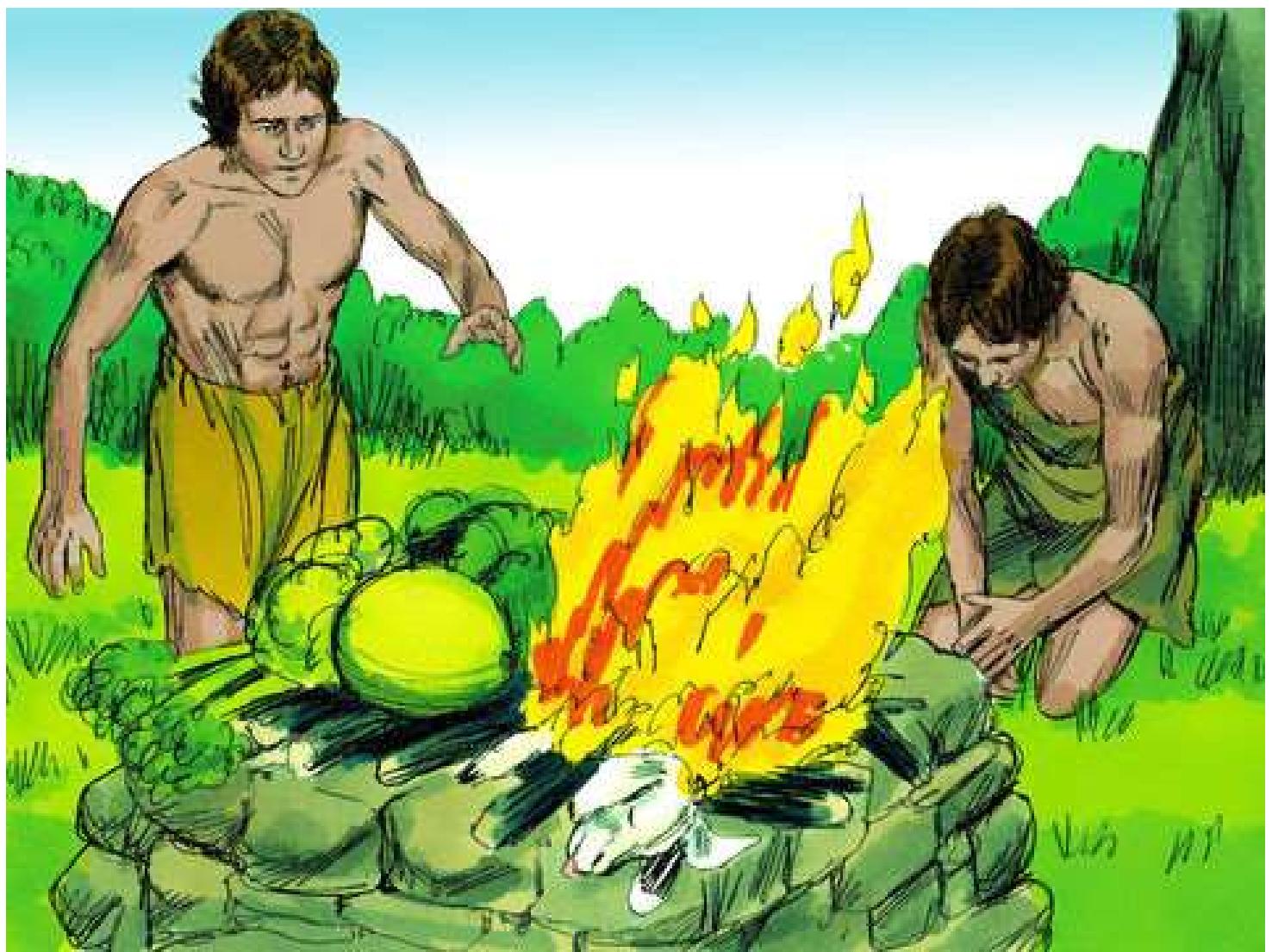
Mbala ya nkaka nge mosi me kwisa na Nzambi ntete ve na nzila ya Yesu. Yesu vandaka makabu ya kulunga sambu na beto. Bamakabu yonso ya mbote ya bantu pesaka ntama, yo vandaka kubambukisa beto nde Mvulusi ta kwisa.

Yesu Mwana-Nzambi zingaka mvu ya mvu. Yandi bikisaka nzo na Yandi na zulu, Yandi zingaka kukonda masumu, Yandi salaka bima mingi ya mbote ti ya kuyituka. Yandi monaka mpasi, ti Yandi kufwaka sambu na masumu na beto, ebuna Yandi telemaka na lufwa.

Kana nge me yamba Yandi bonso Mvulusi na nge ntete ve, nki ta kanga nge nzila kuyamba Yandi bubuyai ?

(Moniteur, songa sika bana lenda kwenda sambu nge kusoloula ti bo na mambu ya mpulusu.)

==NSUKA YA LESO 16

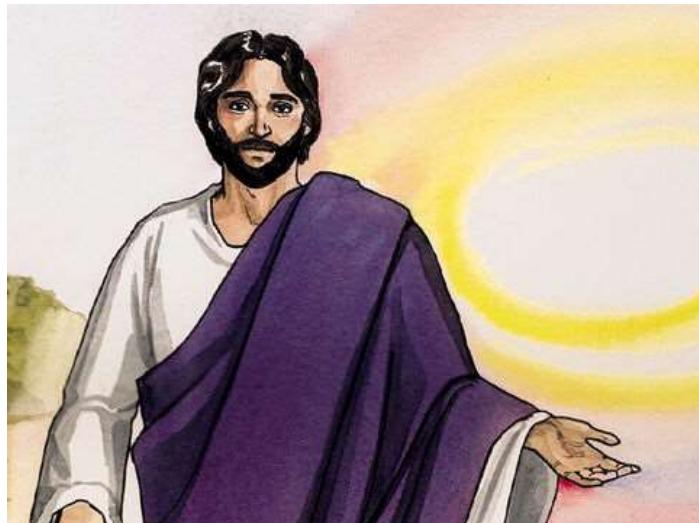
Leso 16

Nzambi ndimaka makabu ya Abele sambu yo vandaka makabu ya menga ya songaka Mesia, ti yo vandaka mpila Yandi me songa Adami kukwisa na Yandi. Kansi Yandi ndimaka ve makabu ya Kaini sambu yo vandaka ve makabu ya menga. Yo songaka ve Mesia yina fweti kwisa.

Beto fweti kwisa na Nzambi na mpila Yandi me songa beto.

Leso 16

Yesu nde :
*“Mono
kele nzila,
Mono kele
kieleka, Mono kele moyo.
Ata muntu mosi ve lenda
kwenda na Tata na nzila
ya nkaka.*
*Bo yonso lenda kwisa na
Yandi kaka na nzila na
Mono.*   *Yoane 14 :6*

Leso 17 Kaini zwaka makambu sambu na makasi na yandi.

Kuyantika 4:8 --15

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde kimpala ti makasi lenda benda beto na kusala mbi. Yo lenda natila beto makambu, ti bantu mingi lenda mona mpasi sambu na yo. Yo yina, bo ta keba mbote ntima na bo, sambu na kukatula bankeni ya kimpala ti ya makasi na ntwala yo lenda yela ti kuma nene.

♥ Verse ya kulonguka :

Makasi kele kima mosi ya nku.
bonso masa ya mudindu ya ke fwaka bima yonso na nzila na yo.
Kansi bo lenda meka yo ve na kimpala.
Bingana 27:4

↖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti leso yai :

Kana Beno Me Wa Makasi
O Luvunu Yambula (O Kimpala Yambula)

↖ Revisio :

- Nani vandaka bana ya bakala ya ntete ya Adami ti Eva ?
(Kaini ya ntete, ti Abele ya zole)
- Nki bisalu na bo ?
(Kaini kisalu ya bilanga, Abele mvungi ya mameme.)

⇒ Kuyantika Leso :

- Lomba bana kubambuka mbala mosi ya bo waka kimpala, ti nki bendaka bo na kuwa kimpala. (Moniteur, pesa nzila na mwana mosi to zole kuvutula mvutu ya nkufi.)
- Lomba bana kubambuka mbala mosi bo waka makasi. Nki bendaka bo na kuwa makasi ?
- Yula bo kana bo me mona mpasi to bo me kota na makambu sambu na kimpala to makasi na bo. (Moniteur, pesa nzila na mwana mosi to zole kupesa mvutu ya nkufi.)

Makasi ti kimpala lenda vanda mbote—KANA beto ke wa makasi na masumu, ti KANA beto ke na

kimpala sambu na lukumu ya Nzambi—bonso Yesu vandaka kusala.

Kansi beto bantu, mbala mingi beto kubwa na makambu sambu na kimpala ti makasi. Beto kuwa makasi, ti beto mona kimpala na mpila mosi ya pesa Nzambi kiese ve. Bubuyai beto ta longuka nki mutindu kimpala ti makasi bendaka Kaini kusala mbi mosi ya nene. Beto ta mona mambu mingi ya mpasi ya landaka masumu yina.

Keti nge bambuka nki mutindu Kaini waka na nsi ya ntima ntangu Nzambi ndimaka makabu ya Abele, kansi ya yandi ve ? (Yandi waka makasi. Ilungi na yandi vimbaka sambu na makasi yina.)

Keti nge bambuka nki Nzambi songaka Kaini ntangu yandi waka makasi ? (Nzambi songaka yandi nde kana yandi salaka mbote, Nzambi zolaka kundima mpi makabu na yandi. Yandi pesaka Kaini enkurazema kuyala makasi na yandi.)

Ntangu yai, beto zola mona nki salamaka na nima na yo :

🕸 Malongi ya nene ya leso yai na banti 4 :

17.1 Kaini fwaka leki na yandi Abele.

📖 Tangila bana : Kuyantika 4:8

8 *Ntangu yai, Kaini tubilaka leki na yandi Abele nde : "Beto kwenda tambula fioti."*
Ntangu bo kumaka na bilanga, Kaini vandaka kuatake leki na yandi. Yandi fwaka yandi.

Moniteur, twadisa bana na partisipasio yai--

? Kuyula bana :

👉 Bana sala geste kusonga nki me salama :

↖ Kuyimba ti kukina :

17.2: Nzambi nganinaka Kaini sambu na masumu na yandi.

📖 Tangila bana : Kuyantika 4:9-10

Mfumu Nzambi yulaka Kaini nde : "Wapi leki na nge Abele ?" Kaini nde : "Mono zaba ve. Keti mono mukebi na yandi ?"

10 Mfumu Nzambi nde : "Nki nge me sala ? Wa, menga ya leki na nge na ntoto ke dila na Mono.

?

Kuyula bana :

¶
Bana sala geste kusonga nki me salama :

¶
Kuyimba ti kukina :

17.3 Nzambi singaka Kaini ti tindaka yandi kubika fami, kuyungana na nsi-ntoto.

¶
Tangila bana : Kuyantika 4 :11--12

11 Mono Nzambi me singa nge. Mono ke kula nge mpi na ntoto yai, sambu nge muntu me nwisa yo menga ya mpangi na nge.

12 Ntoto ya nge ta bundulaka, yo ta buta ve. Nge ta vanda nge mosi. Nge ta kwenda kuyungana nge mosi.”

?

Kuyula bana :

¶
Bana sala geste kusonga nki me salama :

¶
Kuyimba ti kukina :

17.4 Kaini dilaka nde ndola na yandi me luta.

¶
Tangila bana : Kuyantika 4 :13 ti 14

13 Ebuna Kaini tubilaka Mfumu Nzambi nde : “Ndola yai me lutila mono ngolo.

14 Ntangu yai Nge me kula mono na ntoto yai ti na meso na nge. Mono ta vanda mono mosi, mono ta yungana mpi na nsi-ntoto. Mpidina konso muntu yina ta mona mono, yandi ta fwa mono.”

?

Kuyula bana :

¶
Bana sala geste kusonga nki me salama :

¶
Kuyimba ti kukina :

¶
Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Bana, beno yina me yamba Yesu Kristo na ntima,

sesepiyai, yindula zina ya muntu mosi ya nge wa kimpala na yandi, to muntu mosi ya nge ke wa makasi. Nki nge banza ? Yo zola kuvanda mbote kubika kimpala yina, makasi yina, na ntwala yo benda nge kusala mambu mosi ya mbi ?

Kana nge zola kubika makasi yina, kaka sesepiyai nge lenda songa Nzambi mambu yina. Songa Yandi zina ya muntu yina. Songa Yandi nde nge kele kulolula muntu yina.

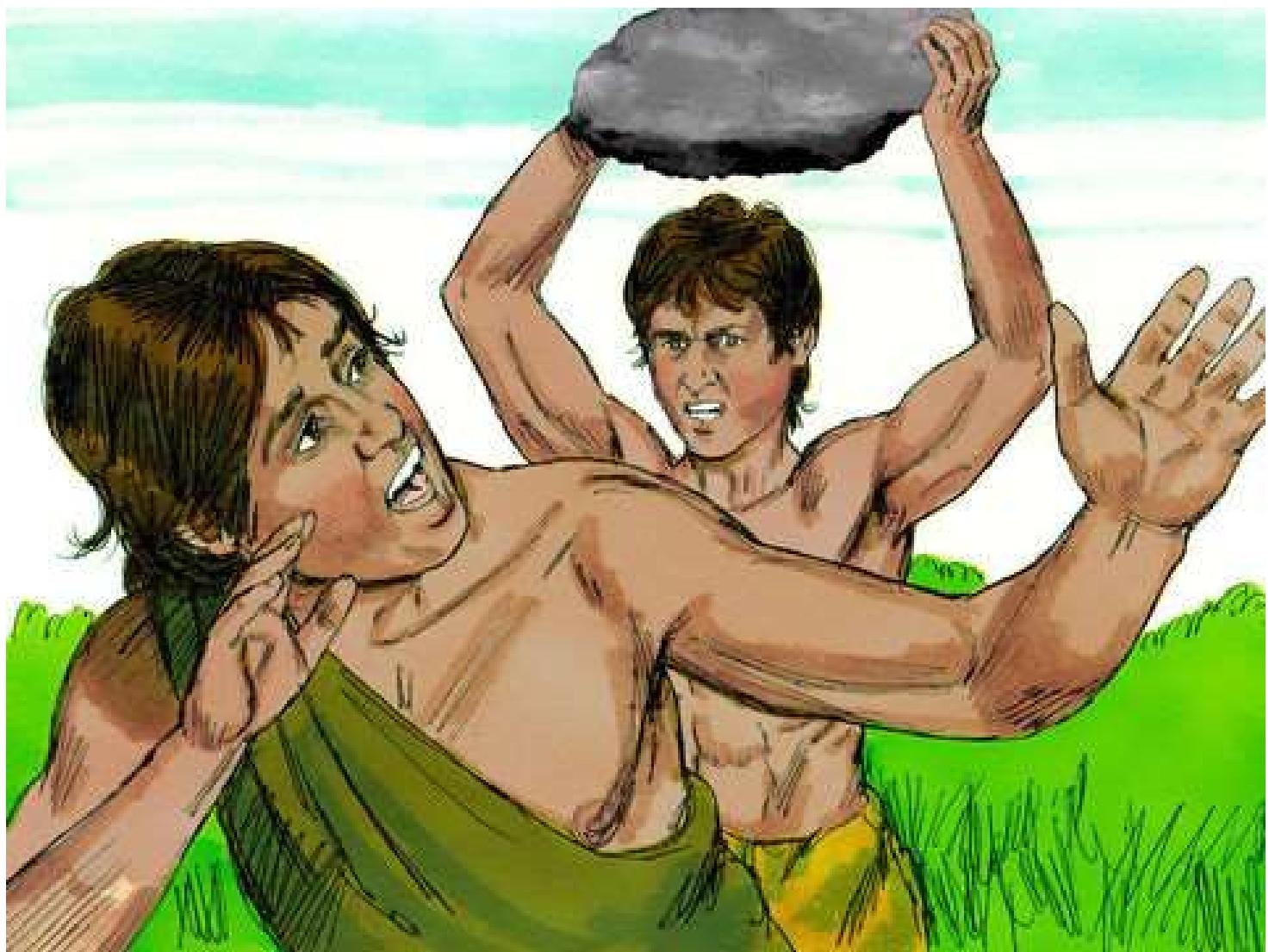
Kana muntu yina me sala nge mbi, songa Nzambi nde nge kele kubika yo na maboko na Yandi. Nzambi lunga landa mambu yina, nge ve.

Kana nge me samba mpidina, nge me pesa yo na Nzambi, kansi ata mpila yina, Satana lenda vutula mabanza ya ntama ya kimpala na nge. Kana mabanza yina ya ntama ya mbi zola vutuka, samba Nzambi diaka ti vutula yo na Yandi diaka. Diaka ti diaka. Ndambu-ndambu, nge ta mona nde ngemba ta fulusa ntima ya nge, ti Nzambi ta katula nge na kimpala yina. Makasi ta yala nge ve.

†
Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Mbala ya nkaka nge me yamba Yesu Kristo ntete ve. Bubuyai ikele lumbu mosi ya mbote sambu nge kundima Yandi. Kana nge me ndima Yesu ntete ve, kansi bubuyai nge zola kuyamba Yandi, kwisa na mono na nima ya ecodim. (Moniteur, songa bana wapi ti nki ntangu bo lenda solula ti nge na mambu yina.) Mono ta vanda na kiese kusadisa nge.

====NSUKA YA LESO 17

Leso 17

Kimpala ti makasi bendaka Kaini na kufwa leki na yandi, Abele. Nzambi pesaka yandi ndola kubika fami, kukwenda kuyungana.

Leso 17

*Makasi kele kima mosi ya
nku,
bonso masa ya mudindu ya
ke fwaka bima yonso na
nzila na yo.*

*Kansi
bo lenda meka
yo ve na
kimpala.*

Bingana 27 :4

Leso 18 Dikanda ya Kaini yelaka, kansi bo landaka Nzambi ve.

Kuyantika 4 :15 –24

Sala na ntwala :

Sonika bazina ya bana ya bakala ya Kaini, zina mosi na karte mosi, ti tula bo na ndonga :
Enoki, Iradi, Mehuyaele, Metushaele, Lameki,
Yabale (ya mama Ada), Yubale,
Tubale-Kaini (ya mama Sila)

◎ Kikuma ya Leso :

Bana ta bakisa nde Nzambi zola songa nlemvo na Yandi na makanda yonso ya nsi-ntoto, kansi makanda mingi me pesa Yandi mukongo. Bana ta sosa Nzambi na ntima na bo yonso, sambu bo ta mona yo mawa mingi kutunga fami ya ke tula Nzambi na kati ve.

↖ Nkunga ya kwenda nzila mosi ti leso yai :

Mono Me Sila Kulanda Yesu
Sosa Ntete Kimfumu ya Zulu

♥ Verse ya kulonguka :

...Nzambi na beto ke vandaka na konso muntu yina ke tulaka Yandi ntima... Yandi ke wilaka makasi konso muntu yina ke buyaka Yandi. Esdrasi 8 :22b

↖ Revisio :

Bana sala nsaka. Bangiufula ikele tatu. Konso mbala bana pesa mvutu ya mbote, bo nunga, ti nge sonika luse mosi ya kiese ☺ na tableau, na papier, to na ntoto. Kana bo kuzwa ☺ tatu, bo nunga ti bo kuma bashampio.

Bangiufula :

- Nki masumu Kaini salaka sambu na makasi ? (Yandi fwaka mpangi to leki na yandi Abele.)
- Nani zabaka mambu yina ? (Nzambi zabaka yo.)
- Nki ndola Nzambi pesaka Kaini ? (Yandi kulaka Kaini na fami ti tindaka yandi na kuyungana.)

Na kati ya beno bana, nani me mona nde mposo yai, ata nge me samba sambu na kubika yo na maboko

ya Nzambi, mabanza yina ya ntama ya kimpala to ya makasi kwisilaka nge diaka ? Konso mbala ya Satana meka kuvutula mabanza yina ya ntama diaka, kaka tuba nde, “Mono me lolula muntu yina.” Sala yo diaka ti diaka tii ntangu Satana bika kuvutula mabanza yina. Yai kele mpila kununga yandi.

⇒ Kuyantika Leso :

Nki beno banza kele mambu ya me luta mfunu na luzingu ya muntu ? Kana nge yulaka muntu ya misiki, mbala ya nkaka yandi ta tuba nde, “Misika na mono me luta mfunu.” Kana nge yulaka artiste, mbala ya nkaka yandi ta mona nde arte na yandi me luta mfunu. Mbala ya nkaka muntu ya nkaka ta mona nde kamion na yandi me luta mfunu.

Bima yai yonso lenda vanda mbote. Yo kele masumu ve. Kansi kima mosi me luta mfunu-kusosa ti kulanda Nzambi na luzingu na beto.

Beto tuba (na rythme) :

**« Kuluta mfunu—Kusosa Nzambi !
Kusosa Nzambi---Kuluta mfunu ! »**

Mono zola kuyula beno mambu mosi. Na yonso ya beno me zaba dezia sambu na Kaini, keti beno banza nde yandi sosaka Nzambi na luzingu na yandi ? (Ikele ve.) Mpila vandaka nde yandi kusosa Nzambi. Bambuka, Nzambi songaka yandi nde kana yandi sala mbote, Nzambi ta ndima mpi yandi.

Kansi beto me mona ntete ve nde Kaini me sosa Nzambi. Keti yandi yantikaka na nima kusosa Nzambi ? Na nsuka ya leso me luta, Kaini vandaka kubokuta ndola ya Nzambi me pesa yandi. Nki salamaka na nima na yo ?

🕸 Malongi ya nene ya leso yai na banti 4 :

18 .1 Nzambi ndimaka kutula kidimbu na nitu ya Kaini sambu muntu kufwa yandi ve.

📖 Tangila bana : Kuyantika 4 :15

15 Mfumu Nzambi nde : “Kele ve. Kana muntu mosi kufwa nge Kaini, bo ta fwa mpi bantu nsambwadi sambu na lufwa na nge.” Yo yina, Mfumu Nzambi tulaka Kaini kidimbu sambu na kusonga nde konso muntu yina ta kutana na yandi, yandi lenda fwa yandi ve.”

? Kuyula bana :

- ¶ Bana sala geste kusonga nki me salama :**
¶ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

18.2 Nzambi kulaka Kaini. Yo yina, yandi bikisaka fami ti kwendaka na nkento na yandi (mpangi na yandi ya nkento) kuzinga na sika bo bingaka Nodi. Kuna, fami na yandi yelaka ti kumaka bwala ya nene.

 Tangila bana : Kuyantika 4 :16-18

16 Ebuna Kaini katukaka na meso ya Mfumu Nzambi. Yandi kwendaka kuzinga na ndambu ya este ya ntoto ya Edeni, na nsi ya Nodi.

17 Kaini ti nkento na yandi, bo butaka mwana ya bakala, zina ya Enoki. Ebuna Kaini tungaka bwala ya nene. Yandi pesaka bwala yina zina ya mwana na yandi, Enoki.

18 Enoki vandaka na mwana ya bakala, zina ya Iradi. Iradi vandaka tata ya Mehuyaele, Mehuyaele vandaka tata ya Metsushaele, Metushaele vandaka tata ya Lameki.

? Kuyula bana bonso yai--

Kutendula bana ya niveau secondaire--
(Atasio, moniteur ! Ntendula yai kele mfunu mingi sambu na kubakisa Bible mbote. Sadila ntangu kulunga sambu bana bakisa yo:)

NB : Yai kele histoire ya bandonga ya ntete (généalogie) ya Bible ke pesa. Yo kele ntete, kansi yai ke songa ve nde fami ya Kaini me luta mfunu. Na culture na beto na Kongo, mbala mingi beto tula ntete bima to bantu ya me luta mfunu. Kansi yo vandaka mutindu yina ve na culture na bo ntangu yina. Bo tulaka ntete kima ya vandaka mfunu ve, ti bo tulaka kima ya mfunu na nima, na nsuka.

Kaini vandaka mfunu mingi ve ti mbandu na yandi kele mbote ve. Mambu yai—kutuba ntete mambu ya kele mfunu ve, ti kutuba na nima mambu ya kele mfunu, yai kele mpila ya kusonika ya beto ta mona diaka ti diaka na kati ya Bible.

Ntete, Nzambi ta songa histoire ya kele mfunu mingi ve. Yandi ta manisa yo ntete. Na nima,

Yandi ta songa bahistoire ya nkaka ya ndambu mfunu, ti **na nsuka, Yandi ta songa histoire ya kele mfunu mingi sambu na lukanu ya nene na Yandi.**

- Bantu mingi me kudiyula, wapi Kaini bakaka nkento na yandi. Kieleka, mpila kele kaka mosi. Nki nge banza ?
- (Yandi kwelaka leki na yandi ya nkento, to, mbuta na yandi ya nkento. Beto tanga na Kuyantika 5 :4 nde Adami ti Eva butaka bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento. Kukwela mpangi vandaka ve nsiku ntangu yina.

¶ Bana sala geste kusonga nki me salama :

¶ Kuyimba ti kukina :

18.3 Bantu ya fami ya Kaini vandaka mayele. Ya nkaka sansaka bambisi. Ya nkaka bulaka misiki. Ya nkaka salaka na kibende.

 Tangila bana : Kuyantika 4 :20-22

20 Ada butaka Yabale. Yabale yai vandaka mbuta ya dikanda ya bantu ys ke sansaka bambisi ti ke lalaka na banzo ya ntenta.

21 Mpangi ya Yabale zina na yandi Yubale. Yubale vandaka mbuta ya dikanda ya bantu ya bulaka miziki mutindu na mutindu.

22 Ebuna Sila butaka Tubale-Kaini. Tubale-Kaini vandaka mbuta ya dikanda ya bantu ya salaka kisalu ya bibende mutindu na mutindu...

? Kuyula bana :

- ¶ Bana sala geste kusonga nki me salama :**
¶ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

18.4 Kansi fami ya Kaini landaka nzila ya Nzambi ve. Na ndonga ya tanu ya fami, Lameki yantikaka kikalulu ya kuvanda na bankento mingi. Mambu ya kufwa bantu mingi yantikaka mpi na fami ya Kaini.

 Tangila bana : Kuyantika 4 :19, 23-24

19 Lameki kwelaka bankento zole. Nkento ya ntete zina na yandi Ada, ya zole Sila.

23 Ntangu yai Lameki tubilaka bankento na

yandi nde :

*“Beno bankento na mono Ada ti Sila, beno wa. Mono me fwa mwana-bakala sambu yandi lwadisaka mono,
Mono me fwa yandi sambu yandi zolaka kufwa mono.*

*24 Kana bo fweti fwa bantu nsambwadi sambu na lufwa ya Kaini,
Bo fweti fwa bantu makumi nsambwadi na nsambwadi
Kana muntu kufwa mono Lameki.”*

? **Kuyula bana :**

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

 Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Kaini ti fami na yandi tungaka sivilizasio mosi ya nene. Na kati vandaka bantu ya vandaka ngolo mingi na misiki ti bantu ya vandaka ngolo mingi na kusala bima ya bibende.

Kansi na yonso bo salaka, Nzambi vandaka kusadisa bo ve, sambu bo me pesa Yandi mukongo. Bantima na bo kumaka ngolo, ti violense kumaka mingi.

Nge zola ve kutunga luzingu na nge na luzolo ya mabanza ya nge mosi. Nzambi kele na luzolo

kuluta mbote sambu na luzingu ya nge.

Keti nge ta sosa Yandi na luzingu ya nge, bubuyai ti konso lumbu ? Kana nge ta sala yo, keti nge lenda songa Yandi sesepiyai ? (Moniteur, pesa ntangu sambu na bana kusamba.) Ntangu yai, lomba Yandi kusadisa nge kusosa Yandi lumbu na lumbu.
(Moniteur, manisa na lombilu sambu na bana.)

✚ Kubinga bana ya zaba Yesu ntete ve :

Kansi, mbala ya nkaka nge lenda ve sosa Nzambi ti nge lenda ve kutunga luzingu na nge na zulu na Yandi, sambu nge me yamba Yesu ntete ve bonso Mvulusi ya nge. Nge lenda balula ntima na Yandi kaka sesepiyai. Na ntima na nge yonso, ndima nde nge kele nkwa-masumu, ebuna lomba Yesu kuvulusa nge.

Kana nge me zenga sambu na Yesu bubuyai, ti yai kele mbala ya ntete nge me sala yo, mono ta zola kusolula ti nge na nima ya kalasi. Mono zola kusamba ti kuyangalala ti nge. (Moniteur, songa bana ntangu ti sika bo lenda kutana ti nge kana bo me yamba Yesu bubu.)

==NSUKA YA LESO 18

Leso 18 Fami ya Kaini landaka Nzambi ve.

*...Nzambi na beto ke
vandaka na konso muntu
yina ke
tulaka
Yandi
ntima...*

*Yandi ke wilaka makasi
konso muntu yina ke
buyaka Yandi.
Esdrasi 8 :22b*

Leso 19 Fami ya Seti balulaka ntima na Nzambi

Kuyantika 4 :25-26, 5 :1-5, Luka 3 :38

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde, kana beto ti bafami na beto balula ntima na Nzambi, Yandi ta sakumuna beto. Bo ta bakisa mpi nde Nzambi sadilaka fami ya Seti kupesa beto Mvulusi Yesu.

♥ Verse ya kulonguka :

Bana na mono, beno kwisa kuwa mono. Mono ta longa beno kuzitisa Mfumu Nzambi.
Bankunga 34 :12

☛ Nkunga ke kwenda nzila mosi ti leso :

Kwisa na Yesu Kristo

❖ Revisio :

- Nki ke songa nde fami ya Kaini vandaka bantu ya mayele ? (Bo zabaka kubula misiki, kusansa bambisi ti kusala ti bibende.)
- Nki vandaka makambu ya nene na bo ? (Bo landaka Nzambi ve. Bo pesaka Nzambi mukongo.)

⇒ Kuyantika Leso :

Mono zola beno kuyindula ndambu sambu na ngiufula yai : Kana nge vandaka na mpila kupesa makabu mosi kaka na fami na nge, ata na bana ti bantekolo na nge, nki makabu nge ta zola kupesa bo ?

(Moniteur, nge ke sosa kaka nde bana yindula mambu yina fioti.)

Keti Kaini pesaka fami na yandi makabu ya mbote ? Ikele ve ata fioti ! Kaini kufwaka leki na yandi. Mpidina yandi nataka mawa na tata ti mama na yandi. Yandi zwaka ndola nde yandi kukabana ti fami. Yandi kwendaka kuyungana. ‘Makabu’ yandi pesaka na bana na yandi vandaka kumisa bo bantu ya kuyungana.

Kaini pesaka fami na yandi makabu yina ya mawa sambu yandi pesaka Nzambi mukongo. Ebuna, yandi twadisaka bana na yandi kubuya Nzambi mpi. Na nima Kaini kufwaka Abele, ti Kaini kwendaka

kuyungana, Tata Adami ti Mama Eva, bo vandaka na ata mwana ya bakala mosi ve me bikala na nzo na bo. Tala mawa ya kwisaka na bo yonso sambu na masumu ya muntu mosi yai Kaini !

Na leso ya bubu, beto ta mona nki mutindu Nzambi pesaka Adami ti Eva mwana ya bakala diaka. Keti mwana yina ta pesa fami na yandi makabu ya kuluta mbote ? Yandi ta pesa fami na yandi nki makabu ?

❖ Malongi ya nene ya leso yai na banti 4 :

19.1 Nzambi pesaka Adami ti Eva mwana-bakala Seti kubaka kisika ya Abele. Mesia fweti kwisa na dikanda na yandi. Na ndonga ya tatu ya bantu, bo yantikaka kusamba Nzambi.

❖ Tangila bana : Kuyantika 4 :25-26

25 Ntangu yai Adami ti nkento na yandi butaka diaka mwana ya bakala. Eva tubaka nde : “Nzambi me pesa mono mwana ya nkaka ya bakala. Yandi me baka kisika ya Abele ya Kaini kufwaka.” Yo yina yandi pesaka mwana zina Seti.

26 Seti butaka mwana ya bakala, zina ya Enosi. Ntangu yina, bantu yantikaka kusamba Mfumu Nzambi na zina na Yandi.

❓ Kuyula bana :

☛ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Kuyimba ti kukina :

19.2 Yai dikanda ya Adami ti Eva, ya Nzambi salaka na kifwani na Yandi.

❖ Tangila: Kuyantika 5 :1-2

1 Yai kele bantu ya bana ya Adami. (Ntangu Nzambi salaka bantu, Yandi salaka bo bonso Yandi mosi Nzambi.

2 Yandi salaka bakala ti nkento. Yandi sakumunaka bo, ebuna Yandi pesaka bo zina yai, “Bantu”.)

❓ Kuyula bana :

☛ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Kuyimba ti kukina : (Nkunga traditionel) : Nzambi salaka tata Adami

19.3 Moyo ya Adami—Bamvula 930

Tangila bana : Kuyantika 5 :3-5

*3 Ntangu Adami kumaka bamvula 130,
yandi butaka mwana ya bakala yina
fwananaka na yandi, ebuna yandi pesaka
yandi zina Seti.*

*4-5 Na nima, Adami zingaka diaka bamvula
800. Yandi butaka diaka bana ya nkaka, ya
babakala ti ya bankento. Ebuna yandi
fwaka bu yandi me lungisa bamvula 930.*

? **Kuyula bana bonso yai--**

Bana sala geste kusonga nki me salama :

Kuyimba ti kukina :

19.4 Na nima ya ntangu, Yesu Mesia butamaka na fami ya Seti na nzila ya Mama na Yandi, Maria.

Tangila bana : Luka 3 :38

(Baverse ya beto me mona kele na mukanda ya Kuyantika ke monika na partie ya Bible ya beto binga ‘Kuwakana ya Ntama.’ Yai kele kitini ya ntete ya Bible. Bo sonikaka yo bamvula mingi **na ntwala** Yesu kotaka na nsi-ntoto.)

Ntangu yai, beto tanga verse mosi ya ‘Kuwakana ya Mpa.’ Yai kele kitini ya Bible ya bo sonikaka **na nima** Yesu kwisaka. Verse yai ke pesa beto ndambu ya genealogie (Ndonga ya bantu) ya Yesu, na nzila ya mama na Yandi, Maria. Yo tuba nde :

Luka 3:38 “...Enosi mwana ya Seti, Seti mwana ya Adami, Adami mwana ya Nzambi.”

? **Kuyula bana :**

Bana sala geste kusonga nki me salama :

Kuyimba ti kukina :

Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia :

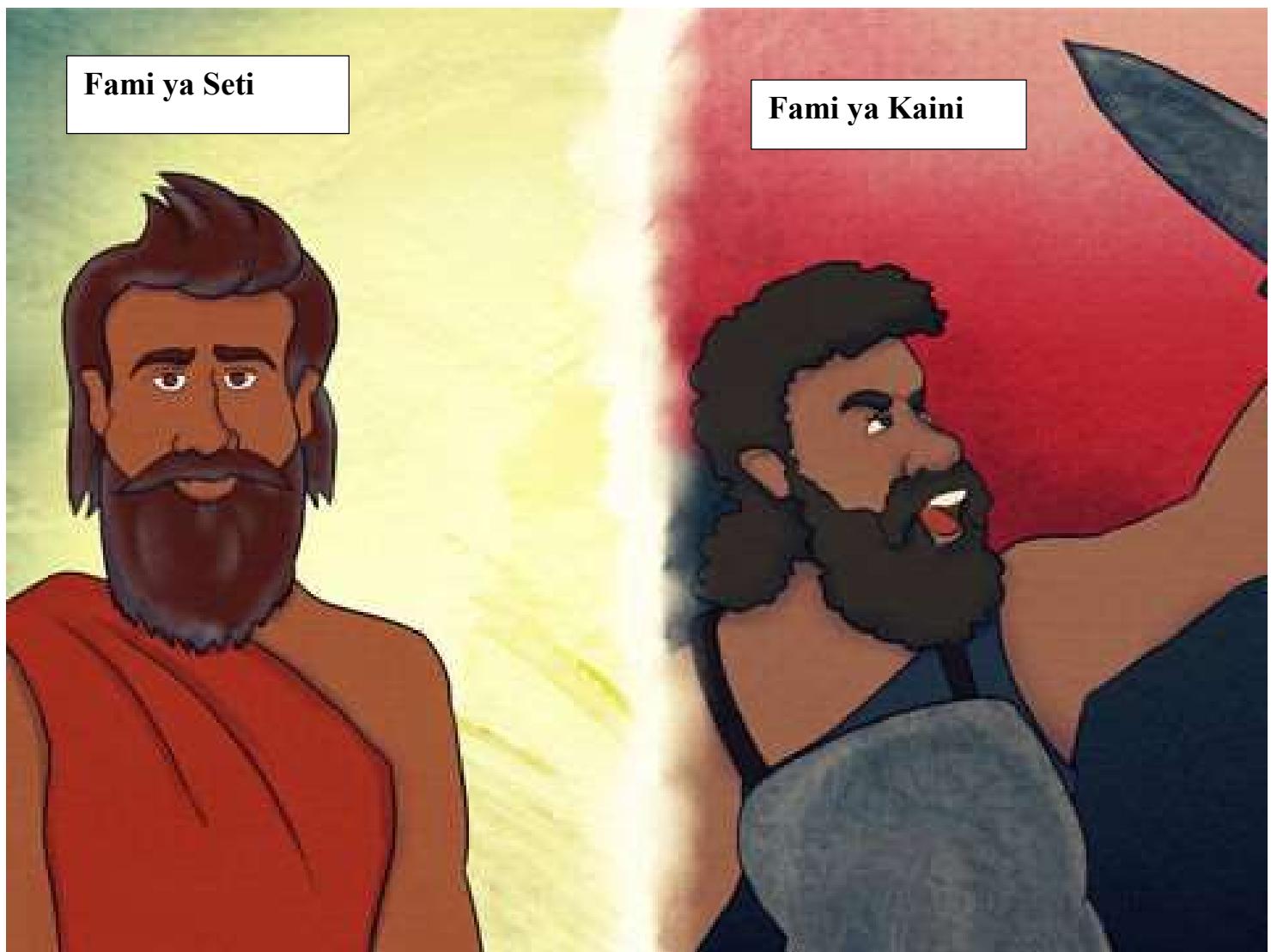
Kana dezia nge me yamba Yesu na ntima na nge, zaba nde nge me kumaka mukristo. Keti nge kele mbandu ya mbote na kati ya fami na nge ? Keti bantu yonso na fami na nge ke zaba nde nge ke landa Kristo ? Mposo yai, nge lenda tula ngolo kuvanda mbandu ya mbote sambu bantu mingi ya fami kulanda nge.

Kubinga bana na Yesu ya me yamba Yandi ntete ve :

Kansi ba ya nkaka na kati ya beno me yamba Yesu ntete ve bonso Mvulusi. Nge ke tambula na nzila ya Yesu ve. Nge me kuna madesu na nge na kilanga na Yandi ve.

Mbala ya nkaka nge ke tambula na nzila ya dibundu, to na nzila ya ecodim, to na nzila ya mbotika, kansi nge fweti kota na nzila ya Yesu ntete. Kana nge zola solula ti mono, kuzaba nki mutindu nge lenda yamba Yesu, ti mpila nge lenda yantika kutambula na nzila na Yandi, kwisa solula ti mono na nima ya ecodim. (Moniteur, songa ntangu ti sika ya bana lenda mona nge kana bo zola yamba Yesu.) Mono ta vanda na kiese kutwadisa nge na Yesu Kristo.

====NSUKA YA LESO 19

Leso 19 Fami ya Seti balulaka ntima. Bo yantikaka kulanda Nzambi ti kusambila Yandi.

Leso 19

Bana na mono, beno kwisa kuwa mono.

*Mono ta longa beno
kuzitisa Mfumu Nzambi.*

Bankunga 34 :12

Leso 20 Fami ya Seti bakaka balusakumunu mingi

Kuyantika 5 6--32

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso yai, bana ta ndima kuluta ngolo
nde bu beto ti bafami ya beto vutuka na Nzambi,
Yandi ta sakumuna beto. Yo yina bo ta tula ngolo
kuzenga nde bo kuvutuka na Nzambi na ntima na
bo yonso.

♥ Verse ya kulonguka :

*Beto pesa mersi na Nzambi, Tata ya Mfumu na beto
Yesu Kristo ! Yandi me sakumuna beto na kimvuka
ya beto kele na yo ti Kristo. Makabu ya kimpeve
yonso ya kele na zulu, Yandi me pesa beto yo na
kati ya Kristo. Efezo 1 :3*

↖ Bankunga ke kwenda nzila mosi ti leso :

Mono me sila kulanda Yesu
Vutuka Afrika, Vutuka !

↖ Revisio :

- Nani vandaka mwana Nzambi pesaka
Adami ti Eva na kisika ya Abele ? (Seti)
- Bana ikwa Adami ti Eva butaka ? (Beto
zaba ve, kansi beto zaba nde na zulu ya
Kaini, Abele ti Seti, bo butaka bana ya
nkaka ya babakala ti ya bankento.)

⇒ Kuyantika Leso :

Na mposo me luta, beto vandaka kusolula makabu
ya mbote ti makabu ya mbi ya beto lenda pesa na
bafami na beto. Nki mutindu makabu ya Kaini
pesaka fami na yandi ? (Ya mbi, kubuya Nzambi.)
Nki mutindu makabu ya Seti pesaka ? (Ya mbote,
kulanda Nzambi.) Nki vandaka balusukumunu ya
kwisaka na fami ya Seti sambu Seti landaka
Nzambi ? (Yo vandaka mingi, kansi mosi kuluta
nene vandaka nde bo kumaka bambuta ya Yesu
Mesia.)

Mposo yai, beto zola longuka kuluta sambu na fami
ya Seti. Mbala ya nkaka nge ta yituka kulonguka
balusakumunu ya nkaka ya kwisaka na bo. Yonso
kwisaka sambu tata na bo Seti vutukaka na Nzambi.

❖ Malongi ya nene ya leso yai na banti 4 :

20.1 Bandonga ya fami ya Adami, Seti tii na Kenani

❖ Tangila bana : Kuyantika 5 :6--14

6-8 *Bu Seti me lungisa bamvula 105, yandi
butaka mwana ya bakala zina ya Enosi. Seti
zingaka diaka bamvula 807. Yandi butaka
diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya
bankento, ebuna yandi fwaka bu yandi me
lungisa bamvula 912.*

9-11 *Bu Enosi me lungisa bamvula 90, yandi
butaka mwana ya bakala zina ya Kenani.
Enosi zingaka diaka bamvula 815. Yandi
butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya
bankento. Ebuna yandi fwaka bu yandi me
lungisa bamvula 905.*

12-14 *Bu Kenani me lungisa bamvula 70, yandi
butaka mwana ya bakala zina ya Malalele.
Kenani zingaka diaka bamvula 840. Yandi
butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya
bankento. Ebuna yandi fwaka bu yandi me
lungisa bamvula 910.*

❖ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Kuyimba ti kukina :

20.2 Bandonga ya fami ya Adami Malalele tii na Yeredi

❖ Tangila bana : Kuyantika 5 :15--20

15-17 *Bu Malalele me lungisa bamvula 65,
yandi butaka mwana ya bakala zina ya Yeredi.
Malalele zingaka diaka bamvula 830. Yandi
butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya
bankento. Ebuna yandi fwaka bu yandi me
lungisa bamvula 895.*

18-20 *Bu Yaredi me lungisa bamvula 162,
yandi butaka mwana ya bakala zina ya Enoki.
Yeredi zingaka diaka bamvula 800. Yandi
butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya
bankento. Ebuna yandi fwaka bu yandi me
lungisa bamvula 962.*

❖ Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Kuyimba ti kukina :

20.3 Bandonga ya bantu na fami ya Adami Enoki tii na Matuzala.

 Tangila bana : Kuyantika 5 :21--27

21 *Bu Enoki me lungisa bamvula 65, yandi butaka mwana ya bakala zina ya Matuzala.*

22-24 *Na nima, Enoki butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento, tii kuna yandi lungisaka bamvula 365. Yandi vandaka kulanda luzolo ya Nzambi na luzingu na yandi na meso ya bantu. Ebuna yandi vandaka na nsi-ntoto diaka ve, sambu Nzambi bakaka yandi.*

25-27 *Bu Matuzala me lungisa bamvula 187, yandi butaka mwana ya bakala zina ya Lameki. Matuzala zingaka diaka bamvula 782. Yandi butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento. Ebuna yandi fwaka bu yandi me lungisa bamvula 969.*

 Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Kuyimba ti kukina :

20.4 Ndonga ya bantu na fami ya Noa Lameki tii na Noa ti bana na yandi.

 Tangila bana : Kuyantika 5 :28--32:

28-31 *Bu Lameki me lungisa bamvula 182, yandi butaka mwana ya bakala. Yandi pesaka yandi zina Noa, sambu yandi tubaka nde:*

“Mwana yai ta katula beto ndambu ya mpasi, na kisalu na beto ya mpasi ya beto ke mona awa na ntoto yai ya Mfumu Nzambi singaka.” Lameki zingaka diaka bamvula 595. Yandi butaka diaka bana ya nkaka, ya babakala ti ya bankento. Ebuna yandi fwaka bu yandi me lungisa bamvula 777.

32 *Noa lungisaka bamvula nkama tanu (500).*

Ebuna yandi butaka bana yai tatu : Semi, Kami ti Yafeti.

 Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Kuyimba ti kukina :

 Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia :

Bantu ya nkaka, bo zingaka bamvula na bo, ebuna bo kufwaka kaka. Bantu ya nkaka landaka Nzambi, ti Nzambi salaka mambu ya yituka na luzingu na bo.

Nge ya me yamba Yesu dezia, keti nge kele kulanda Nzambi konso lumbu ? Nzambi ke sala nki na luzingu na nge ? Nge kele mfunu ya kupesa nki parti ya luzingu ya nge na Nzambi sesepiyai ?

 Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Kansi nge, kana nge me yamba Yesu ntete ve, zaba nde Yandi ta vanda na kiese kuyamba nge bubuyai. Kaka Yandi ke kinga nge kubalula ntima ti kukangula ntima kuyamba Yandi.

Bo ke yambaka Yesu kaka mbala mosi, ebuna Yandi ke bikala ti muntu yina. Keti nge zaba nde nge me yamba Yandi ? Kana nge me yamba Yandi ntete ve, kansi nge me yilama kuyamba Yesu bubuyai, mono ta vanda na kiese kusamba ti nge. Kwisa na mono na nima ya ecodim, ebuna mono ta sadisa nge.

==NSUKA YA LESO 20

Kana ntangu lunga na nima ya leso—

  Revisio ya baverse : Tuba diaka baverse ya beto me longuka dezia.. Sala nsaka yai : Na nima bana me tuba konso verse, pesa karte ya verse na mwana mosi. Yandi simba yo sambu bana ya nkaka kumona yo ve. Yandi yantika kutanga, ebuna yandi kanga. Bana ya nkaka fweti manisa verse yina.

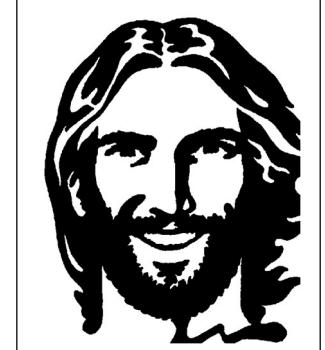

**Leso 20 Bantu zole ya nene na fami ya Seti vandaka Enoki ti Matuzala. Enoki fwak ve, sambu yandi tambulaka ti Nzambi, ti Nzambi bakaka yandi.
Matuzala zingaka bamvula mingi kuluta bantu yonso ya nkaka.**

Leso 20

**Beto pesa mersi na
Nzambi, Tata ya Mfumu
na beto Yesu Kristo !
Yandi me sakumuna beto
na kimvuka ya beto kele
na yo ti Kristo.
Makabu ya kimpeve
yonso ya kele na zulu,
Yandi me pesa beto yo na
kati ya Kristo.**

Efezo 1 :3

Leso 21 Nzambi wilaka Noa nlemvo ata na ntangu ya mfundusu.

Kuyantika 6 :1-8

Kusala na ntwala : Sala bakarte ya tuba “Noa” ti “Nlemvo.” Yidika bakarte ya nkaka ya kuluta fioti ti bazina yai : Adami, Eva, Kaini, Abele, Seti, Enoki, Matuzala, Noa.

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso yai, bana ta zaba nde bonso Noa, beto mpi kele bantu ya masumu, beto mpi lunga kufundiswa. Kansi bonso Noa, beto mpi lenda baka nlemvo ya Nzambi. Yo yina, bo ta balula ntima ti tula kivuvu na Yesu sambu bo guluka.

♥ Verse ya kulonguka :

8 Ya kieleka, Nzambi me gulusaka beno sambu na nlemvo na Yandi na nzila ya lukwikilu. Kuguluka yina kele ve sambu na mambu ya beno mosi me sala,

9 kansi yo kele kaka makabu ya Nzambi, kansi ya bisalu ya beno ve. Yo yina, ata muntu mosi lenda kudisonga ve. Efezo 2 :8-9

❖ Revisio :

Sala nsaka ‘Mono Nani ?’ kubambuka bazina ya bantu ya mfunu tii ntangu yai. Sonika bazina yai na papier ndambu nene : Adami, Eva, Kaini, Abele, Seti, Enoki, Matuzala, Noa. Mwana mosi sola karte ti simba yo na zulu ya ntu ya mwana ya nkaka. Mwana yina fweti yula bangiufula ya kele na mvutu ya “ee,” to “ve.” Yandi yula tii ntangu yandi zaba yandi kele nani, ebuna yandi tuba yo ti yandi me nunga.

Mbandu :

Keti mono vandaka nkento ? (Bana ya nkaka nde, ee.)

Keti bakala na mono vandaka Adami ? (Ee.)
Mono Eva.

Mbandu:

Keti mono vandaka muntu ya ntete ? (Ve)
Keti mono vandaka mwana na yandi ? (Ee)
Keti mono fwaka leki na mono ? (Ve)
Keti mbuta na mono fwaka mono ? (Ve)

Keti mono bakaka sika ya mwana ya fwaka ? (Ee)
Mono Seti.

❖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesyai :

Na Kati ya Yesu
To, konso nkunga ya ke songa nlemvo ya Yesu

⇒ Kuyantika Leso :

Keti nge lenda yindula ntangu mosi ya nge vandaka na mpasi ya nene ? (Pesa nzila nde mwana mosi kupesa mvutu ya nkufi.) Yo kele kiese ve kuvanda na mpasi.

Kansi, ata Nzambi me sakumuna bantu mingi, bantu ya ntangu ya Noa kotaka na makambu mosi ya mpasi ti Nzambi. Nki mutindu mambu yai salamaka ?

❖ Malungi ya nene ya lesyai na banti 3—

21.1 ‘Bana-bakala ya Nzambi’ kwelanaka ti ‘bana-bankento ya bantu’, ti bo butaka bantu ya nene-nene,

❖ Tangila bana : Kuyantika 6 :1-4 :

1 Na ntangu bantu kumaka mingi na nsi-ntoto, bana-bankento mpi vandaka kubutuka mingi.

2 Ntangu bana-bakala ya Nzambi (to bawanzio) monaka nde bana-bankento ya bantu vandaka kitoko, bo kwelaka bayina bo zolaka.

3 Ebuna Mfumu Nzambi tubaka nde : “Mpeve na Mono ta nwana mvula mingi diaka ve na bantu, sambu bo kele ka bo bantu. Kansi bamvula na yandi ta vanda 120.”

4 Na bilumbu yina, ata na nima ya bilumbu yina, bantu ya nene-nene ti ya nda-nda vandaka na nsi-ntoto. Bantu yango yina, bantu butaka bo bawanzio ti bana-bankento yina. Bo vandaka bantu ya ngolo mpenza ti ya lukumu na ntangu yina.

❖ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Kuyimba ti kukina :

21.2 Nzambi monaka mawa sambu na bantima na bo ya mbi ti kikalulu na bo kaka ya mbi. Yo yina, Yandi zengaka nde Yandi ta fwa bo.

 Tangila bana : Kuyantika 6 :5-7

5 Ntangu Mfumu Nzambi monaka nde na bisika yonso ya nsi-ntoto, bantu vandaka kusala makambu ya mbi mingi, ti ntangu yonso bo vandaka kaka kuyindula bangindu ya mbi,

6 Yandi monaka kiese ve. Yandi monaka mawa sambu Yandi salaka bantu ti tulaka bo na nsi-ntoto. Ntima na Yandi kumaka mawa mingi.

7 Ebuna Yandi tubaka nde : “Mono ta fwa bantu yonso ya mono salaka, ata wapi bo kele. Mono ta fwa mpi bambisi ti bandeke yonso, sambu Mono ke mona mawa nde Mono sala bo.”

? **Kuyula bana :**

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Kuyimba ti kukina :

21.3 Na kati ya ntoto yonso, kaka muntu mosi Noa pesaka Nzambi kiese.

 Tangila bana : Kuyantika 6 :8

Kansi Mfumu Nzambi wilaka Noa mawa.

? **Kuyula bana bonso yai--**

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Kuyimba ti kukina :

 Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia :

Kana nge me guluka, yo kele ve sambu nge kele mbote. Beto yonso kele bantu ya masumu. Kana nge me guluka, yo kele ve sambu Nzambi zola nge kuluta bantu ya nkaka. Yo kele yonso kaka nlemvo to mawa na Yandi. Keti nge ta tonda Nzambi mposo yai sambu na nlemvo na Yandi ?

 Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Beto yonso kele bankwa-masumu bonso bantu na ntangu ya Noa. Beto ke lunga nde Nzambi kufwa beto. Kansi na mawa na Yandi, Yandi me tinda Mwana na Yandi Yesu Kristo. Yandi bakaka masumu yonso na beto na zulu na Yandi bu Yandi fwaka na zulu ya kulunsi. Yandi fwaka, ti Yandi nungaka lufwa. Yandi telamaka. Yandi kele na moyo bubuyai. Yandi kele kubinga bantu kabalula ntima, kubika luzingu ya masumu, kutula ntima na Yandi sambu Yandi pesa ntima ti moyo ya mpa. Kana nge me yamba Yesu Kristo ntete ve kugulusa nge, zaba nde Nzambi zola nge. Yandi zola nge kuguluka. Keti nge ta yamba Yesu bonso Mvulusi na nge bubuyai ? (Moniteur, songa bana wapi ti nki ntangu bo lenda kutana ti nge kana bo ke na mfunu ya lusadisu ya mambu yina.)

==NSUKA YA LESO 21

Leso 21

**8 Ya kieleka, Nzambi me
gulusaka beno sambu na
nlemvo na Yandi na nzila
ya lukwikilu.**

**Kuguluka yina kele ve
sambu na mambu ya
beno mosi me sala,
9 kansi yo kele kaka
makabu ya Nzambi,
kansi ya bisalu ya beno
ve.**

**Yo yina, ata muntu mosi
lenda kudisonga ve.**

Efezo 2 :8-9

Leso 22 Noa lemfukaka na Nzambi ye tungaka masuwa.

Kuyantika 6 :9-12

◎ Kikuma ya Leso :

Bana ta zenga kulemfuka na yonso ya Nzambi songa bo, sambu bo ta bakisa nde kulemfuka ke zitisaka Nzambi, ti yo ke sadisa beto mpi.

♥ Verse ya kulonguka :

Ebuna Noa salaka mambu yonso ya Nzambi songaka yandi. Kuyantika 6 :22

❖ Revisio :

Sala nsaka ya banguijula tatu. Sonika na tableau to papier points tatu na forme ya triangle. Konso mbala bana pesa mvutu ya mbote, mwana mosi sonika ligne na katia ya ba point zole sambu yo kituka triangle. Kana triangle basika, bo yonso kele bachampion ya me wa mbote-mbote. Bakestio ya nsaka :

1. **Sambu na nki** Nzambi zengaka nde Yandi ta fwa bantu Yandi me sala ? (Sambu bo vandaka kuyindula kaka mbi konso ntangu.)
2. Bawanzio ti bankento butaka bana ya **nki mutindu** ? (Ya nene, ya ngolo, ti ya mbi)
3. Nzambi wilaka mawa na **nani** ? (Noa)
4. Nzambi zengaka nde Yandi ta fwa bantu ti bambisi **nki mutindu**? (Na masa ya nene)

❖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

Kumisa Nzambi (Vs. 2-Lemfuka Bubu)
Landa, Mo' Ta Landa Nge, Mfumu
(To konso nkunga ya ke tuba makambu ya kulemfuka.)

⇒ Kuyantika Leso :

Mono waka histoire ya tubaka nde mwana-nkento vandaka kuvisiter Parc National ti bibuti na yandi. Yandi vandaka kusakana mbingi, ebuna yandi bakaka ntinu ti kwendaka ntama ti bibuti na yandi. Mama monaka nde yandi me kuma penepene na dibulu mosi ya nene, ya ndaa mbingi.

Mwana vandaka kusakana, yo yina, yandi monaka ve nde yandi lenda kubwa na dibulu yina. Kana

yandi tulaka kaka dikulu mosi na nima, yandi zolaka kubwa tii na lufwa na yandi. Kana mama kwendaka na ntawala kubaka yandi, mwana lenda yindula nde yandi ke sakana ti yandi. Yandi lenda tula dikulu na nima. Yina ta vanda mawa kaka. Mama vandaka na boma ya mingi. Nki yandi lenda sala ?

Mama zabaka nde mwana yango me longuka kulemfuka. Ebuna, mama bingaka mwana na ndinga mosi ya pima. "Kiki," yandi bingaka, "kwisa na mama sesepiyai. Sasuka."

Keti mwana ta lemfuka ? Kana yandi kuwa ve ndinga ya mama, kana yandi lemfuka ve, yandi ta bwa tii na lufwa mosi ya mpasi.

Ah, kiese ! Kiki zabaka kulemfuka mama na yandi. Yandi kwisaka na mama, ebuna yandi kubwaka ve. Bo kwendaka kusakana na sika ya nkaka ya vandaka ya kingonsa ve.

Na Bible beto mona nde Noa, mpi, kumaka na ntangu nde yo vandaka mfunu mingi nde yandi lemfuka na yonso Nzambi songaka yandi. Kieleka, yandi zolaka kuzinga to kufwa, ti fami na yandi mpi zolaka kuzinga to kufwa, kaka na mambu yai--kana yandi ta kuwa Nzambi ti lemfuka na yonso Nzambi ta songa yandi.

❖ Malongi ya nene ya lesu yai na banti 4--

22.1 Noa landaka Nzambi, kansi bantu ya nkaka vandaka mbi ti nku mingi.

❖ Tangila bana : Kuyantika 6 :9-12

9-10 *Nsangu ya Noa yo yai : Noa vandaka muntu ya kwikikilu. Yandi landaka Nzambi na ntangu na yandi. Noa butaka bana ya bakala tatu : Semi, Kami ti Yafeti.*

11 *Kansi bantu ya nkaka, Nzambi monaka mbi ti nku na bo, mpila yo fulusaka nsi-ntoto yonso.*

12 *Ntangu Nzambi talaka nsi-ntoto, Yandi monaka nde yo me kuma mavanga mingi sambu bantu vandaka kusala mambu ya mbi mpenza.*

❖ Kuyula bana bonso yai-

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Kuyimba ti kukina :

22.2 Nzambi songaka Noa nki mutindu kutunga maswa, sambu Yandi ta fwa bantu yonso ti bambisi.

 Tangila bana : Kuyantika 6 :13-16

13 Nzambi tubaka na Noa nde : “Mono me zenga nde Mono ta fwa bantu yonso. Mono ta fwa bo yonso mpenza sambu ntoto me fuluka na mbi na bo. Mono ta fwa bo sikamosi ti ntoto.

14 Sala maswa sambu na nge mosi, sala yo na mabaya ya ngolo. Na kati nge kabisa yo na tubanzo. Pakula yo gudro na kati ti na nganda sambu masa kukota ve.

15 Yai mpila nge ta sala yo : Nda na yo bametre 150, nene na yo bametre 25, nda na yo bametre 15.

16 Maswa yango nge ta tula yo ludi. Ebuna katuka ludi tii na bibaka nge ta bika mwakisika ya basantimetre makumi tanu (50 cm) sambu mwini kukota. Nge ta sala baetaze tatu na kati ya maswa, ebuna na lweka mosi nge ta tula kielo.

? Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama--

 Kuyimba ti kukina :

22.3 Nzambi songaka Noa nde Yandi ta tinda mvula ya ngolo, kansi Yandi silaka kugulusa yandi ti fami na yandi na kati ya maswa.

 Tangila bana : Kuyantika 6 :17-18

17 “Mono ke tinda masa ya ngolo na nsi-ntoto sambu na kufwa bima yonso yina ke zingaka. Bima yonso ke zinga na nsi-ntoto ta fwa.

18 Kansi nge, Mono ke wakana na nge. Nge, nkento na nge, bana na nge ya babakala ti bankento na bo, beno ta kwenda kukota na maswa.”

? Kuyula bana : :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

22.4 Nzambi songaka Noa kukotisa na maswa bambisi ti bandeke zole, bakala ti nkento, ya

konso mutindu. Ebuna Noa lemfukaka na yonso ya Nzambi songaka yandi.

 Tangila bana : Kuyantika 6 :19-22

19-20 Bambisi yonso ya mutindu na mutindu, ya nene ti ya fioti, bandeke yonso ya mutindu na mutindu, nge ta baka yo zole-zole, bakala ti nkento; nge ta kotisa yo na maswa sambu yo kufwa ve.

21 Baka madia ya mutindu na mutindu sambu na nge ti sambu na bambisi.

22 Ebuna Noa salaka mambu yonso ya Nzambi songaka yandi. (NB : Yai verse ya kulonguka sambu na bubuyai.)

? Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Kuyimba ti kukina :

 Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Bana bakristo, keti nge zaba nde Nzambi zola nge kusala mambu mosi, kansi nge kele kusala yo ntete ve ? Ntangu nge me wa leso, nge vandaka kuyindula mambu yina.

Mbala ya nkaka nge zaba nde mambu mosi ya nge kele kusala, Nzambi ke zola yo ve. Mbote nge lemfukaka na Nzambi ti bika disumu yina.

Mbala ya nkaka mpi, Nzambi ke songa nge mambu ya Yandi zola nge kusala. Keti nge ta sala bubuyai mambu yina ya Yandi me tula na ntima na nge ?

(Moniteur, lomba nde Nzambi pesa bana ngolo kusala yonso Yandi me songa bo kusala.)

† Kubinga bana ya me yamba Yandi ntete ve :

Beno bana ya kele bakristo ntete ve, yindula yai : Noa ti fami na yandi tungaka maswa, kansi bo zolaka kuguluka ve kana bo kotaka yo ve.

Yesu zola nge. Yandi fwaka na zulu ya kulunsi sambu na kufuta mfuka ya masumu na nge. Nge lenda zaba yai yonso, kansi nge ta guluka ve tii ntangu nge balula ntima ti tula lukwikelu yonso kaka na Yandi. Nge fweti tuba nde, “Ee, Nzambi, yina ya Yesu salaka, tanga yo sambu na mono.”

Leso 22

Noa tungaka
maswa kaka
mutindu
Nzambi
songaka
yandi.

**Ebuna Noa salaka
mambu yonso ya Nzambi
songaka yandi.**

Kuyantika 6 :22

Leso 23 Noa lemfukaka na Nzambi, yo yina yandi ti fami gulukaka.

Kuyantika 7 :1-10

⦿ Kikuma ya Leso :

Bana ta bakisa nde Noa, fami na yandi, ti ndambu ya bambisi, fwaka ve na masa. Bo fwaka ve sambu Noa waka Nzamb ti kwikilaka ndinga na Yandi. Yo yina, yandi lemfukaka na yonso ya Nzambi songaka yandi kusala. Ebuna bana ta zenga nde bo ta lemfuka kaka na Nzambi, ata bantu seka bo, ata bo lembwa, ata mpasi kele.

♥ Verse ya kulonguka :

Na lukwikilu Noa, ntangu Nzambi pesaka yandi atasio na mambu ya fweti kwisa, wilaka Nzambi.
Ebuna yandi tungaka maswa. Yandi ti fami na yandi, bo kotaka muna, yo yina bo fwaka ve...

Baebre 11 :7a

↖ Revisio :

- Noa lemfukaka na mambu ikwa ya Nzambi songaka yandi ? (Na yonso)
- Na kati ya bambisi ya vandaka mvindu, ikwa kotaka na maswa ? (Bakala mosi ti nkento mosi ya konso mutindu ya mbisi)
- Na kati ya bambisi ya vandaka mvindu ve, ikwa kotaka na maswa ? (Kuple ya bakala ti nkento nsambwadi ya konso mutindu ya mbisi.)

↖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :

Mfumu Zaba Nzila na Mono
Kumisa Nzambi ! Na Kiese ! (Vs. 2-Kulemfuka bubu ! Na Kiese !

⇒ Kuyantika Leso :

Beto zaba ve mabanza ya Noa. Mbala ya nkaka yandi kudiyindulaka, “Keti yo ke sadisa mono kulemfuka na Nzambi ?” Bible tuba nde Noa tungaka maswa bamvula nkama na makumi zole. Bamvula yina yonso, yandi monaka ve masa bonso masa ya nene ya Nzambi tubaka fweti kwisa.

Nge lenda yindula nki mutindu bantu sekaka yandi ? Kansi, ntangu yina yonso, Noa landaka kaka kulemfuka na Nzambi, lumbu na lumbu.

🕸 Malongi ya nene ya lesy yai na banti 4--

23.1 Nzambi songaka Noa nde ntangu me lunga kunata fami na yandi na kati ya maswa.

📖 Tangila bana : Kuyantika 7 :1

Ebuna Mfumu Nzambi tubaka na Noa nde : “Nge ti fami na nge yonso, beno kota na maswa, sambu Mono me mona nde na nsi-ntoto ya mvimba, nge kaka muntu ke wila Mono.”

❓ Kuyula bana :

👉 Bana sala geste kusonga nki me salama :

↖ Kuyimba ti kukina :

23.2 Nzambi songaka Noa kukotisa bambisi ti bandeke na maswa, sambu kaka bilumbu 7 me bikala na ntwala mvula kuyantika.

📖 Tangila bana : Kuyantika 7 :2-4

2 Na bambisi yina kele ya nsiku ve nge baka bakala ti nkento, mbala nsambwadi. Na bambisi yina kele ya nsiku, nge baka kuple ya bakala ti nkento mosi.

3 Baka diaka bandeke ya mutindu na mutindu mpi bakuple nsambwadi ya bakala ti nkento. Sala mambu yai na mpila nde bambisi ti bandeke ya mutindu na mutindu kufwa ve kimakulu, mpidina zinga diaka na nsi-ntoto.

4 Bilumbu nsambwadi me bikala na ntwala Mono ta tinda mvula ya ngolo na nsi-ntoto. Mvula ta noka bilumbu makumi iya mpimpa ti mwini, sambu na kufwa bima yonso yina ke zingaka, yina ya Mono salaka.”

❓ Kuyula bana :

👉 Bana sala geste kusonga nki me salama :

↖ Bana yimba ti kina :

23.3 Noa, fami na yandi, ti bambisi kotaka na kati ya maswa.

📖 Tangila bana : Kuyantika 7 :5-9

5 Ebuna Noa salaka mambu yonso ya Mfumu Nzambi songaka yandi.

6 *Ntangu mvula ya ngolo kwisaka kunoka na nsi-ntoto, Noa me lungisa bamvula 600.*

7 *Yandi Noa, nkento na yandi, bana na yandi ya babakala ti bankento na bo, bo kotaka na maswa sambu na kutina mvula ya ngolo.*

8-9 *Bambisi yonso ti bandeke yonso, ya nsiku ti ya nsiku ve, ya nene ti ya fioti, bakala ti nkento, yo yonso kotaka na maswa zole-zole nzila mosi ti Noa, mutindu Nzambi me songa Noa.*

?

Kuyula bana :

¶**Bana sala geste kusonga nki me salama :**

↖**Kuyimba ti kukina :**

23.4 Na nima ya bilumbu 7, mvula yantikaka mutindu Nzambi me tuba.

BOOK **Tangila bana :** Kuyantika 7 :10

10 *Na nima ya bilumbu nsambwadi, mvula ya ngolo kwisaka kunoka na nsi-ntoto.*

?

Kuyula bana bonso yai--

¶**Bana sala geste kusonga nki me salama :**

↖**Kuyimba ti kukina :**

👉 **Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia :**

Noa gulukaka na masa ya mvula yina, sambu yandi lemufukaka na Nzambi, ti yandi landaka kulemfuka na Nzambi, tii na bamvula yonso ya yandi vandaka kutunga maswa, imene.

Nge mukristo, keti nge zaba mambu mosi ya Nzambi zola nge kusala, to kubika kusala ? Mambu ya nge ke lemfuka ve ? Yindula mambu yina sesepiyai, ti songa yo na Nzambi. Sila Yandi nde nge ta sala yo, to nge ta bika kusala yo, bonso Yandi ke songa na ntima ya nge. Songa Yandi nde, yantika ntangu yai, nge ta lemfuka na yonso ya Yandi ta songa nge. Sosa lusadisu na Yandi sambu Yandi pesa nge ngolo kusala yina ya kele mbote.

✚ **Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :**

Beto lenda guluka ve sambu beto me sala mambu ya mbote. Bible ke songa beto mpidina na bisika mingi. Beto lenda guluka na lukwikilu na Yesu Kristo kaka.

Kansi, Bible songa beto mpi nde, kana kieleka beto kwikila Yesu, beto ta lemfuka na Yandi. Nki nge banza ? Kana Noa tubaka kaka nde, “Mono kwikila masa ke kwisa,” kansi yandi tungaka maswa ve, to yandi kotaka na maswa ve, keti yandi zolaka kuguluka na masa yina ? Ikele ve ! Yandi kwikilaka ndinga ya Nzambi nde mvula ke kwisa, yo yina, yandi lemufukaka. Ebuna yandi gulukaka ntangu masa kwisaka.

Kana na ntima na nge, nge mona nde nge zola kulemfuka na Nzambi ata fioti ve konso ntangu, mbote nge yindula. Keti ya kieleka nge me balula ntima na Yesu ? Keti nge bambuka ntangu ya nge ndimaka Yandi ?

Kana nge zaba ve, mbala ya nkaka nge ta zola kuzaba kieleka. Mono ta vanda na kiese kusamba ti nge na nima ya ecodim. Nge lenda kutana ti mono na _____ (moniteur, songa bo wapi bo lenda kutana ti nge.)

==NSUKA YA LESO 23

Leso 24 Nzambi tindaka mvula ya ngolo na nsi-ntoto yonso.

Kuyantika 7 :11-24

◎ Kikuma ya Leso :

Bana ta bakisa nde Nzambi sambisaka bantu ya nsi-ntoto na nzila ya masa ya ngolo sambu Yandi fweti sambisa masumu yonso. Yo yina, bo ta songa banduku ti bampangi na bo nde bo ke na mfunu ya kubalula ntima sambu Nzambi kuwila bo makasi ve.

♥ Verse ya kulonguka :

Ebuna balonguki kwendaka kulonga bantu nde:
“Beno balula ntima.” Marko 6 :12

❖ Revisio :

- Bantu ikwa kotaka na maswa ?
(Bantu nana—Noa, nkento na yandi, bana ya bakala tatu ya Noa, ti bankento na bo.)
- Noa lemfukaka na yonso Nzambi songaka yandi, to kaka na ndambu ? (Na yonso)
- Bantu kotaka maswa bilumbu ikwa na ntwala mvula yantikaka ? (Bilumbu 7)
- Mvula kwisaka na mpila ya Nzambi me sila, to yo kwisaka ve ? (Yo salamaka kaka na mpila Nzambi me tuba.)

❖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :

Kwenda Nord, Kwenda Sud
Mono Kele na Nzo Kitoko (Vs. 3 “Kutwadisa Bantu ya Nkaka na Mvulusi” & Vs. 6 “Benda Bampangi ya Nkaka, Beno Kwisa”)

⇒ Kuyantika Leso :

Mwana zina ya Sami waka pasteur na yandi mposo na mposo. Na katya malongi pasteur tubaka sambu na Yesu. Sami zolaka malongi yina mingi. Kansi, yandi vandaka na ndambu masumu ya yandi zolaka mingi. Yandi zolaka ve kubika masumu yina. Lumbu mosi, pasteur kwisaka na nzo ya Sami. Yandi yulaka Sami nki ntangu yandi ta balula ntima na Yesu.

Sami vutulaka nde, “Mono zaba ve kana mono ta balula ntima. Tii ntangu yai, Nzambi me fwa mono ve. Nki mfunu nde mono kubalula ntima ?”

Nki ta vanda nsuka ya bantu kana bo balula ntima ve ? Na lesy ya Bible ya bubuyai, beto ta mona nki makambu kwisaka na bantu na ntangu ya Noa, na bo ya buyaka kubalula ntima mpi kukwikila Nzambi.

❖ Malongi ya nene ya lesy yai na banti 4 :

24.1 Bamasa nokaka na zulu ti basikaka na ntoto na nsi.

❖ Tangila bana : Kuyantika 7 :11-12

11 Ntangu Noa me lungisa bamvula 600, na 17 lumbu ya ngonda ya zole, bantu yonso kangukaka ata na nsi ya bamasa ya nene; Nzambi kangulaka mpi minoko yonso kuna na zulu sambu na kulosa masa na ntoto.

12 Mvula nokaka na nsi-ntoto bilumbu 40, mpimpa ti mwini.

❖ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Kuyimba ti kukina :

24.2 Na nima bambisi me kota na maswa, Nzambi kangaka kielo.

❖ Tangila bana : Kuyantika 7 :15-16

15-16 Bima yonso yina vandaka kuzinga, bakala ti nkento, yo kotaka na maswa nzila mosi ti Noa, mutindu Nzambi songaka bo. Ebuna Mfumu Nzambi kangaka kielo ya maswa.

❖ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

24.3 Masa fulusaka ntoto ya mvimba, tii yo fikaka bansungi ya bangumba me luta nene.

❖ Tangila bana : Kuyantika 7 :17-20

17-18 Mvula ya ngolo nokaka bilumbu makumi iya. Masa fulukaka mingi na nsi-ntoto, mpidina maswa nangukaka, yo yantikaka kwenda kudinda na zulu ya masa.

19 *Masa fulukaka mingi-mingi mpenza, tii ntangu yo fikaka bangumba yonso ya nda-nda.*

20 *Masa tombukaka diaka kiteso ya 10 m na zulu ya bangumba .*

?

Kuyula bana :

¶
Bana sala geste kusonga nki me salama :

¶
Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

24.4 Masa yina fwaka moyo yonso na ntoto ya mvimba.

¶
Tangila bana : Kuyantika 7 :21-24

21-22 *Bima yonso yina vandaka kuzinga na nsi-ntoto, yina vandaka ti mupepe yina ya moyo – bandeke, bambisi ya bwala ti ya mfinda, ti bantu yonso, bo yonso kufwaka.*

23 *Mutindu yo yina, Mfumu Nzambi fwaka bima yonso yina vandaka kuzinga awa na nsi-ntoto : bantu ti bambisi ti bandeke. Kaka Noa ti bantu na yandi ti bambisi yonso yina vandaka na yandi na kati ya maswa, Mfumu Nzambi kufwaka bo ve.*

24 *Masa ya mvula fulukaka mingi na zulu ya ntoto tii kuna bilumbu 150.*

?

Kuyula bana :

¶
Bana sala geste kusonga nki me salama :

¶
Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia :

Nzambi fundisaka bantu ya ntama na masa ya ngolo-ngolo. Kiteso mosi, ntangu ta kwisa nde Yandi ta fundisa bantu ya bubuyai, mpi. Bible ke songa beto nde, mbala yina, Nzambi ta fundisa ntoto na masa ve, kansi na tiya. Ata bantu yina ta fwa na ntwala ya ntangu yina, bo ta telama na ntwala ya Nzambi, ti Yandi ta vanda zusi na bo.

Bible ke tuba nde, “Konso muntu fweti fwa kaka mbala mosi mpamba, ebuna na nima, Nzambi ta sambisa yandi” (Baebreo 9 :27). Mbala ya nkaka nge me yamba Yesu bonso Mvulusi na nge. Nge me yilama kumona Nzambi, sambu nge zaba nde Yesu me yobisa masumu na nge yonso, Yandi me lolula nge.

Yina kele mbote mingi, kansi keti nge zaba nde bampangi na nge ti banduku na nge, bo mpi me yamba Yesu ? Keti nge me solula ti bo sambu na kuzaba nde bo me yamba Yandi ?

Mono ke pesa beno devoir yai : Mposo yai, meka kusolula ti bo. Meka kubenda bo kutula ntima na Yesu, mpi. Kana bo ndima, Nzambi ta vanda diaka ve Zusi na bo, kansi Yandi ta kuma Mvulusi na bo. (Moniteur, yai kele ntangu ya mbote kuyimba mosi ya bankunga beto me songa.)

†
Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve:

Kansi mbala ya nkaka nge mosi, nge ke zaba ve mbote-mbote nde nge me yamba Yesu. Keti nge ta tula ntima na Yandi bubuyai ? Keti nge ta zenga sambu na Yandi bubu ?

Kaka lomba Yandi na ntima na nge yonso na kusukula ti kulolula masumu na nge. Songa Yandi nde nge kwikila Yandi, nge ke tula ntima na Yandi kaka sesepiyai.

Kana nge ke sosa lusadisu na mambu yai, kwisa na mono na nima ya ecodim ti tuba nde, “Mono zola ndima Yesu bubu.” Mono ta vanda na kiese na kusamba ti nge.

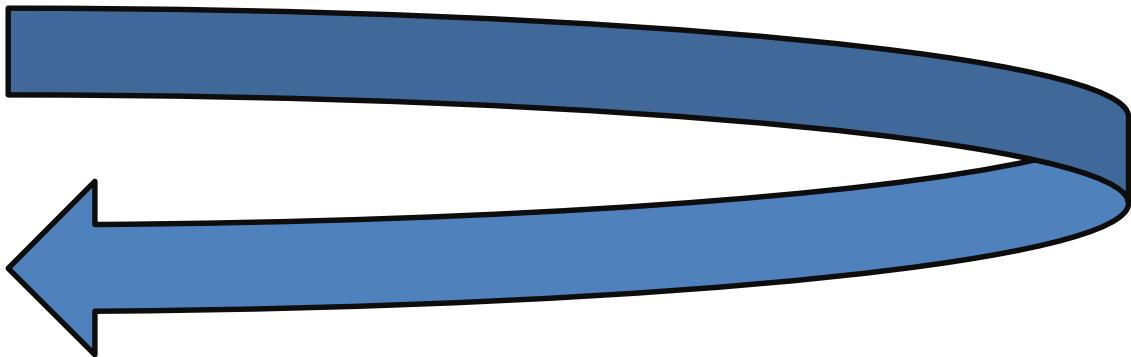
==NSUKA YA LESO 24

Leso 24

Masa fulukaka na ntoto tii ntangu yo fikaka bangumba ya kuluta nene. Yo fikaka bima yonso.

**Ebuna balonguki
kwendaka kulonga bantu
nde:**

**“Beno balulla
ntima.”**

Marko 6 :12

Leso 25 Nzambi sukisaka masa ya ngolo.

Kuyantika 8 :1-14

◎ Kikuma ya Leso :

Bana ta kanga ntima na ntangu ya mpasi, sambu bo ta bakisa nde, ata ntangu ya mpasi mingi-mingi kuvanda, yo mpi ta suka. Bilumbu ya kiese ta kwisa diaka.

♥ Verse ya kulonguka :

Kansi kana beno me mona mpasi na mwa-ntangu-fioti imene, Nzambi ya nlemvo yonso ... pesa beno ngolo... I Pieire 5 :10

❖ Revisio :

- Nki mutindu beto zaba nde masa fikaka ntoto ya mvimba ? (Sambu yo fikaka bangumba ya ndanda)
- Masa fulukaka na zulu ya ntoto bilumbu ikwa ? (150)
- Nki salamaka na bo yonso ya kotaka ve na maswa ? (Bo fwaka.)

❖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :

Bu Yesu Kele na Mono
Mono Kele na Nzo Kitoko (Vs. 6 “Makabu kele kana beto kanga ntima)

To konso nkunga ya ke tadila Kukanga Ntima.

⇒ Kuyantika Leso :

Keti nge me mona ntangu ya mpasi mingi na luzingu na nge, mpila nde nge monaka bonso yo ta suka ve ? (Moniteur, pesa ndambu ntangu sambu bana pesa mvutu.)

Kansi, yo sukaka, mpidina ? Yo lombaka kaka nde nge kanga ntima.

Mbala ya nkaka sesepiyai nge kele na kati ya ntangu ya mpasi ya ngolo. Yo me suka ntete ve, ti nge me lemba. Kansi lumbu mosi, yo ta suka. Kaka nge fweti kanga ntima tii na lumbu yina.

Noa ti fami na yandi vandaka na kati ya maswa ntangu mingi—bangonda tanu na ntwala bo monaka masa yantika kukita ata ndambu ! Keti nge banza

bo monaka bonso masa yina ta suka ve ? Mbala ya nkaka bo monaka bonso bo ta bikala na kati ya maswa yina tii na nsuka ya moyo na bo. Kansi na nima ya ntangu, Nzambi sukisaka bamasa yina. Beto tala mposo yai mpila yo salamaka.

❖ Malongi ya nene ya lesy yai na banti 4--

25.1 Nzambi kangaka masa, ebuna ntoto yantikaka kuyuma.

❖ Tangila bana : Kuyantika 8 :1-3

1 Ebuna Nzambi yindulaka Noa ti bambisi yonso yina vandaka ti yandi na kati ya maswa. Yandi tindaka mupepe na kuluta na zulu ya masa. Mpidina, masa yantikaka kuyuma.

2 Nzambi kangaka banto ya masa ti minoko yina me kanguka na zulu. Ebuna mvula yina vandaka kukatuka na zulu, tii yo zenganaka.

3 Masa vandaka kuyuma malembe-malembe bilumbu 150.

❖ Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

25.2 Maswa kangamaka na kati ya bangumba bo bingaka Ararati. Na nima ya bangonda tatu diaka, bo monaka bansongi ya bangumba ya nkaka.

❖ Tangila bana : Kuyantika 8 :4-5

4 Ebuna na kilumbu ya 17ya ngonda ya 7, maswa kangamaka na zulu ya bangumba ya Ararati.

5 Masa landaka kuyuma kaka. Ebuna na kilumbu ya ntete ya ngonda ya 10, basongi ya bangumba yantikaka kumonika.

❖ Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

25.3 Noah basisaka bandeke sambu na kuzikisa kana masa me suka to ve.

 Tangila bana : Kuyantika 8 :6-12

6-7 *Na nima ya bilumbu 40, Noa kangulaka fenetre ya yandi tulaka na maswa, ebuna yandi basisaka ndeke mosi bonso kumbi-kumbi. Yo vandaka kwenda kupumbuka tii kuna masa yumaka.*

8-9 *Na nima, Noa basisaka pizio. Yandi tindaka yo sambu na kutala kana masa me yuma na ntoto, kansi tii ntangu yina, masa vandaka kaka me fuluka na ntoto.*

10-11 *Yandi vingilaka diaka bilumbu 7, ebuna yandi tindaka diaka pizio. Yo kwendaka, kansi yo kwisaka kuvutuka ntangu mpimpa me yantika kubwa. Noa monaka nde pizio me nata na munoko na yo dititi ya mubisu ya nti ya baolive. Ntangu yai, Noa zabaka nde masa me yuma.*

12 *Ebuna yandi vingilaka diaka bilumbu 7 ya nkaka, yandi tindaka pizio. Yo kwendaka, kansi na mbala yai yo kwisaka kuvutuka diaka ve.*

? **Kuyula bana :**

 Bana sala geste kusonga nki me salama :
 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

25.4 Ntangu yina, ntoto vandaka ya kuyuma. Yo yina, Noa kangulaka fenetre ya ludi ya maswa.

 Tangila bana : Kuyantika 8 :13-14

13 *Ntangu Noa vandaka bamvula 601, na kilumbu ya ntete ya ngonda ya ntete (ya bo), masa yantikaka kuyuma na zulu ya ntoto. Ntangu Noa kangulaka fenetre ya ludi ya maswa, yandi talaka na ntoto, yandi monaka nde ntoto me yuma.*

14 *Na kilumbu ya makumi zole na nsambwadi ya ngonda ya zole, ntoto yonso vandaka me yuma mpenza.*

? **Kuyula bana :**

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

 Devoir sambu na bo ya zaba Yesu dezia :

Yula bana nki ntangu bo, to bafami na bo, kele na mfunu ya kukanga ntima. Nki kele ntangu ya mpasi ya bo kele na mfunu ya lusadisu ya Nzambi kuvanda kwikama na kati ya ntangu yina ?

Lomba bavolontaire kusamba Nzambi sambu na konso mambu ya bana tuba kele mpasi. Na nima, lomba bo kuyindula mambu mosi ya kele kupesa bo mpasi kaka sesepiyai. Lomba Nzambi kusadisa bo kukanga ntima na bampasi yina.

 Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Kana nge me yamba Yesu ntete ve bonso Mvulusi na nge, nge ta vanda na ngolo ve kukanga ntima na ntangu ya mpasi. Mpeve ya Nzambi lenda pesa nge ngolo ve, sambu Yandi kele kuzinga na kati ya nge ntete ve. Mpeve ya Nzambi ta kota na ntangu muntu ke balula ntima na Yesu.

Kana nge me yamba Yesu ntete ve, kansi bubuyai nge me yilama kuyamba Yandi, nge lenda landa bisambu yai ya mono ke tuba sesepiyai bonso mbandu :

“Tata Nzambi, mono me yamba Yesu ntete ve, kansi sesepiyai mono zola yamba Yandi. Mono kwikila nde Yesu Kristo kele Mwana ya Nzambi. Mono kwikila nde Yandi kufwaka na zulu ya kulunsi sambu na masumu na mono. Mono ndima nde Yandi telemaka na lufwa. Yesu Kristo, kota ntima na mono ntangu yai. Twadisa luzingu na mono. Lolula masumu na mono yonso. Sesepiyai, kitula mono mukristo. Merci sambu na pardo ya masumu na mono. Na zina ya Yesu, Amen.

Kana bubuyai nge me yamba Yesu na lombilu yai, yai mbala ya ntete nge me yamba Yandi, na nima ya ecodim, kwisa na mono ti songa mono nde, “Buba mono me yamba Yesu.” Mono ta yangalala ti nge.

====NSUKA YA LESO 25

*Bu ndeke
vutukaka ti
kitini ya
dititi, Noa
zabaka nde
Nzambi me
sukisa
bamasa
sambu ntoto
monika
diaka.*

Leso 25

Adventures

**Kansi kana
beno me
mona mpasi
na mwa-ntangu-
fioti imene,
Nzambi ya nlemvo
yonso ...
pesa beno ngolo...**

1 Piere 5 :10

Leso 26 Noa Vutulaka Matondo na Nzambi

Kuyantika 8 :15-20

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso yai, bana ya kalasi ta bakisa nde kuvutula matondo na Nzambi konso ntangu ikele mbote. Bo ta yantika kikalulu kusonga ntima ya lutondo konso ntangu na lusingu na bo.

♥ Verse ya kulonguka :

Beno kota na nzo na Yandi. Beno kumisa Yandi.
Beno pesa Yandi mersi ti lukumu yonso !
Bankunga 100 :4

↖ Revisio :

Noa salaka nki kuzikisa kana ntoto vandaka ya kuyuma to ya masa ? (Yandi tindaka bandeke. Ntangu ndeke vutukaka diaka ve, yandi zabaka nde ntoto me yuma. Na nima, yandi kangulala fenetre ya ludi. Yandi talaka, ebuna yandi monaka ntoto.)

↖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :

Kumisa Nzambi
Zitisa Zina ya Yesu

⇒ Kuyantika Leso :

Mambu ikwa nge lenda yindula ya Nzambi me sala sambu na nge kaka bubuyai ?

(Mbandu : Mupepe ya kupema, ntangu sambu na kilanga, madia ya kudia, bilele ya kulwata, nitu ya kele na moyo, meso ya kumona, makutu ya kuwa, makulu ya kutambula, etc.) Beto tanga balusakumunu yai na misapi na beto. Yo kele ikwa ? Nge me vutula matondo na ikwa ?

Noa ti fami na yandi, bo monaka balusakumunu ya nene ya Nzambi. Nki yina ? (Nzambi songaka bo nki mutindu kugulukakugulusa moyo na bo, ntangu nsi-ntoto ya mvimba kufwaka na masa.)

❖ Malongi ya nene ya lesy yai na banti 4 :

26.1 Nzambi songaka Noa nde ntangu me lunga sambu na yandi ti fami kubasika na maswa.

 Tangila bana : Kuyantika 8 :15-16

15 Nzambi tubaka na Noa nde :

16 Nge ti nkento na nge, bana na nge ti bankento na bo, beno basika na maswa.

? Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :
 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

26.2 Nzambi songaka Noa kubasisa bambisi mpi.

 Tangila bana : Kuyantika 8 :17

17 Basisa mpi bambisi yonso ya nene ti ya fioti, ti bandeke yonso, sambu yo kwenda kubuta mingi, yo fulusa ntoto ya mvimba.”

? Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :
 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

26.3 Noah lemvukaka. Yandi basisaka fami na yandi ti bambisi yonso.

 Tangila bana : Kuyantika 8 :18-19

18 Ebuna Noa ti nkento na yandi, bana na yandi ti bankento na bo, bo basikaka na maswa.

19 Bambisi yonso mpi, ti bandeke yonso basikaka na maswa, konso bambisi na dikanda na yo.

? Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :
 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

26.4 Noa tungaka mesa-kimenga sambu na kutonda ti kusamba Nzambi. Yandi pesaka makabu ya bambisi ti bandeke.

 Tangila bana : Kuyantika 8 :20

Noa salaka mesa-kimenga na Mfumu Nzambi. Na bambisi ti bandeke yina kele ya nsiku ve, yandi bakaka mosi-mosi. Yandi fwaka yo, ebuna yandi pesaka yo makabu ya kuyoka ya mvimba na zulu ya mesa-kimenga.

?

Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

 Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Nge mukristo, keti nge mpi kele kutonda Nzambi lumbu na lumbu ? Keti nge bambuka kutonda Yandi sambu na bamakabu yonso ya mbote Yandi pesa nge ?

Mono ke pesa beno bakristo devoir yai : na mposo yai, kutonda Nzambi kuluta, konso lumbu. Yo kele mpila mosi ya mbote na kuzitisa Yandi.

 Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

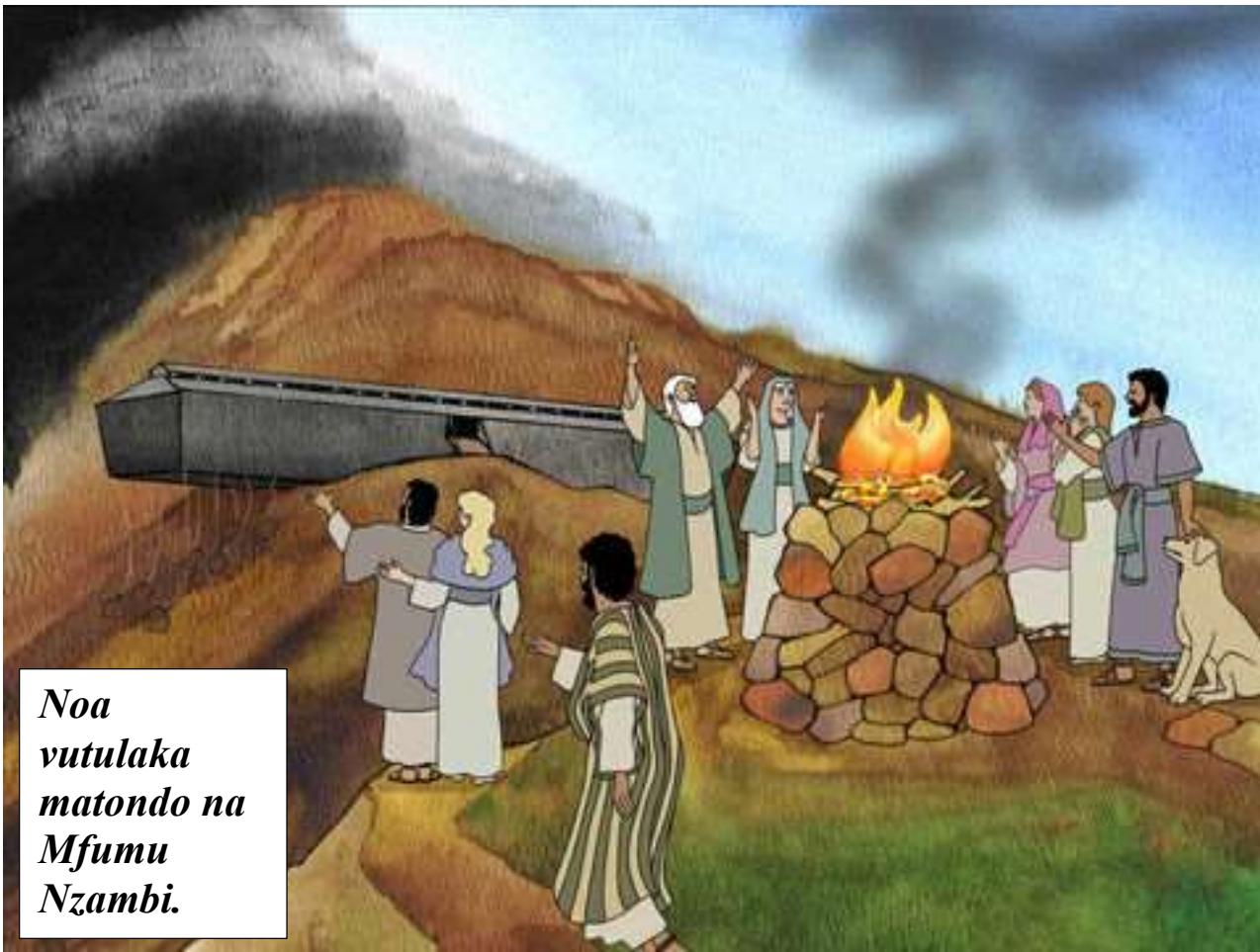
Beno ya me yamba Yesu ntete ve, bambuka nde Noa gulukaka na ntangu ya masa ya ngolo, sambu yandi kwikilaka Nzambi, ntangu Nzambi songaka yandi nde bamasa ta kwisa kufuluka na ntoto.

Yandi mpi lemfukaka kutunga maswa, ebuna Nzambi gulusaka moyo na yandi ti ya fami.

Beto bantu ya bubuyai, beto mpi guluka ntangu beto kwikila ndinga ya Nzambi ti tula ntima na Mwana ya Nzambi Yesu Kristo. Ebuna mono ke yula nge, keti nge zaba nde nge me guluka ? Keti nge zaba nde masumu yonso ya nge, Nzambi me lolula yo ? Kana nge kwikila nde Yesu, Mwana ya Nzambi, kufwaka sambu na masumu na nge ti telemaka na lufwa, keti nge mpi me tula ntima na Yandi ? Keti nge me lomba Yandi kukota lusingu ti moyo na nge ?

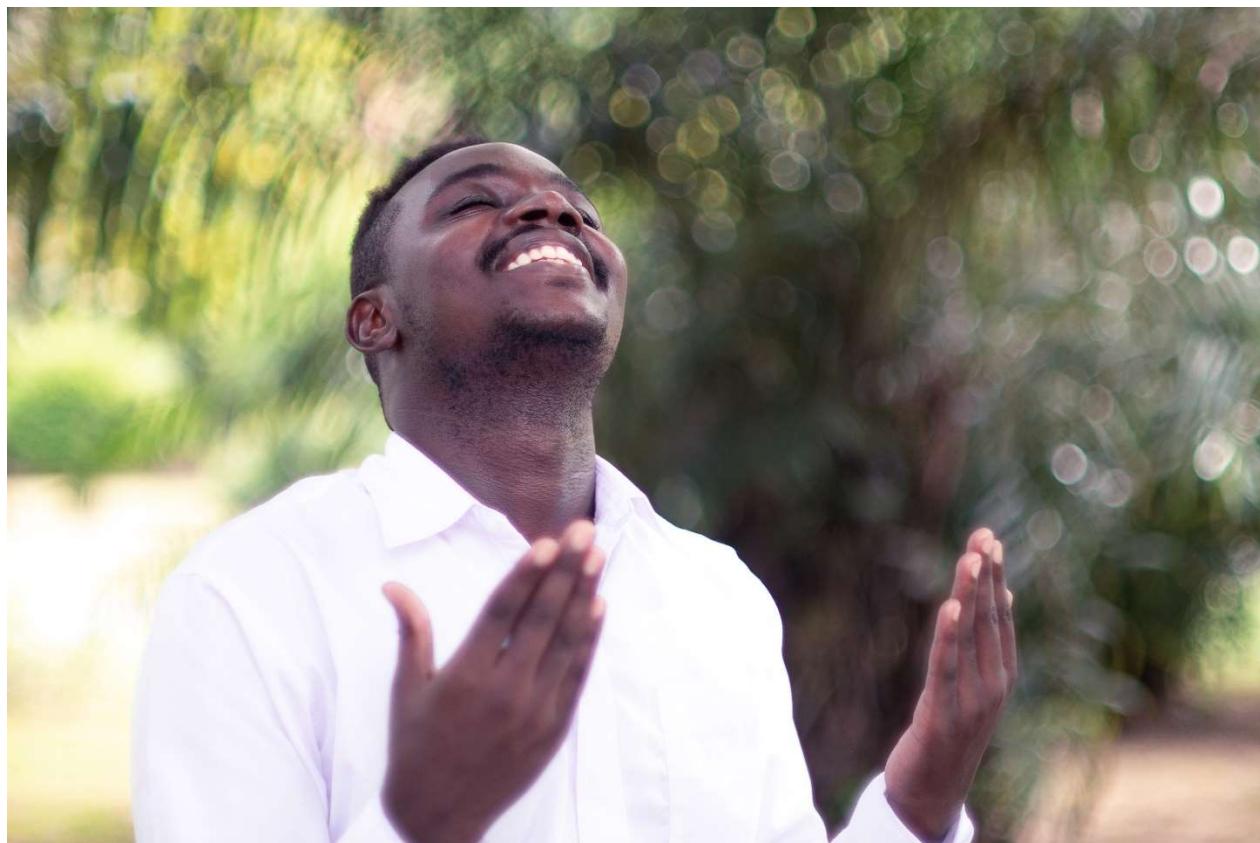
Kana nge zaba ve mbote-mbote, nge lenda kuma na Yesu bubu. Kana nge bikala na nima ya ecodime, mono ta vanda na kiese na kusolula ti nge na mambu yina. Kaka tuba nde, “Mono zola yamba Yesu.” Mono ta bakisa nki nge ke tuba, ebuna mono ta sadisa nge.

==NSUKA YA LESO 26

Leso 26

**Beno kota na nzo na
Yandi. Beno kumisa
Yandi. Beno pesa Yandi
mersi ti lukumu yonso !**

Bankunga 100 :4

Leso 27 Nzambi yidikaka bansungi ya bantangu ya konso mvula.

Kuyantika 8 :21-22

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde Nzambi songaka mawa na Yandi na nima ya ntangu ya bamasa, na mpila Yandi yidikaka basikle ya basaison sambu bilanga kuyela.

Yo yina, bo ta sosa lusadisu na Yandi na yonso ya ke tadila bilanga, ti bo ta vutula Yandi matondo sambu na madia ya mbote ya bilanga kele kupesa beto.

♥ Verse ya kulonguka :

22 “Ntangu yonso ya nsi-ntoto ta zinga, ntangu ta vanda ya bantu ta kuna ti kukatula bima ya bilanga. Madidi ti mwini, musibu ti mvula ta vandaka. Mpimpa ti mwini yo mpi ta vandaka. Mambu yai ta vandaka tii kuna.” Kuyantika 8 :22

❖ Revisio :

- (Moniteur, tanga verse ya kulonguka, ti bana tuba yo mbala mosi. Na nima, yula : Ntangu Nki ntangu Nzambi tubaka bandinga yai ? (Ntangu bamasa ya fulukaka na ntoto yonso me yuma.)
- Na ntwala ya ntangu yai, keti Bible me tuba makambu ya basaison ? (Ikele ve. Nsi-ntoto vandaka mutindu ya nkaka na bilumbu na ntwala bamasa ya fulukaka na ntoto yonso. Nzambi pesaka banzadi, kansi mvula vandaka ntete ve. (Tala Kuyantika 2 :5-6 & 10, kana bana ke bambuka ve mambu yai.)

❖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti leso yai :

Kilumbu Yai Nzambi Me Sala
Konso Lumbu Kiese Kele

⇒ Kuyantika Leso :

Nani me kuna bankeni na kilanga ? (Moniteur, bana nangula maboko kana bo me sala yo.)

Keti beto lenda kuna nkeni konso ntangu beto zola ? (Ikele ve. Yo ya yela ve mbote na konso ntangu yina. Beto fweti kuna na saison ya kukuna.)

Nki kele ntangu to saison ya beto ke kunaka awa ? (Bana vutula mvutu sambu na sika ya bo ke zinga.)

Nki kele ntangu to saison ya beto fweti kukatula bambuma ya bilanga ? (Bana pesa mvutu.)

Keti nge me yindula nki mutindu beto zenga ntangu ya kukuna ti ntangu ya kukatula bambuma ? Nki mutindu konso mvula, ntangu ya mvula kele, ti ntangu ya musibu kele ? Bubuyai, Bible ta songa beto nki mutindu mambu yina yantikaka.

❖ Malongi ya nene ya leso yai na banti 3 :

27.1 Nzambi waka nsudi ya makabu ya Noa, ti Yandi ndimaka yo.

❖ Tangila bana : Kuyantika 8 :21a

21a *Ntangu Mfumu Nzambi waka nsudi ya kitoko ya makabu,*

❖ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

27.2 Nzambi silaka nde Yandi ta singa ntoto ya mvimba diaka ve, ata bantu kele bankwa-masumu.

❖ Tangila bana : Kuyantika 8 :21b

21b *Yandi tubaka nde : “Imene ntangu yai. Mono ta singa diaka ntoto ve sambu na mambu yina ya muntu ke salaka. Mono zaba nde, katuka na kileki ya muntu, ntima na yandi ke fuluka na mambu ya mbi. Bima yonso ya moyo ya Mono me sala, Mono ta fwa yo diaka ve mutindu Mono me sala mbala yai.”*

❖ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

27.3 Nzambi silaka nde bansungi ya bantangu ta landa na ndonga.

❖ Tangila bana : Kuyantika 8 :22

22 “Ntangu yonso ya nsi-ntoto ta zinga, ntangu ta vanda ya bantu ta kuna ti kukatula bima ya

bilanga. Madidi ti mwini, musibu ti mvula ta vandaka. Mpimpa ti mwini yo mpi ta vandaka. Mambu yai ta vandaka tii kuna.” Kuyantika 8:22

? **Kuyula bana bonso yai-**

¶ Bana sala geste kusonga nki me salama :

¶ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

¶ Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Ata nge zinga na ville ti fami ya kele na kilanga ve, bansungi ya ntangu kele mfunu kaka sambu na nge. Kana bambuma kele mingi, madia ta vanda mingi, na mutindu na mutindu. Kana madia kele mingi, yo ta lunga sambu na bantu yonso. Kana madia kele mingi, yo ta vanda ntalu mingi ve, ebuna bantu mingi lenda sumba yo.

Ntangu Nzambi pesaka beto ntangu ya kukuna ti ntangu ya kukatula bambuma, Yandi pesaka beto mambu mosi ya mbote.

Bonso Nzambi Yandi mosi pesaka beto bansungi sambu bilanga na beto yela, keti nge banza nde Yandi ke na kiese kana beto sosa lusadisu ya bampeve ya nkaka, sambu bilanga na beto kuyela mbote ? Ata banzambi ya nkaka ya fioti? Ata basantu to bawanzio ?

Ikele ve. Ikele ve. Ikele ve. Nzambi Yandi mosi zola beto kusosa lusadisu na Yandi. Kana bilanga na beto ke yela ve mbote, to bantangu me luta ngolo, to mvula me luta mingi, to banyama ke dia bilanga, ntangu yina, keti Yandi zola beto kusosa lusadisu na bampeve ya nkaka ?

Ikele ve. Nzambi Yandi mosi zola sadisa bantu na Yandi. Kana nge me sosa lusadisu na banzambi ya nkaka, songa Nzambi sesepiyai nde nge ke na mawa sambu na masumu yina. Songa Yandi nde nge ta sala mpidina diaka ve.

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai : Mposo yai, keti nge ta samba Nzambi sambu na bilanga ya nsi yai ya Congo ? Nzambi kele na nzala kusadisa beto konso ntangu kana beto sosa Yandi.

† Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Kansi, kana nge me yamba Yesu ntete ve bonso Mvulusi na nge, yina me luta mfunu.

Nge lenda lomba Yandi bubuyai kukota na ntima ti na luzingu na nge, sambu na kugulusa nge.

Keti nge me yilama kubinga Yandi bubuyai ? Keti nge kwikila nde Yesu kele Mwana mosi ya Nzambi kaka ya kele ? Keti nge ndima nde Yandi bikisaka nzo na Yandi na zulu sambu na kugulusa nge ? Keti nge bakisa nde Yandi kufwaka sambu na kufuta mfuka ya mambi ya nge me sala ? Keti nge bakisa nde Yandi telemaka na lufwa, Yandi kele na moyo mvu ya mvu ?

Kana nge bakisa yai yonso, ti nge kwikila yo na ntima na nge yonso, keti nge ta zenga bubuyai nde, Ee, Yesu, mono ta landa Yesu ? Ee, Yesu, bubuyai mono ke kunaka madesu na mono yonso na bilanga ya Nge kaka, bubu tii kuna.

Kana nge me yamba Yandi ntete ve, kansi bubu nge zola kuyamba Yandi, mono ta vanda na kiese kusolula ti nge na nima ya ecodime. Kaka kutana ti mono _____. (Moniteur, songa bana wapi bo lenda kutana ti nge).

==NSUKA YA LESO 27

Leso 27

22 “Ntangu yonso ya nsi-ntoto ta zinga, ntangu ta vanda ya bantu ta kuna ti kukatula bima ya bilanga.

*Madidi ti mwini, musibu ti mvula, yo ta vandaka.
Mpimpa ti mwini yo mpi ta vandaka.
Mambu yai ta vandaka tii kuna.”*

Kuyantika 8 :22

Leso 28 Nzambi pesaka bantu kisalu ya kuyala nzemono.

Kuyantika 9 :1-4

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde Nzambi me pesa beto bantu kisalu ya kuyala nzemono, ti beto bantu kele responsable na mpila beto yala. Beto fweti keba mbote bima yonso Nzambi me sala ti futa Yandi rapport. Ebuna, bana ta yantika kukeba na mpila bo sadila bima ya Nzambi me sala.

? Verse ya kulonguka :

5 Mono ke kudiyula nde :

Muntu kele nani nde Nge ke yindula yandi ?

Muntu kele nani nde Nge ke tala yandi ?

7 Nge tulaka yandi na kuyala bima yonso ya Nge salaka. Nge pesaka yandi kiyeka kuyala bima yai yonso. Bankunga 8 :5 & 7

❖ Revisio :

- Nani ke bambuka mambu ya ntete ya Noa salaka na nima bamasa ya fulukaka na ntoto, yo me mana ?
(Yandi tungaka mesa-kimenga sambu na kupesa makabu ya menga na Nzambi, sambu na kuvutula Yandi matondo.)
- Nani lenda bambuka changement mosi ya salamaka na nima ya ntangu ya masa ?
(Nzambi pesaka bo bansungi to ntangu ya kukuna ti kukatula bambuma.)

Bankunga ya kwenda ti lesy yai :

Kilumbu Yai Nzambi Me Sala
Vutuka, Afrika ! Vutuka !

Kuyantika Leso :

Bana zole sala théâtre. Mosi ke losa bapoubelles ya mvindu na kati ya nto sika bantu kwisa na kubaka masa. Ya nkaka ke nganina yandi, ke songa yandi nde Nzambi me pesa beto masa ya kitoko, ebuna beto fweti kukeba yo, ti beto fweti keba bima yonso ya Nzambi me pesa beto.

Keti nge me mona bantu sadila bima ya Nzambi salaka na bampila ya sadiska ve ?

Mbala ya nkaka bo vandaka kulosa bapoubelle na mpila ya mbi, na bampila ya lenda kubenda banama. Mbala ya nkaka bo sadilaka masa na bampila ya pesaka mvindu ti kingonsa sambu na bantu ya nkaka. Mbala ya nkaka bo fwaka bambisi sambu na madia ve, kansi kaka sambu na kusonga nde bo bantu ya nene. Nki mutindu Nzambi zola beto kusadila nzemono Yandi me pesa beto ? Beto ta yindula yo bubu.

❖ Malongi ya nene ya lesy yai na banti 4--

28.1 Nzambi sakumunaka fami ya Noa ti songaka bo kubuta mingi ti kufulusa ntoto.

 Tangila bana : Kuyantika 9 :1

1 Nzambi sakumunaka Noa ti bana na yandi nde : "Beno buta bana mingi, mpidina bana na beno ta zingaka bisika yonso na nsi-ntoto.

? Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

28.2 Nzambi tulaka boma ya bantu na kati ya bambisi. Yina sadisaka bantu kuyala bo.

 Tangila bana : Kuyantika 9 :2

2 Bambisi yonso ti bandeke yonso ta tinaka beno boma. Beno ta yalaka bo yonso.

? Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

28 .3 Nzambi songaka bantu nde bo lenda yantika kudia bambisi, kaka bandunda diaka ve.

 Tangila bana : Kuyantika 9 :3

3 "Ntangu yai, Mono me pesa beno bambisi yonso sambu na madia, mutindu Mono pesaka beno ntete matiti yonso ya mubisu."

? Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

28.4 Nzambi pesaka kaka nsiku mosi bo fweti landa na mambu yina : Bo kudia ve mbisi ti menga na yo.

 Tangila bana: Kuyantika 9 :4

4 “Kansi kima mosi mpamba ya beno lenda kudia ve yo yai : beno lenda kudia ve mbisi ti menga na yo, sambu moyo kele na kati ya menga.”

 Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

 Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Nzambi me tuba nde beto lenda kufwa bambisi ti kudia yo. Beto mpi kele responsable sambu na kusala yo na mpila mosi ya mayele. Mpidina, madia ta vanda ya kulunga tii kuna. Nki mutindu nge banza beto ke sala na bwala yai na mambu yina --mbote, to mbote mingi ve ? Sambu na nki ?

(Moniteur, kuwa mabanza ya bana.) Nki mutindu beto kele sala kuluta mbote ? (Moniteur, kuwa mabanza ya bana.)

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai : Na mposo yai ke kwisa, lomba Nzambi kusonga nge nki mutindu kulunda bima yonso ya Yandi me pesa beto. Ebuna sosa bampila kulunda bima ya Nzambi me pesa beto kuluta mbote.

 Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Nzambi zolaka nde bantu bakisa nde menga kele special. Yo ke songa moyo.

Ntangu Yesu fwaka na zulu ya kulunsi, Yandi pesaka menga ya ntalu na Yandi bonso nkailu kumanisa masumu na beto.

Keti nge me yamba Yesu bonso Mvulusi ya nge ? Kana nge me yamba Yandi ntete ve, kansi na ntima nge mona mfunu na yo, bikala na nima ya ecodime, ti mono ta sadisa nge.

====NSUKA YA LESO 28

Leso 28

*5 Mono ke kudiyula nde :
Muntu kele nani nde Nge ke
yindula yandi ?
Muntu kele nani nde Nge ke
tala yandi ?*

*7 Nge tulaka
yandi na
kuyala bima
yonso ya Nge
salaka . Nge
pesaka yandi kiyeka kuyala
bima yai yonso.*

Bankunga 8 :5 & 7

Leso 29 Nzambi ke mona moyo ya muntu mfunu.

Kuyantika 9 :5-6

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde Nzambi ke mona moyo ya bantu mfunu, sambu Yandi salaka bantu na kifwani ya Yandi. Yo yina, Yandi pesaka nsiku nde kana muntu kufwa muntu ya nkaka, yandi ta futa mpi moyo na yandi mosi.

Yo yina, bana ta songa luzitu na bantu ya nkaka. Luzitu yai ta monika na mpila bo sala ti bantu ya nkaka, na mpila bo tuba na bo, ti na mpila bo tula bo na bisambu.

♥ Verse ya kulonguka :

6 “Muntu yina ta fwa muntu ya nkaka, yandi mpi muntu ya nkaka ta fwa yandi, sambu Mono salaka muntu na kifwani ya Mono mosi Nzambi.”

Kuyantika 9 :6

↖ Nkunga ke kwenda nzila mosi ti leso :

Sakumuna Bantu ya Nkaka

↖ Revisio :

- Nki nge ta tuba na muntu ya ke tuba nde yo kele masumu kana beto kudia mbisi ?
(Bible ke tuba nde na nima ya ntangu ya bamasa, Nzambi pesaka beto bambisi yonso bonso madia.)
- Sambu na nki beto fweti sansa bambisi ti sadila bo na mpila ya mayele ? (Sambu bo buta mingi ti bo vanda mingi konso ntangu, sambu madia kuvanda ya kulunga bamvula mingi.)

⇒ Kuyantika Leso :

- ✓ Na nima ntangu ya bamasa me mana, Nzambi kangulaka bantu nzila na kudia bambisi bonso madia. Keti yai zolaka kutuba nde bo lenda kufwa konso yina bo zolaka ?
(Ikele ve. Bo fweti sala yo na mpila ya mayele.)
- ✓ Keti yai zolaka kutuba nde bo lenda kufwa mpi BANTU ?
(Ikele ve ata fioti. Bantu kele ve bambisi. Bo

kele special sambu Nzambi salaka bo na kifwani na Yandi.)

Kansi, keti ntangu ikele ya muntu lenda kufwa muntu ya nkaka kukonda masumu ? Beto ta mona mvutu na leso na beto bubuyai.

❖ Malongi ya nene ya leso yai na banti 4 :

29.1 Nzambi tubaka nde kana muntu kufwa muntu ya nkaka na luzolo, yandi ta futa moyo na yandi mosi.

❖ Tangila bana : Kuyantika 9 :5

5 “Kana muntu kufwa muntu ya nkaka, Mono mpi ta pesa yandi ndola ya lufwa. Mono ta fwa mpi konso mbisi yina ta fwa muntu.”

❓ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

29.2 Nzambi ndimaka ndola yina sambu na kukeba moyo ya bantu.

❖ Tangila bana : Kuyantika 9 :6

6 Muntu yina ta fwa muntu ya nkaka, yandi mpi muntu ya nkaka ta fwa yandi, sambu Mono salaka muntu na kifwani ya Mono mosi Nzambi.

❓ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

29.3 Nzambi songaka bantu kubuta mingi sambu na kufulusa ntoto ya mvimba.

❖ Tangila bana: Kuyantika 9 :7

7 « Beno fweti buta bana mingi, mpidina bana na beno ta kuma mingi. Bo ta zinga mpi bisika yonso na nsi-ntoto. »

❓ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Moyo ya bantu kele mfunu mingi na meso ya Nzambi. Ebuna Nzambi tulaka nsiku sambu na kukeba moyo ya bantu. Nsiku yina lombaka ndola ya lufwa kana muntu kufwa muntu ya nkaka na luzolo.

Nki mutindu beto lenda songa nde beto zitisa moyo ya bantu bonso Nzambi ke zitisa yo ?
(Moniteur, bana lenda pesa bangindu. Bangindu ya nkaka lenda vanda kusadisa bantu ya ke na maladi to baminuni, kutuba na luzitu na bantu, kukeba nde bo pesa mpasi ve na bantu ya nkaka, kufinga ve, kuloka muntu kindoki ve, kubaka muntu mbeni ve, etc.)

Kana nkento kubaka divumu, yandi yindula ve kukatula yo, sambu mwana yina, ata yandi kele fioti, kele muntu Nzambi me sala na kifwani na yandi.

Nki mutindu nge mukristo lenda sala kuluta mbote na mambu yai ? (Moniteur, bana solula mambu yina.) Beto lomba lusadisu ya Nzambi sesepiyai.
(Moniteur, twadisa ntangu ya lombilu.)

Devoir mono ke pesa beno bakristo kele kuzitisa bantu yonso na mposo yai, sambu Nzambi me sala beto yonso na kifwani na Yandi.

Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Nge ya me yamba Yesu Kristo ntete ve na luzingu na nge, zaba nde, moyo ya nge ikele mfunu mingi na meso ya Nzambi. Nzambi me pesa nge moyo na luzingu yai, kansi Yandi zola mpi kupesa nge moyo mvu ya mvu na bwala na Yandi.

Yandi tindaka Mwana na Yandi mosi kaka ya vandaka. Yandi kele Mfumu na beto Yesu Kristo. Yandi kwisaka sambu na kufwa ti kufuta mfuka ya masumu yonso ya nge me sala.

Yesu fwaka, kansi Yandi bikalaka na lufwa ve. Yandi telemaka na lufwa, ebuna Yandi vutukaka na Tata na Yandi na zulu. Yandi ke na moyo bubuyai, ti Yandi ta vulusa nge, kana nge binga zina na Yandi ti lomba Yandi kugulusa nge.

Keti nge ta lomba Yandi bubuyai kugulusa nge ? Kana nge zola ndima Yandi bubuyai, bikala na nima ya ecodime ti kwisa vanda awa (Moniteur, songa wapi). Mono ta kwisa, ti mono ta vanda na kiese na kusamba ti nge.

====NSUKA YA LESO 29

Leso 29

6 “Muntu yina ta fwa muntu ya nkaka, yandi mpi muntu ya nkaka ta fwa yandi,

sambu Mono salaka muntu na kifwani ya Mono mosi Nzambi.”

Kuyantika 9 :6

Leso 30 Nzambi tulaka nkongolo na zulu bonso kidimbu ya nsilulu na Yandi.

Kuyantika 9 :8-17

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde Nzambi kele kwikama. Yandi ke lungisa konso ntangu bansilulu na Yandi. Yo yina, bana ta tula Yandi ntima na makambu ya luzingu na bo, ya nene ti ya fioti.

♥ Verse ya kulonguka :

23 Beto simba ngolo mambu yina ya beto ke tulaka ntima na malongi na beto, sambu beto lenda tula ntima na Nzambi nde Yandi ta sala kaka mambu ya Yandi me sila beto. Baebreo 10 :23

❖ Revisio :

Moniteur, sonika na zulu ya tableau to na papier ya nene, to ata na zelo na ntoto. Bana meka kulungisa bapartie ya ke konda.

Na nima ntangu ya _____ ya fulukaka na ntoto, Nzambi pesaka Noa nsiku ya mpa sambu na madia. Ntangu yina, bantu lenda yantika kudia _____. Kansi, bo fweti keba nde bo kufwa ve _____, ya Nzambi salaka na kifwani na Yandi. Kana muntu salaka yo, ndola vandaka _____.

(Bamvuta kele : bamasa, mbisi, muntu, lufwa.)

❖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :

Mazono, Bubu, Mvu ya Mvu
Nani Kele Ngolo ? (Nani Ke Kwikama ?)

⇒ Kuyantika Leso :

Keti muntu me sila nge nde yandi ta sala mambu mosi, kansi yandi salaka ve yina ya yandi silaka ? Nge monaka nki mutindu na ntima ? Keti nge mosi me sila muntu ya nkaka nde nge ta sala mambu mosi, kansi na nima, nge salaka yo ve ?

Nki lenda vanda baraison ya bantu kusala ve yina ya bo me sila ? (Moniteur, pesa bana ndambu ntangu kupesa mvutu. Yo lenda vanda nde bo tubaka nde bo ta sala yo, kansi kieleka bo vandaka

na lukanu ve kusala yo. Yo lenda vanda nde maladi simbaka bo, to mambu ya nkaka bwilaka bo na mpila nde bo vandaka ve na mpila kusala yo. Yo lenda vanda nde bo mekaka, kansi bo vandaka ve na ngolo to na mayele ya kulunga kusala yo. Yo lenda vanda nde bo vilaka, etc.)

Baraison lenda vanda mingu na mutindu na mutindu nde beto bantu sala ve yina ya beto me sila. Kansi Nzambi ? Ntangu Yandi sila nde Yandi ta sala mambu mosi, keti beto lenda zaba kieleka nde Yandi ta lungisa yo ?

Yandi lenda vila ve. Yandi ke na ngolo yonso. Yandi kele kwikama yonso. Bubuyai, beto ta longuka mambu ya Nzambi silaka bambuta na beto ya ntama. Beto ta mona kana Yandi salaka yina ya Yandi tubaka.

❖ Malongi ya nene ya lesy yai na banti 4 :

30 .1 Nzambi wakanaka ti Noa ti bana ya ta landa yandi, ti na bambisi mpi.

❖ Tangila bana : Kuyantika 9 :8-10

8 Nzambi tubaka na bo diaka nde :

9 “Beto ke wakana na beno ti bana yina ya bana na beno ta butaka.

10 Beto ke wakana mpi na bima yai yonso ke zinga na beno kisika mosi : bandeke, bambisi ya mfinda ti ya bwala, disongidila nde bima yonso yina basikaka na maswa ti bana yina ya bana na yo ta butaka.”

❖ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

30.2 Nzambi silaka nde Yandi ta tinda bamasa diaka ve sambu na kufwa moyo yonso.

❖ Tangila bana : Kuyantika 9 :11

11 Kuwakana na beto kele mutindu yai : Bima yina ke zinga ta fwa diaka na mvula ya ngolo ve. Mvula ya ngolo ta fwa diaka nsi-ntoto ve.

❖ Kuyula bana :

❖ Bana sala geste kusonga nki me salama :

☛ **Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :**

30.3 Nzambi tulaka nkongolo na zulu bonso kidimbu ya nsilulu na Yandi.

☛ **Tangila bana :** Kuyantika 9 :12-13

12-13 Mono ke tula nkongolo na Mono yai na zulu sambu na kusongaka mvulu na mvula kuwakana yai ya Beto me wakana na beno ti na bambisi yonso. Yo kele kidimbu yina ta songaka kuwakana ya Mono me wakana na bima yonso kele na nsi-ntoto.

❓ **Kuyula bana :**

☛ **Bana sala geste kusonga nki me salama :**

☛ **Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :**

30.4 Nkongolo yina ke songa nde Nzambi ta bambuka nsilulu na Yandi.

☛ **Tangila bana :** Kuyantika 9 :14-17

14 Konso ntangu kana mono basisa matuti na zulu, kana nkongolo kumonika,

15-16 Mono ta yindulaka kuwakana ya mvula na mvula yina ya beto wakanaka na beno na bambisi yonso nde mvula ya ngolo ta fwa diaka ve bima yonso yina ke zinga na nsi-ntoto.”

17 Nzambi tubaka diaka na Noa nde : “Yai kele kidimbu ya kuwakana ya Mono me tula sambu na bima yonso yina ke zingaka na nsi-ntoto.”

❓ **Yula bana bonso yai :**

☛ **Bana sala geste kusonga nki me salama :**

☛ **Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :**

☛ **Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :**
Nzambi kele kwikama kusala yonso Yandi me sila.

Nzambi ke lunga nde nge kutula Yandi ntima na mambu yonso.

Keti nge ta tula ntima na Nzambi na makambu yonso ya lusingu ya nge, ya nene ti ya fioti ? Kana nge tula yonso na maboko ya Nzambi, Yandi kele kwikama kusadisa nge. Nge ta tula Yandi ntima na nki mambu sesepiyai ? (Moniteur, sala ntangu ya lombilu na kutula makambu yonso ya lusingu na maboko ya Nzambi.)

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai : Na mposo yai, ntangu nge yantika kuvanda na boma, kinga. Tula yonso na maboko ya Nzambi, sambu Yandi kele kwikama.

✚ **Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :**

Kana nge me tula ntima na Yesu ntete ve, zaba nde Nzambi kele kwikama kulungisa mpila Yandi me silaka. Ee, ti na kat i ya mpila Yandi me sila kele yai : nde bo ya tula ntima na Mwana na Yandi Yesu Kristo, bo ta mona ve ndola mvu ya mvu. Bo ta guluka na bwala ya Nzambi.

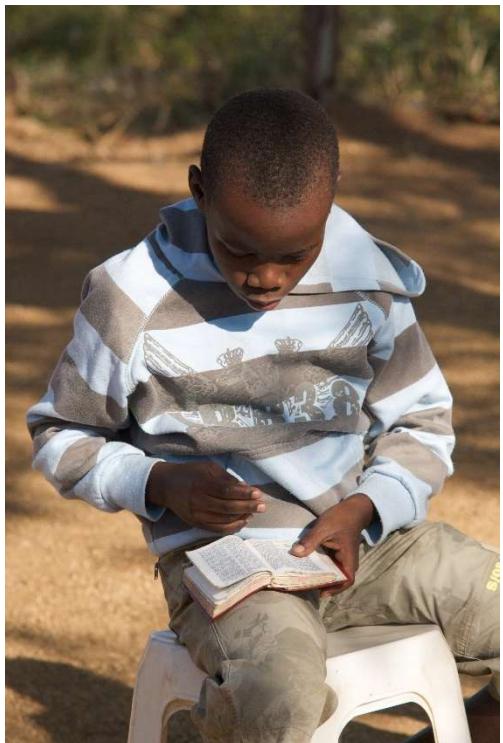
Mukanda ya Yoane 3 :16 ke zabisa beto : “Sambu Nzambi me lutaka kuzola bantu yonso, ebuna Yandi pesaka bo Mwana mosi yina kaka kele na Yandi, sambu konso muntu ya kwikila Yandi, yandi kufwa ve, kansi yandi kuvanda na moyo ya mvula na mvula.”

Kana nge me tula Yesu ntima ntete ve bonso Mvulusi ya nge, nge lenda balula ntima na Yandi bubuyai. Na nima ya kalasi, ntangu bana ya nkaka basika, nge basika ve, kansi nge kwisa kuvanda awa. (Moniteur, songa bana wapi kuvanda). Mono ta kwisa kusolula ti kusamba ti nge sambu nge kuyamba Yesu.

==NSUKA YA LESO 30

Leso 30

*23 Beto simba na ngolo
mambu yina ya beto ke
tulaka ntima na malongi
na beto,*

*sambu beto
lenda tula ntima
na Nzambi nde
Yandi ta sala
kaka mambu
yina ya Yandi silaka beto.*

Baebreo 10 :23

Leso 31 Noa laukaka na vinu, ti yo bendaka mpasi.

Kuyantika 9 :18-29

Kusala na ntwala : Kana nge ke longa bana ya niveau secondaire, sosa papier ti markeur, to tableau noir ti craie, to nti ti sika ya zelo sambu na kusonika. Tala revisio, niveau secondaire.

⦿ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya leso bubuyai, bana ta zaba nde kulauka na malafu kele makambu ya nsoni ya nata mpasi na muntu ya sala yo, ti na fami na yandi. Yo yina, bo ta buya kunwa malafu ya ngolo.

♥ Verse ya kulonguka :

*1 Kunwa malafu mingi ke kumisa nge
muntu ya buzoba. Yo kele mayele ve na kulauka
malafu. Bingana 20 :1*

↖ Revisio :

Na bamposo me luta, beto monaka nde Nzambi pesaka bansilulu ya kitoko na Noa ti bana na yandi ti bafami ya landaka bo. Nani lenda bambuka bansilulu yina ?

(Masa ta fuluka na ntoto diaka ve, masa ta fwa bima yonso ya moyo diaka ve, ntangu ya kukuna ti ya kubaka mabumu ta landa kaka tii kuna.)

Ntangu yai, mono ta dessiner na mupepe kidimbu ya Nzambi pesaka sambu na kubambukisa bo mpila Yandi silaka bo. (Moniteur, dessiner nkongolo.)
Yai kele nki ?

Ee, yo kele nkongolo. Mbala mingi na nima mvula me noka, beto lenda mona yo na zulu. Yai kele kidimbu ya songa beto nde Nzambi ta bambuka mpila Yandi me sila beto. Yo sadisa beto kubambuka nde Yandi ta sala mutindu Yandi me sila.

↖ Revisio sambu na niveau secondaire :

Nge moniteur lenda sonika baligne ya nkufi 8 na zulu ya tableau (to na papier, to na zelo). Nge songa bana nde yo kele ndinga ya vandaka na leso me luta. Bo songa nge balette mosi-mosi. Kana bo tuba lettre ya kele na kati ya ndinga “nkongolo”, nge sonika yo na ligne yina.

Mbandu : Kana bo tuba L, nge sonika yo na ligne bonso yai :

____ L ____.
Kana bo tuba A, nge tuba nde yo kele ve na ndinga yina. Kana bo tuba kisono ya kele na kati na yo, nge ta sonika yo na sika na yo. Kana bo manisa, yo ta monika bonso yai :

N K O N G O L O

❖ Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Leso :

2 Korinto 5 :17

O Keba Maboko (O keba munoko Nki nge kunwa [Malafu Ve !])

⇒ Kuyantika Leso :

Ntangu lungaka nde masa ya ngolo manaka. Noa, ti fami na yandi, ti bambisi yonso basikaka na maswa. Bo kotaka ntoto ya vandaka mvindu diaka ve. Yo vandaka fuluka ya lusakumunu ya Nzambi. Bo vandaka na kisalu ya nene na ntwala na bo—fulusa ntoto diaka ti kutunga diaka bima yonso. Nzambi vandaka ti bo. Keti bo ta mona makambu ya mbi diaka na ntoto yai ya mpa ?

Kununga na bo ti kiese na bo na ntoto yina ya mpa, yo ta landa mpila bo mosi ta sola. Mawa sambu Tata Noa kwendaka nswalu kusola kusala mambu mosi ya buzoba. Mpila yandi solaka, yo nataka nsoni ti mawa na yandi ti na fami na yandi.

❖ Malongi ya nene ya leso yai na banti 4 :

31.1 Bana ya Noa kumaka batata ya makanda yonso.

📖 Tangila bana : Kuyantika 9 :18-19

18 Bayai kele bana ya Noa yina basikaka na maswa : Semi, Kami, ti Yafeti. (Kami kumaka tata ya Kanana.)

19 Bana yai tatu ya Noa vandaka bambuta ya ntete ya makanda ya bantu yonso na nsi-ntoto.

❓ Kuyula bana :

👉 Bana sala geste kusonga nki me salama :

❖ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

31.2 Noa laukaka malafu, ebuna yandi lalaka kinkonga na kati ya ntenta na yandi.

Tangila bana : Kuyantika 9 :20-21

20 Noa vandaka na kisalu ya kusala bilanga.
Yandi vandaka mpi muntu ya ntete na kukuna
bilanga ya vinu.

21 Ntangu yai yandi bakaka ndambu ya malafu
ya vinu, yandi nwaka. Yo simbaka yandi,
ebuna yandi laukaka. Ebuna yandi katulaka
bilele na yandi, yandi lalaka kinkonga na nzo
na yandi ya ntenta.

Kuyula bana :

Bana sala geste kusonga nki me salama :

**Bana yimba ti kina kusonga nki me
salama :**

31.3 Kami monaka tata kinkonga, ti yandi songaka bampangi na yandi. Bo fikaka yandi na mpila ya luzitu.

Tangila bana : Kuyantika 9 :22-23

22 Ntangu Kami, tata ya Kanana, monaka nde
tata na yandi vandaka kinkonga, yandi
kwendaka kusonga bampangi na yandi.

23 Ebuna Semi ti Yafeti bakaka lele, bo tulaka
yo na zulu ya mapeka na bo. Bo vandaka kwisa
kinima-nima tii na kati ya nzo, ebuna bo fikaka
tata na bo lele yina. Bo tulaka ilungi na bo na
ndambu ya nkaka sambu bo kumona ve
kinkonga ya tata na bo.

Kuyula bana :

Bana sala geste kusonga nki me salama :

**Bana yimba ti kina kusonga nki me
salama :**

31.4 Na nsuka na makambu yina, Noa singaka ntekolo na yandi Kanana. Yo ke monika nde yandi vandaka na kati ya mambu yina.

Tangila bana : Kuyantika 9 :24-27

24 Ntangu vinu manaka Noa, yandi telemaka.
Ebuna yandi waka mutindu mwana na yandi ya
leki me sala yandi.

25 Noa tubaka nde :

“Mono me singa Kanana.
Yandi ta vanda mpika ya
bampangi na yandi.

26 Lukumu na Mfumu Nzambi,
Nzambi ya Semi.
Kanana ta vanda mpika ya Semi.

27 Nzambi kupesa Yafeti luzingu ya nda. Bana
na yandi mpi, bo zinga kisika mosi na bana ya
Semi. Kanana fweti vanda mpika ya Yafeti.”

Kuyula bana :

Bana sala geste kusonga nki me salama :

**Bana yimba ti kina kusonga nki me
salama :**

31.5 Noa zingaka na nima ya ntangu ya masa bamvula 350.

Tangila bana : Kuyantika 9 :28-29

28 Ntangu mvula yina ya ngolo zenganaka
imene, na nima Noa zingaka diaka bamvula
350.

29 Yandi fwaka ntangu yandi me lungisa
bamvula 950.

Kuyula bana :

Bana sala geste kusonga nki me salama :

**Bana yimba ti kina kusonga nki me
salama :**

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Keti nge zola kuzaba nde malafu ta simba nge ve,
yo ta bevisa luzingu ya nge ve ? Kaka mpila mosi
kele kuzaba mambu yina. Nki yo ?
(Kunwa malafu ve ata mbala mosi. Mpidina nge
lenda zaba nde yo ta simba nge ve, ti nge ta lauka
ve.)

Keti nge zola kuzaba nde nge ta lauka ve na
malafu ? Nge zola kuzaba nde malafu ta sala nge
nsoni ve ? Nki nge zola kusila na Nzambi
sesepiyai ? (Moniteur, bana solula mambu yai,
ebuna sala ntangu ya bisambu.)

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai, nde
nge samba mposo yai nde Nzambi pesa nge ngolo
kubuya malafu.

✚ Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Kaka Muntu mosi lenda pesa nge ngolo sambu nge kununga mpukumunu ya malafu ti masumu yonso na luzingu na nge. Muntu yina Mfumu Yesu Kristo.

Keti nge ke zaba Yandi ? Keti nge me yamba Yandi bonso Mvulusi ya nge ? Kana nge zaba ve, na nima ya ecodim, bikala awa ntangu bana ya nkaka basika. Kwisa vanda awa na kiti yai.

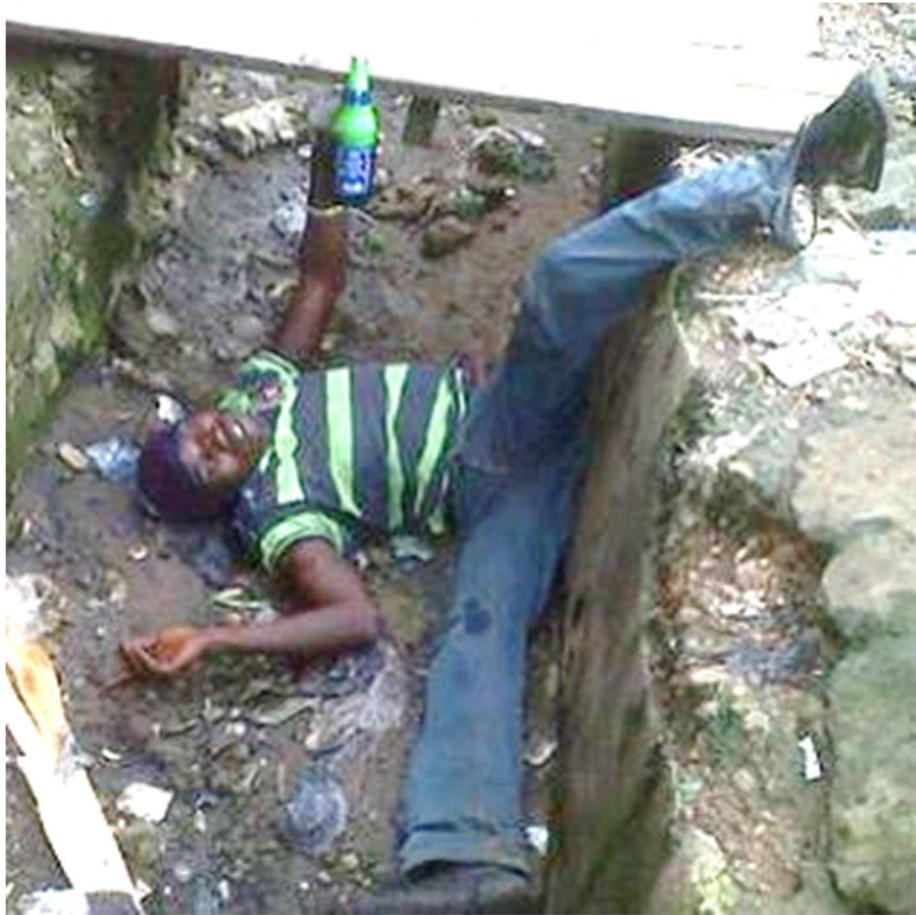
(Moniteur, songa bo kiti yina.) To, kwisa na nzo na

mono na kati ya mposo yai. Songa mono nde nge me kwisa sambu na kuyamba Yesu. Mono ta vanda na kiese na kusolula ti nge, mpi kutwadisa nge na Yesu.

Kieleka, nge fweti solula ti mono ve kuyamba Yesu na luzingu na nge. Nge lenda samba nge mosi, ata nge kele wapi. Kaka songa Yesu nde nge kwikila Yandi. Kaka lomba Yandi kukota luzingu na nge ti kulolula masumu na nge. Nge ta kuma muklisto ya kieleka !

==NSUKA YA LESO 31

Leso 31

1 Kunwa
malafu
mingi ke
kumisa
nge
muntu

ya buzoba.

Yo kele mayele ve na
kulauka malafu.

Bingana 20 :1

Leso 32 Fami ya Yafeti yelaka, tii yo kumaka makanda ya Europe ti Russe.

Kuyantika 10 :1-5

⦿ **Kikuma ya Leso :** Na nsuka ya leso yai, bana ta bakisa nde mwana ya Noa Yafeti kumaka tata ya makanda ya Europe ti Russe. Bo ta bakisa nde Nzambi zola bantu yonso, ti Yandi zaba konso muntu na zina na yandi. Ebuna bo ta songa luzolo na bampangi ya makanda ya nkaka, ti bo ta meka kutwadisa bo na Yesu kana Nzambi kangula bo nzila.

Sala na ntwala :

Tala karte geographika na nsuka ya mukanda yai.

♥ **Verse ya kulonguka :**

“...Nzambi zola bantu yonso mutindu mosi. 35 Na konso dikanda, Yandi ke ndima bantu yina ke zitisa Yandi ti ke sala mambu ya mbote.” Bisalu 10 :34b-35

✉ **Revisio :**

- Na nima masa ya ngolo ya fulusaka nsi-ntoto me yuma, bantu vandaka ikwa na ntoto ya mvimba ?
(Bantu 8 kaka—Noa, nkento na yandi, ti bana na bo Semi, Kami ti Yafeti, ti bankento na bo.) Yindula nki mutindu yo ta vanda kana na ntoto ya mvimba, kaka bantu 8 vandaka !
- Nzambi zolaka fami ya Noa kusala nki na nima masa ya ngolo yumaka ?
(Kubuta mingi ti kufulusa ntoto.)

☛ **Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :**

Beto Zolana

Kwenda Nord, Kwenda Sud

Mono Kele na Nzo Kitoko (Baverse yai--Kutwadisa Bantu ya Nkaka na Mvulusi & Benda Bampangi Ya Nkaka, Beno Kwisa)

⇒ **Kuyantika Leso :** Yindula bantu ya mutindu na mutindu ya kele na nsi-ntoto bubuyai.
(Moniteur, bana lenda tuba makanda yonso ya bantu ya bo zaba.) Bo kele mutindu mosi ve. Bo kele diswaswanu na mutindu mingi ! (Moniteur, bana

lenda tanga diswaswanu yonso ya bo zaba.)

Kansi, ata bantu kele mutindu mingi, bo yonso kele kiteso mosi mpi na mutindu ya nkaka. Nki mutindu bo kele kiteso mosi ? (Bo kele bantu, Nzambi salaka bo yonso na kifwani na Yandi, bo yonso kele bana ya Adami ti Eva, bo yonso kele bana ya Noa, bo yonso kele bankwa-masumu, Nzambi zola bo yonso, etc.)

❖ **Malongi ya nene ya lesy yai na banti 4 :**

Bubuyai beto yantika kulonguka nki mutindu fami ya Noa yelaka na nima ya ntangu ya masa, ti mutindu fami yina kumaka makanda ya nene. Bo kumaka baklani ti banasio, ti bo panzanaka na ntoto ya mvimba. Beto yantika na mwana ya Noa zina ya Yafeti. Beto ta mona mpila fami na yandi yelaka, ti fami yina kumaka naninki makanda.

32.1 Bana ya Noa yantikaka kubuta ti kutunga bafami na bo na nima mvula ya ngolo zenganaka.

📖 **Tangila bana :** Kuyantika 10 :1

Mvula ya ngolo zenganaka. Na nima, bana yai ya Noa --Semi, Kami ti Yafeti-- butaka bana.

❓ **Kuyula bana :**

☛ **Bana sala geste kusonga nki me salama :**
Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

32.2 Yafeti butaka bana ya bakala 7.

📖 **Tangila bana :** Kuyantika 10 :2

2 Bana ya Yafeti bo yai : Gomere, Magogi, Madai, Yavani, Tubale, Mesheki ti Tirasi.

❓ **Kuyula bana :**

☛ **Bana sala geste kusonga nki me salama :**
Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

32.3 Bana na bo kumaka bankaka ya makanda ya Europe.

📖 **Tangila bana :** Kuyantika 10 :3-4

*3 Gomere butaka Ashekenazi,
Rifati ti Togarma.*

4 Yavani butukaka Elisha, Tarsisi, Kitimi ti

Rode.

? **Kuyula bana :**

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

32.4 Bana ti bantekolo ya Yafeti kumaka makanda ya zingaka na balweka ya banzadi ti na bisanga ya masa ya Europe ti Asie.

 Tangila bana : Kuyantika 10 :5

5 Bayai vandaka bankaka ya makanda ya bantu yina ke zingaka na balweka ya banzadi ti na bisanga ya masa. Bo yonso kele bana ya Yafeti. Bo ke zingaka konso bantu na dikanda na bo, na ntoto na bo, ti na ndinga na bo.

? **Kuyula bana :**

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

 Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Fami ya Yafeti kumaka nene bonso Noa silaka. Bo kumaka bansi mingi. Nzambi ke zola bo yonso. Tala mpila Yandi bambukaka bazina na bo. Ata na nima ya bamvula mingi, Nzambi me vila bo ve.

Nzambi zaba beto yonso mpi, na zina na beto muntu na muntu. Keti nge songa luzolo sambu na bantu yonso, ata bo bantu ya nki tribu to nki nsi, to nki couleur, to nki ndinga ?

 Kuyimba : Beto Zolana

Keti nge ke na probleme ti dikanda mosi ya bantu ?
Dikanda ya bantu kele ya nge ke zola ve ?

Keti nge ta lomba Nzambi ntangu yai kupesa nge ntima ya luzolo sambu na bantu yina ? Beto tula mambu yai na lombilu sesepiyai. (Moniteur, pesa bana ntangu kutwadisa na lombilu kana bo zola.)

Beno bakristo, mono ke pesa beno devoir yai : Na mposo yai, tula ngolo kusonga luzolo ya Nzambi na bantu yonso. Samba nde bo yonso kuguluka, ti kana Nzambi kangula nge nzila, meka kutwadisa bo na Yesu.

 Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Ata nge kele muntu na nki dikanda, Nzambi ke zola

nge. Yandi tindaka Mwana na Yandi Yesu sambu na kufuta ndola ya masumu ya nge.

Yandi zola nde nge kuma mwana na Yandi mosi. Kana nge me yamba Yesu ntete ve, keti nge ta samba sambu na kuyamba Yandi ntangu yai ?

(Moniteur, twadisa bo ya zola yamba Yesu na lombilu kundima Yandi. Na nima, lomba bo kuzabisa nge kana bo landaka lombilu yina ti kana bubuyai vandaka mbala ya ntete bo me sala yo.)

==NSUKA YA LESO 32

Leso 32-33

**“...Nzambi zola bantu
yonso mutindu mosi.**

**35 Na konso
dikanda,
Yandi ke ndima
bantu yina ke
zitisa Yandi**

**ti ke sala mambu ya
mbote.”**

Bisalu 10 :34b-35

Leso 33 Fami ya Kami yelaka ti kumaka makanda ya Afrika ti ndambu na kati-kati ya Europe, ti Azie.

Kuyantika 10 :6-20

Kusala na ntwala : Tala bangindu na 33.3 ti 33.4 nki mutindu kusala bageste.

⦿ **Kikuma ya Leso :** Na nsuka ya leso yai, banta bakisa nde fami ya Kami kumaka bambuta ya bansi ya Afrika ti bansi ya nkaka na kati-kati ya Europe ti Azie. Na kati ya fami yina vandaka bantu ya nene ya tungaka makanda ya lukumu, kansi bantu mpi ya vandaka kunwanisa Nzambi. Bo ta bakisa nde konso muntu na konso dikanda fweti zenga kana yandi ta landa nzila ya Mfumu Nzambi to ve.

♥ **Verse ya kulonguka :** Reviser diaka verse ya mposo me luta :

“...Nzambi zola bantu yonso mutindu mosi. 35 Na konso dikanda, Yandi ke ndima bantu yina ke zitisa Yandi ti ke sala mambu ya mbote.” Bisalu 10 :34b-35

↖ **Revisio :**

- Nki mwana ya Noa kumaka tata ya makanda ya Europe ti Russe ? (Yafeti.)
- Bana ya Yafeti mingi zingaka penepene na bamasa. Bo kwendaka na bisika yina nki mutindu?
(Na babwatu to bamaswa. Bo vandaka ngolo na yo.)

↖ **Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesy yai :**

Beto Zolana
Kwenda Nord, Kwenda Sud
Mono Kele na Nzo Kitoko (Baverse yai—
'Kutwadisa Bantu ya Nkaka na Mvulusi' ti 'Benda Bampangi ya Nkaka, Beno Kwisa'.)

⇒ **Kuyantika Leso :**

Beto monaka mpila ya bana ya Yafeti kwendaka na Europe ti na Russe. Kansi beto zinga ve na Europe to na Russe. Beto zinga na Afrika. Nki mwana ya Noa kumaka mbuta ya makanda na beto ya Afrika ?

Mwana ya Noa zina ya Kami kele tata ya makanda ya Afrika ti ndambu makanda ya nkaka ya zingaka na kati-kati ya Europe ti Azie.

Kana beto bambuka bambuta ya Europe ya beto me mona na mposo me luta, keti nge ke mona nde Nzambi songaka beto mingi sambu na bo ?
(Mingi ve. Bible songa kaka bazina ya batata yina.)

Ata mbala ya nkaka beto yindula bansi ya Europe bonso bamvwama ti mfunu, bo vandaka ve bantu ya kuluta mfunu na lukanu ya Nzambi. Nzambi solaka ve kunata Mwana na Yandi Mvulusi-Mesia na nsintoto na kati ya makanda na bo. Yandi zengaka ve kupesa beto Ndinga na Yandi na nzila na bo.
Ebuna, Bible ke tuba mingi ve sambu na bo.

Kansi, ntangu beto kuma na fami ya Kami, Nzambi songaka ndambu kuluta sambu na fami na yandi. Yai ke songa nde, na kati ya makanda ya Yafeti ya Europe ti makanda ya Kami, Kami me luta mfunu na lukanu ya Nzambi.

🕸 **Malongi ya nene ya lesy yai na banti 6 :**

33 .1 Kami vandaka na bana ya bakala 4. Na kati na bana yina, mosi butaka bana ya bakala 5, ti mosi ya nkaka butaka bana 2.

📖 **Tangila bana :** Kuyantika 10 :6-7

6 *Bana ya Kami bo yai : Kushi, Misrayimi, Puti ti Kanana.*

Moniteur, NB : Kushi, Misrayimi ti Puti kumaka batata ya Afrika. Misrayimi kumaka tata ya Ezipte.

7 *Kushi butaka Seba, Avila, Sabetra, Rama ti Sabeteka. Bana ya Rama bo yai : Sheba ti Dedani.*

՞ **Kuyula bana :**

՚ **Bana sala geste kusonga nki me salama :**

՚ **Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :**

33.2 Na fami ya Kami vandaka muzombi mosi ya ngolo zina ya Nemrodi. Yandi kumaka mutungi ya ngolo ti mfumu ya nene na nsi ti na Kimfumu ya Babilonia. Na nima, yandi kumaka nkaka mpi ya Kimfumu ya Asiria.

📖 **Tangila bana :** Kuyantika 10 :8-12

8 *Kushi butaka mpi Nemrodi yina vandaka mfumu ya ntete ya nene na kuyala bantu.*

9 *Na meso ya Mfumu Nzambi Nemrodi vandaka mpi muntu mosi ya ngolo na nsi-ntoto na mambu ya kufwa bambisi.*

10 *Na kimfumu yina ya ntete ya Nemrodi yalaka, yandi yalaka mpi babwala yai : Babilone, Ereki ti Akadi; babwala yai yonso kele na nsi ya Babilonia.*

11 *Nemrodi katukaka na ntoto yina, yandi kwendaka kutunga babwala yai na nsi ya Asiria: Ninive, Rehbodi-Ire, Kala*

12 *ti Reseni, yina kele kwaku Ninive kwaku, bwala ya nene Kala yo na kati.*

?

Kuyula bana :

¶ Bana sala geste kusonga nki me salama :

¶ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

33.3 Mosi ya bana ya Kami kumaka nkaka ya nsi ya Ezipre ti nkaka ya makanda 6. Mosi ya makanda yina kabanaka ti kumaka 2 ya nkaka.

¶ **Tangila bana :** Kuyantika 10 :13-14

13-14 *Misrayimi vandaka nkaka ya bantu ya bansi ya Lidia ti Libia ti ya kisanga ya Krete. Yandi vandaka mpi nkaka ya bantu ya dikanda ya Anemi, ya Naftu, ya Patrosi ti ya Kaslu. [Bisika na Ezipre]. Bantu ya kisanga ya Krete vandaka bankaka ya bantu ya nsi ya Filistia.*

?

Kuyula bana :-

¶ Bana sala geste kusonga nki me salama :

Moniteur, Atasio ! Ata nge me sola mpila kusala bageste na baleso mingi, beto me pesa nge ngindu mutindu mosi nge lenda sala yo sambut na bandonga ya bantu ya makanda yai.

Dessiner Afrika na tableau, papier to zelo. Dessiner kisanga ya fioti ya Krete na zulu ya Afrika, ti Philistia na est ya Mer Mediterranean na kisika ya kele Israel bubuyai. Sola mwana mosi kucolorer Ezipre, ya nkaka kucolorer kisanga ya Krete, ya nkaka kucolorer nsi ya Philistia sika ya Israel kele bubuyai. Bana yonso tuba na kimvuka, “Misrayimi, nkaka ya makanda mingi.”

¶ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

33.4 Kami butaka Kanana, ye yandi kumaka tata ya makanda 11. Kami kumaka nkaka ya makanda mingi ya Afrika, ya Arabie, ti ya ntoto sika bantu ya Israele ke zinga bubuyai.

¶ **Tangila bana :** Kuyantika 10 :15-20

15 *Kanana butaka ntete Sidoni, na nima Heti.*

16 *Kanana vandaka mpi nkaka ya bantu ya dikanda ya Yebusi, ya Amore, ya Girgashi*

17-18 *ti ya Hivi. Yandi vandaka mpi nkaka ya bantu ya babwala yai : Arka, Sina, Arvadi, Semare ti Amati. Na nima bantu yonso ya Kanana panzanaka.*

19 *Ntoto na bo katukaka na bwala Sidoni, yo lutaka bwala Gerare, yo kumaka tii na bwala Gaza na ndambu ya sud, ebuna yo sukaka na babwala yai Sodome, Gomore(ti ya nkaka) na ndambu ya este.*

20 *Bayai yonso kele bana ya Kami. Bo ke zingaka konso bantu na dikanda na bo, na ntoto na bo ti na ndinga na bo.*

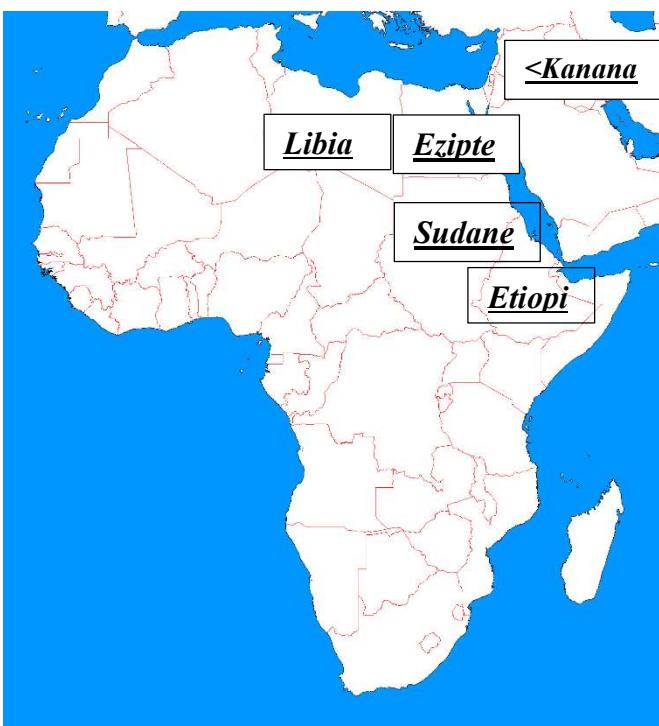
?

Kuyula bana :

¶ Bana sala geste kusonga nki me salama :

Yindula nde salle sika nge ke longa kele karte geografika ya nene. Songa bisika bana ya Kami tungaka makanda na bo. Tinda ndambu

bantu na konso kisika—Ezipte, Libia, Soudan, Etiopia, Kanana, etc.

nge lenda zenga kulanda Yesu. Nge lenda vanda muntu ya ntete na fami. Nge lenda vanda fondateur ya mambu ya mpa na fami na nge. Nge lenda vanda ntete ya bandonga ya bantu ya zola Yesu.

Lumbu mosi, bana na nge na tonda nge sambu na mpila nge me zenga. Kana nge me yamba Yesu ntete ve, keti nge ta tuba “ee” na Yandi bubuyai ?

Kaka balula ntima. Lomba Yandi kukota, kuyala luzingu na nge. Songa Yandi nde nge kwikila Yandi. Lomba Yandi kulolula nge. Mono kele awa na nima ya ecodime kana nge kele na mfunu ya lusadisu na mambu yina.

==NSUKA YA LESO 33

NB : Verse kele kiteso mosi bonso yina ya leso 32. Vutuka na karte yina sambu na kurevise verse.

Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Fami ya Kami vandaka na kati na yo, bantu ya mbi mingi, ti bafondateur ya bimfumu ya nene. Konso muntu ya fami yina vandaka na devoir kuzenga kana yandi ta landa Nzambi to ve. Kana nge me yamba Yesu na ntima na nge, keti nge mpi me zenga nde nge ta landa Yandi na mambu yonso ? Beno bakristo, mono pesa beno devoir yai : nde na mposo yai, beno tula ngolo kulanda Yesu na mambu yonso.

Kubinga bana na Yesu ya me yamba Yandi ntete ve :

Muntu lenda tuba ve nde, “Mono kele mukristo sambu tata na mono kele mukristo.” Ikele ve. Nge mosi fweti zenga. Muntu kele mukristo ve katuka na divumu ya mama. Konso muntu fweti zenga yandi mosi. Konso muntu fweti twadisa luzingu na yandi. Keti nge me zenga sambu na Yesu ?

Mbala ya nkaka mpi, na fami na nge bantu yonso zaba Yesu ntete ve. Mbala ya nkaka, na fami na nge ata muntu mosi me ndima Yesu. Ata mpidina,

Leso 34 Fami ya Semi yelaka na sika na kati-kati ya Europe ti Azie, ti Nzambi sadilaka bo kunatila beto yonso Mvulusi-Mesia.

Kuyantika 10 :22-32

Kuyidika na ntwala : Na lesu yai, beto me pesa bangindu nki bana lenda sala na bageste ya nkaka. Yo ta lomba bitini ya papier kiteso ya 1/4 ya dititi na mosi, ti bamarkeur.

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde, katuka ntama Nzambi vandaka kuyidika ntangu ya Yandi ta tinda Mwana na Yandi na nsi-ntoto kuvanda Mvulusi na beto, Mesia. Ebuna bana ta baka kikesa ya mpa kusonga nsangu ya mbote na bantu ya nkaka.

♥ Verse ya kulonguka :

4 Kansi ntangu kilumbu ya Nzambi tulaka, yo lungaka, Nzambi tindaka Mwana na Yandi, butumaka ya nkento, butumaka na nsi ya luyalu ya Bansiku ya Bayuda.

5 Nzambi tindaka Yandi ...na mpila nde beto kukuma bana na Yandi. Galatia 4 :4-5

↖ Revisio :

Beto me mona mpila bafami ya bana zole ya Noa yelaka, ti makanda bo kumaka. Bo nani ? (Yafeti ti Kami)

Beto me mona nde bo kumaka bambuta ya nki bantu ?

(Yafeti kumaka tata ya makanda ya Europe ti Russe. Kami kumaka tata ya Afrika, Kanana, ti kisanga ya Krete.)

Beto me tanga ntete ve histoire ya fami ya nki mwana ?

(Semi. Bonso yandi kele na nsuka, yai songa nde yandi me luta mfunu na lukanu ya mpulusu.)

☛ Bankunga ya Kwenda Nzila Mosi ti Malongi ya Leso Yai :

Kikesa Kele
Kizitu Yonso Mene Katuka
Kwisa na Yesu Kristo

⇒ Kuyantika Leso :

Tata ya fami ya nene kuvandaka. Yandi zolaka kusala fete ya nene kusonga bana na yandi nde yandi zolaka bo yonso. Yandi solaka mwana mosi kutinda na marshe sambu na kusumba madia sambu na fete. Ntangu mwana yina vutukaka ti madia, tata lambaka madia ya mingi, fete ya nene sambu na bo yonso. Bana yonso kudiaka ti bo yonso fulukaka.

Keti tata yina zolaka mwana ya yandi tindaka na marshe kuluta bo ya nkaka ? (Ikele ve. Yandi salaka fete sambu na bo yonso. Yandi tindaka mwana mosi na marshe kusumba madia, kansi madia yina vandaka ve kaka sambu na mwana yina. Yo vandaka sambu na bana ya fami yonso.)

Nzambi salaka mambu bonso yina sambu na beto. Yandi solaka fami mosi na kati ya bafami yonso ya nsi-ntoto, sambu na kisalu spesiale. Yandi yidikaka bo sambu na bisalu zole spesiale. Kisalu ya ntete, kupesa beto yonso Bible, ndinga ya Nzambi. Kisalu ya zole, kubuta Mwana ya Nzambi, Mesia sambu na kuvanda Mvulusi ya bantu yonso yina ta ndima Yandi.

Fami ya Nzambi solaka sambu na bisalu yai zole, fami ya Seti. Ikele ve nde Nzambi zolaka fami ya Seti kuluta bafami ya nkaka. Fami ya Seti pesaka makabu zole na bantu yonso. Makabu ya ntete, Bible, Ndinga ya Nzambi. Bantu ya fami ya Seti sonikaka yo, kansi yo ikele sambu na beto yonso. Makabu ya zole Mvulusi-Mesia. Fami ya Seti butaka Yandi, kansi Nzambi tindaka Yesu sambu na beto yonso.

🕸 Malongi ya nene ya lesu yai na banti 4 :

34.1 **Mwana ya Noa Semi butaka bana ya bakala 5.**

📖 **Tangila bana :** Kuyantika 10 :21-22

21 *Semi, mpangi ya Yafeti, vandaka nkaka ya bana yonso ya Ebere, disongidila nde ya Ba-Ebreo. Bana ya Semi bo yai :*

22 *Elami, Asure, Arpaksadi, Ludi ti Arami.*

❓ Kuyula bana :

❗ **Bana sala geste kusonga nki me salama :**

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

34.2 Mwana ya Semi zina ya Arfaxadi butaka kaka mwana mosi, kansi yandi vandaka mfunu, sambu yandi nkaka ya Ebere, tata ya Baebreu.

 Tangila bana : Kuyantika 10 :24-25

24 Arpaksadi vandaka tata ya Shela, ebuna Shela vandaka tata ya Ebere.

25a Ebere butaka bana zole, ya ntete zina na yandi Pelegi (disongidila nde kukabana), sambu na ntangu na yandi, bantu ya nsi-ntoto kabanaka...

 Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

Bana ya bakala sambanu lenda songa genealogie ya Ebere. Pesa bana tanu bazina yai ti papier ya kele na zina kusonika na yo. Nge binga bo na ordre yai : Noa, Semi, Arpaksadi, Shela, Ebere, Pelegi. Ntangu nge tanga zina, mwana yina kwisa na ntwala ya kalasi. Yandi simba papier ya zina, ti ntangu nge binga zina ya nkaka, yandi tula maboko na mapeka ya mwana na ntwala na yandi.

Bana lenda songa kukabana ya ntoto ti bantu mutindu yai : Sadila bansinga zole ya nda ya kulunga nda ya salle de kalasi. Tula bansinga yonso zole sika mosi. Bana yole simba nsuka na yo mosi, bana zole ya nkaka simba nsuka na yo ya nkaka. Bo tula yo na kati-kati ya bana.

Nge tanga verse 25a diaka. Ntangu nge tanga, “na ntangu na yandi, bantu ya nsi-ntoto kabanaka,” bana ya ke simba nsinga, bo pusa bansinga zole apart. Bo yantika kupusa bana sambu bana kabana na bandambu zole.

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

34.3 Bantekolo ya Semi kumaka batata ya makanda mingi ya zingaka na bansi ya Iran, Iraqi, Arabie, etc.

 Tangila bana : Kuyantika 10 :25b-30

25b ebuna mwana ya nkaka zina na yandi Yuktani.

26-27 Bana ya Yuktani bo yai (Bible tanga bazina ya bana 13).

30 Ntoto yina ya bo vandaka kuzinga yo katukaka na bwala Mesha tii na bwala Sefare na ntoto ya bangumba yina kele na ndambu ya este.

 Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

34.4 Na ntangu ya Nzambi me tula, fami ya Baebreo na kati ya fami ya Seti, bo natilaka Mesia na nsi-ntoto. Bana ti bantekolo ya Noa kumaka bankaka ya bansi yonso ya ntoto.

 Tangila bana : Kuyantika 10 :31-32

31 Bayai yonso kele bana ya Semi. Bo ke zingaka konso bantu na dikanda na bo, na ntoto na bo ti na ndinga na bo.

32 Makanda yai yonso kele makanda ya bana ya Noa, mutindu bo butukaka ti mutindu bo panzanaka na nsi-ntoto. Bantu yonso ya nsi-ntoto kele bana yina ya bana ya Noa butaka na nima, ntangu mvula yina ya ngolo zenganaka.

 Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

 Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :

Lumbu mosi, bamvula mingi na nima Tata Ebere zingaka, mwana-nkento ya fami na yandi nataka na nsi-ntoto yai Mwana ya Nzambi, Mfumu Yesu Kristo. Yesu vandaka makabu ya luzolo sambu na bantu ya makanda mosi, nsi-ntoto ya mvimba.

Nzambi me songaka ntama, na jardin ya Edeni, nde Mesia ta butuka ya nkento, ti Nzambi lungisaka yina ya Yandi silaka.

Keti nge ta songa nsangu ya mbote yina na bantu mposo yai ? (Moniteur, solula bampila ya bana ya kalasi lenda sala yo.)

✚ Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Kansi, mbala ya nkaka nge mosi, nge zaba Yesu ntete ve. Mbala ya nkaka nge me wa zina na Yandi mingi, kansi nge me kangula ntima na nge ntete ve kundima Yandi sambu Yandi kuma Mvulusi na nge. Yandi ke kinga nge bubuyai. Yandi zola kota na luzingu ya nge. Yandi zola nge kukuma mulonguki na Yandi.

Yesu nde, “Kuwa ! Mono me telama na kielo, ke bula. Kana muntu kuwa ndinga na Mono ti kukangula kielo, Mono ta kota na nzo na Yandi, ebuna Beto ta dia mesa mosi ti Yandi” (Kusonga 3 :20).

Kana nge zola kuzaba mbote nde Yesu kele Mvulusi ya nge, kana nge zola kuzinga luzingu na

nge na kintwadi to kinduku ti Yandi, nge lenda samba sesepiyai. Kana nge me samba mpidina dezia, kaka tonda Yandi diaka nde Yandi ke bikala kaka ti nge. Kansi kana nge me zenga mpidina ntete ve na ntima na nge, lomba Yandi kukota.

Kana nge me ndima Yandi bubu, mbala ya ntete ya nge kundima Yandi, keti nge ta telema sesepiyai, sika ya nge ikele ? Beto yonso ta tula nge na lombilu. (Moniteur, kinga fioti. Kana mwana telema, bana yonso samba sambu na bo. Tala mbote bo kele nani sambu nge lenda landa bo na nima.)

====NSUKA YA LESO 34

Leso 34

**4 Kansi
ntangu
kilumbu ya
Nzambi
tulaka, yo
lungaka,**

**Nzambi tindaka Mwana na
Yandi,
butumaka ya nkento,
butumaka na nsi ya luyalu ya
Bansiku ya Bayuda.**

**5 Nzambi tindaka Yandi...na
mpila nde beto kukuma bana na
Yandi.**

Galatia 4 :4-5

Leso 35 Bantu buyaka Nzambi na Babele. Yo yina Nzambi kumisaka bandinga na bo kisakasaka.

Kuyantika 11 :1-9

◎ Kikuma ya Leso :

Na nsuka ya lesu yai, bana ta bakisa nde ntangu beto buya nzila ya Nzambi ti sola nzila na beto mosi, yo nata mavanga mgingi. Ebuna bana ta sola kulemfuka na Nzambi na mambu yonso, ti bo ta sosa lusadisu na Yandi kusala mpidina.

♥ Verse ya kulonguka :

5 Tula ntima na nge yonso na Mfumu Nzambi.
Kutula ntima ve na mambu ya nge mosi ke yindulaka nde nge zaba.

6 Yindula Mfumu Nzambi na mambu yonso ya nge ke salaka. Yandi ta songa nge nzila ya mbote.
Bingana 3 :5-6

❖ Revisio :

Reviser mambu ya nene ya mukanda ya Kuyantika ya beto me mona tii ntangu yai kapu na kapu. Nge binga kapu na ndonga, ti bana yonso kusonga nge mambu ya nene ya salamaka na kapu yina. (Moniteur, tala linya ya ntangu na nsuka ya mukanda yai.)

Nge : **Kapu 1-2** Bana : Nzambi salaka bima yonso ti bantu ya ntete.

Nge : **Kapu 3** Bana : Masumu kota na ntoto

Kapu 4 Kaini kufwaka leki na yandi Abele.

Kapu 5 Bazina ya makanda ya bantu Adami tii na Noa

Kapu 6—9 Masa fulukaka na ntoto

Kapu 10—Makanda ya bantu na Noa tii na Ebere ti kukabana ya ntoto

❖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

BI-BI-LA ! (Vs. 2)

Kumisa Nzambi (Vs. 2 Lemfuka bubu, na kiese)
Landa, Mo' Ta Landa Nge, Mfumu

⇒ Kuyantika Leso :

Beto me longuka nde bana tatu ya Noa—Semi,
Kami, ti Yafeti—bo kumaka bambuta ya bansi

mingi na Yuropa, na Azie, ti na Afrika. Kansi ntete bo vandaka sikamosi. Nki mutindu bo panzanaka ? Na mposo me luta, beto me tanga nde na bilumbu ya Pelegi, ntoto ti bantu kabanaka.

Nzambi panzaka bo na ntoto ya mvimba. Bubuyai beto ta mona nki mutindu yo salamaka ti sambu na nki yo salamaka.

Na ntwala beto lenda bakisa lesu ya bubuyai, ntete mono fweti yula beno kestio mosi. Kupesa mvutu ntete ve. Tula yo na dibanza sambu na kuyindula yo. Mono ta tanga verse ya Bible kupesa beno mvutu.

Kestio, yo yai : Na nima masa ya nene me yuma, keti yo vandaka lukanu to luzolo ya Nzambi nde bantu yonso kubikala kaka na sika mosi ? Ketil Nzambi zolaka bo kutunga ville mosi kaka, to kimfumu mosi ya nene ? To, keti yo vandaka luzolo na Yandi nde bo panzana, bo kwenda na bisika mgingi sambu na kufulusa ntoto ya mvimba ? Yindula mambu yina fioti.

Ntangu yai, mono ta tanga mvutu na Bible. Nge tala kana nge me yindula mbote. Kuyantika 9 :1. Yai vandaka kaka na nima masa me yuma sambu bantu kubasika na maswa.

“Nzambi sakumunaka Noa ti bana na yandi nde : ‘Beno buta bana mgingi, mpidina bana na beno ta zingaka bisika yonso na nsi-ntoto.’”

Nki vandaka lukanu ya Nzambi sambu na bo ? (Kubuta mgingi ti kufulusa ntoto. Bo lenda sala yo ve kana bo zinga kaka na sika mosi. Yina vandaka ve lukanu ya Nzambi. Nzambi me pesa bo nsiku nde bo buta mgingi, bana na bo zinga bisika yonso na nsi-ntoto.) Na lesu ya bubuyai, beto ta mona kana nki mutindu Noa ti fami na yandi lemukaka na nsiku ya Nzambi yina.

❖ Malongi ya nene ya lesu yai na banti 4 :

35 .1 Na nima Noa basikaka na maswa, ndambu bandonga ya bantu zingaka sikamosi ti tubaka ndinga mosi. Bo kwendaka na ndambu ya est.

❖ Tangila bana : Kuyantika 11 :1-2

1 Ntete-ntete bantu yonso ya nsi-ntoto vandaka kutuba ndinga mosi mpamba.

2 Ntangu bo katukaka na ndambu ya este ya ntoto sika bo vandaka, bo kwisaka kukuma na nseke mosi na nsi ya Babilonia ; ebuna bo tungaka kuna.

?

Kuyula bana :

- **Bana sala geste kusonga nki me salama :**
●●● **Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :**

35.2 Bo salaka lukanu kutunga nzo kukwenda na zulu sambu yo pesa bo lukumu ti sambu bo panzana ve.

?

Tangila bana : Kuyantika 11 :3-4

3-4 Bo tubaka bo na bo nde : “Beto saleno babriki. Beto yoka yo.” Bo salaka babriki. Ebuna bo tubaka nde : “Babriki yo yai ti gudro. Beto tungeno bwala na beto mosi. Na kati ya bwala yango, beto tungeno nzo mosi ya nda. Nda ya nzo fweti kuma tii na zulu. Nzo yina ta pesa beto lukumu. Mpidina beto ta panzana ve na nsi-ntoto.”

?

Kuyula bana :-

- **Bana sala geste kusonga nki me salama :**
●●● **Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :**

35.3 Nzambi kulumukaka sambu na kutala nzo ya nda yina. Yandi monaka kiese ve na lulendo na bo. Yo yina, Nzambi kumisaka ndinga na bo kisakasaka.

?

Tangila bana : Kuyantika 11 :5-7

5 Ntangu yai, Mfumu Nzambi kwisaka kukulumuka sambu na kutala bwala ti nzo ya nda ya bantu vandaka kutunga.

6 Ebuna Yandi tubaka nde : “A ! bantu yai yonso kele mosi. Bo ke tubaka mpi ndinga mosi. Mambu yai ya bo me sala, yo kele kaka luyantiku ya ke songa mambu ya bo ta landa kusala na nima. Kubika fioti, bo ta kuka kusala konso mambu ya bo zola.

7 Beto kulumuka, beto kwenda kukumisa ndinga na bo kisakasaka. Mpidina bo ta bakisa diaka ve nki bantu ya nkaka kele kutuba.”

?

Kuyula bana :

- **Bana sala geste kusonga nki me salama :**
●●● **Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :**

35.4 Yo yina, bo monaka mpila ve kulanda kutunga sika mosi. Bo bikisaka kisalu yina ti panzanaka na ntoto.

?

Tangila bana : Kuyantika 11 :8-9

8 Yo yina Mfumu Nzambi panzanaka bo na nsi-ntoto yonso. Ebuna bo bikisaka kutunga bwala.

9 Bwala yina na yo Babilone, sambu na bwala yai Mfumu Nzambi kumisaka ndinga ya bantu yonso kisakasaka. Yandi panzaka bo na nsi-ntoto yonso.

?

Kuyula bana :

- **Bana sala geste kusonga nki me salama :**
●●● **Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :**

?

Devoir sambu na bana ya zaba Yesu dezia :
Aa, bantu ya Babilone ! Bo waka mfumu na bo ya nene Nemrodi. Kansi mbote bo waka ndinga ya Mfumu Nzambi.

Konso ntangu beto sola nzila ya beto mosi kansi ya Nzambi ve, yo natila beto kaka mpasi, kaka mawa. Keti nge ke wa Ndinga ya Nzambi ? Keti nge ke lemfuka na yonso ya Nzambi kele kusonga nge ? Mbala ya nkaka, ata ntangu yai, Nzambi ke songa nde na mambu mosi na luzingu ya nge, nge ke lemfuka na Yandi ve. Keti nge ta lomba Yandi kulolula nge sesepiyai ? Nge ta yantika kulemfuka na Yandi na mambu yina ? Devoir mono ke pesa beno bakristo kuyantika mposo yai kulemfuka na Nzambi na mambu yonso.

?

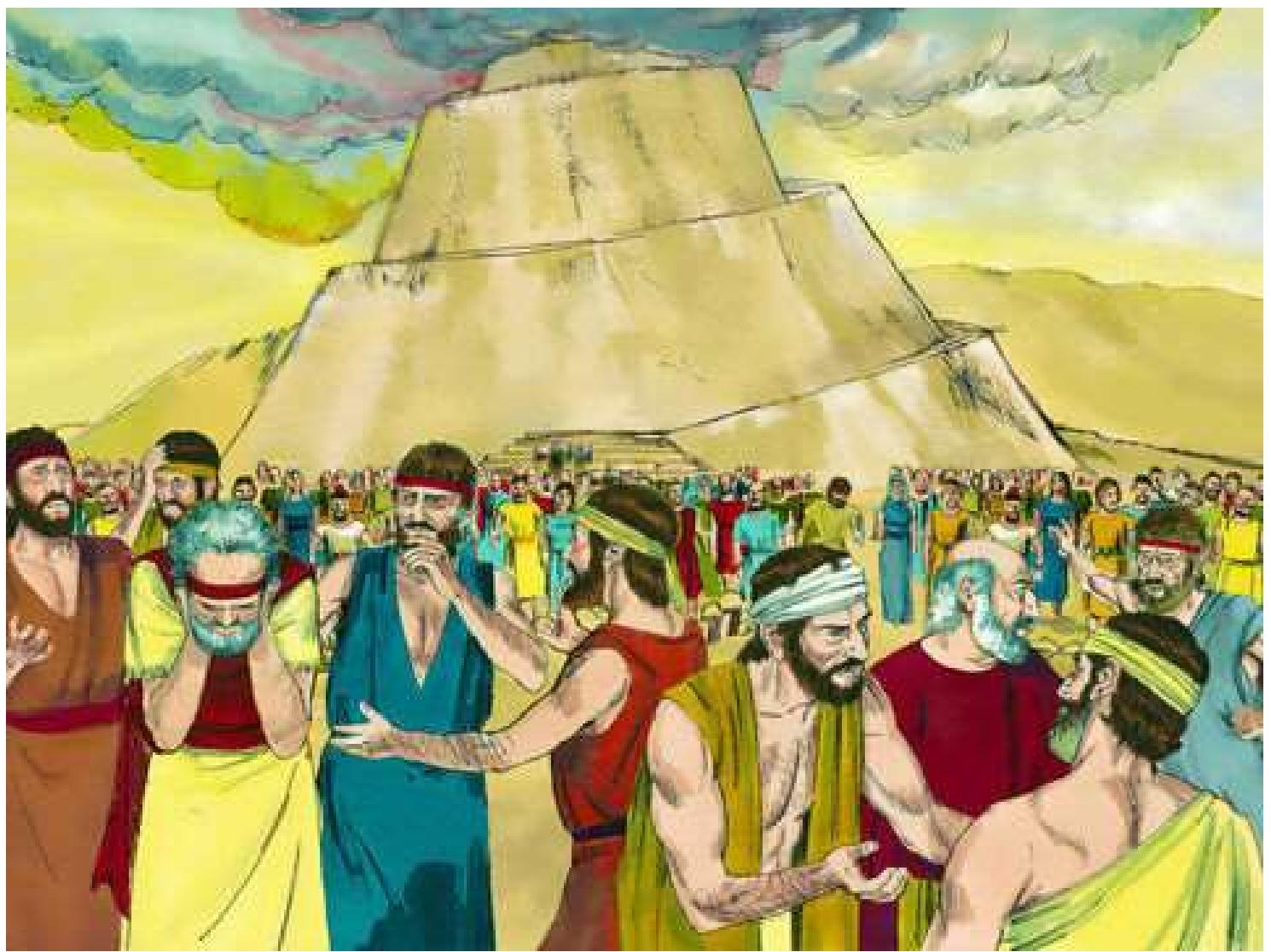
Kubinga bana ya me yamba Yesu ntete ve :

Mbala ya nkaka nge banza nde ata kuguluka, nge lenda sala yo mpila nge zola. Yo kele mpidina ve. Muntu lenda guluka ve na mpila ya yandi mosi. Nzambi dezia me pesa beto mpila ya beto lenda guluka. Yo kele na nzila ya Mwana na Yandi, Mfumu Yesu Kristo.

Yandi bikisaka nzo na Yandi na zulu. Yandi kwisaka awa na nsi-ntoto sambu na kugulusa nge. Yandi salaka ata disumu mosi ve. Yandi salaka mbote kaka. Yandi pesaka moyo na Yandi na zulu ya kulunsi, ti Yandi telemaka na lufwa--yonso sambu na kugulusa nge. Yandi ke na moyo sesepiyai. Kuna na zulu, Yandi ke yidikila beto kisika, Yandi mpi kele kusamba Nzambi sambu na beto bakwikidi.

Yandi kele kukinga nge bubuyai. Yandi zola nge kubika makambu yonso ya kumeka kusosa nzila ya nge mosi. Nge balula ntima, nge kwisa na Tata Nzambi kaka na nzila na Yandi Yesu. Kana ntima na nge me yilama kukwisa na Yandi bubuyai, nge telema sesepiyai, nge kwisa ti vanda na zulu ya bakiti yai awa. (Moniteur, songa bana wapi bo kuvanda. Kinga fioti kana bana kwisa. Kana bo kwisa, nge bika bana ya nkaka ti nsadisi, ebuna nge kwenda kusamba ti bo ya zola ndima Yesu.

==NSUKA YA LESO 35

Leso 35

Bantu vandaka kuzinga sikamosi, kansi Nzambi zolaka bo kupanzana, kufulusa ntoto. Na lulendo na bo, bo yindulaka kutunga nzo ya nda tii na zulu. Bo yindulaka nde yo ta pesa bo zina ya nene. Kansi Nzami balulaka bandinga na bo na mpila nde bo lenda bakisa bantu ya nkaka ve. Bo manisaka ve nzo yina, ti bo panzanaka na makanda na bo.

Leso 35

*5 Tula ntima na nge yonso na
Mfumu Nzambi.*

*Kutula ntima ve na mambu ya
nge mosi ke yindulaka nde nge
zaba.*

*6 Yindula
Mfumu Nzambi
na mambu
yonso ya nge ke
salaka. Yandi
ta songa nge
nzila ya mbote.*

Bingana 3 :5-6

Leso 36. Dikanda ya Semi ta buta Mesia.

Kuyantika 11 :10-32

Yidika na ntwala : Bakarte ya songa bazina ya bantu na lesu yai, mosi-mosi.

◎ Kikuma ya Leso :

Bana ta bakisa nde Nzambi solaka dikanda ya Semi sambu ya kupesa beto Abrahami, tata ya lukwikilu, mpi kunata Mesia na ntoto, na mpila nde bantu ya konso dikanda lenda guluka. Yo yina, bo ta samba sambu na bantu ya zaba Yesu ntete ve, ti kana Nzambi kangula bo nzila, bo ta songa bo nsangu ya mbote.

♥ Verse ya Kulonguka :

Kisina ya dikanda ya Yesu Kristo, yo yai : Yesu vandaka muntu ya dikanda ya Davidi, Davidi vandaka muntu ya dikanda ya Abrahami.
Matayo 1 :1 (Verse ya ntete na Kuwakana ya Mpa)

↖ Bankunga ya kwenda nzila mosi ti lesu yai :

Na Kati ya Abrami
Yesu Ke Nzila

↖ Revisio :

Beto me mona mpila dikanda ya Yafeti yelaka.
Bana na yandi kumaka batata ya ntete ya Europe ti ndambu ya Asie.

Beto me mona mpila dikanda ya Kami yelaka.
Bana na yandi kumaka batata ya bansi ya nkaka penepene na Babel, mpi batata na beto awa na Afrika.

Tata Noa vandaka na bana tatu ya bakala. Nani ke bikala ? Ee, Semi me bikala. Bo tangaka bana na yandi na nsuka, sambu, na mambu ya Mesia Mvulusi, dikanda na yandi me luta mfunu. Nzambi zengaka nde Mesia ta basika na dikanda na yandi. Mesia yina ta gulusa kaka bana ya Semi ve, kansi Yandi ta pesa menga na Yandi nkailu sambu na bantu yonso ya nsi-ntoto.

🕸 Malongi ya Lesu Yai na Banti 5 :

36.1 Fami ya Semi (yina butaka Mesia na nima), yo yantika na ntangulu ya Mvula ya Ngolo tii na Sela—Bamvula 135. Kuyantika 11 :10-11

📖 Tangila bana :

10 Bantu yai bana ya Semi. Mvula ya ngolo zenganaka. Bamvula zole lukata. Ebuna na nima, Semi lungisaka bamvula 100. Ntangulu yai, yandi butaka mwana ya bakala zina ya Arpaksadi.

11 Na nima, yandi zingaka bamvula 500. Yandi butaka mpi bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.

❓ Kuyula bana :

🎹 Bana sala geste kusonga nki me salama :

Bana tuba na ritima nde :

“Se-mi bu-ta-ka Ar-pak-sa-di”

Pesa mwana mosi karte ya ke tuba ‘Semi,’ mwana ya nkaka karte ya ke tuba ‘Arpaksadi’. Semi telama na ntwala ya bana, ebuna Arpaksadi tula diboko mosi na zulu ya dipeka ya Semi, kusonga nde yandi mwana ya Semi.

↖ Bana yimba ti kina :

Semi ti Arpaksadi, gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra bankaka ya Yesu Mesia !

36.2 Bandonga ya bantu 8 lutaka na dikanda ya Semi. (Na nima, Tera butaka Abrami, ya kumaka tata ya lukwikilu.) Yai yonso bagra bankaka, bambuta ya ntama ya Yesu.

📖 Tangila bana : Kuyantika 11 :12-13

12 Ntangulu Arpaksadi lungisaka bamvula 35, yandi butaka mwana ya bakala zina ya Shela.

13 Na nima, yandi zingaka diaka bamvula 403. Yandi butaka mpi bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.

❓ Yula bana :

🎹 Bana sala geste kusonga nki me salama :

Pesa mwana ya nkaka karte ya ke tuba, ‘Shela.’ Yandi simba dipeka ya Arpaksadi, kusonga nde yandi kele mwana na yandi.

↖ Bana yimba ti kina kusonga nki me salama : (Bana ke tala bakarte.)

Semi, Arpaksadi, Shemi--gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra bankaka ya Yesu Mesia !

36.3 Fami ya Semi, ndonga ya Shelah tii na Eber, mbuta ya Baebreo—bamvula 30.

 Tangila bana : Kuyantika 11 :14-15

14 *Ntangu Shela lungisaka bamvula 30, yandi butaka mwana ya bakala zina ya Ebere.*

15 *Na nima, yandi zingaka bamvula 403. Yandi butaka mpi bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.*

NB: Zina Ebere ke pesa beto ndinga “Baebreo”, disongidila “Bana ya Ebere.”

 Kuyula bana :

 Bana sala geste kusonga nki me salama :

Pesa mwana ya nkaka karte ya ke tuba, ‘Eber.’ Yandi simba dipeka ya Shela, kusonga nde yandi kele mwana na yandi.

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama :

36.4 Fami ya Semi, ndonga ya Ebere tii na Pelegi ti kukabana ya ntoto—bamvula 34.

 Tangila bana : Kuyantika 11 :16-17

16 *Ntangu Ebere lungisaka bamvula 34, yandi butaka mwana ya bakala zina ya Pelegi.*

17 *Na nima, yandi zingaka bamvula 43. Yandi butaka mpi bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.*

 Kuyula bana :

- Beno bambuka nki sambu na Pelegi? (Na luzingu na yandi, ntoto kabanaka-Kuyantika 10 :25).

 Bana sala geste kusonga nki me salama :
Pesa mwana ya nkaka karte ya ke tuba, ‘Pelegi’. Yandi simba dipeka ya Eber, kusonga nde yandi kele mwana na yandi.

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama : (Bana ke tala bakarte ya bana ya nkaka ke simba na ntwala na bo.)

Semi, Arpaksadi, Shemi, Shela, Eber, Pelegi--gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra bankaka ya Yesu Mesia !

36.5 Fami ya Semi, yantika na Pelegi tii na Abrami—bamvula 216. (Noa tii na Abrami—bamvula 881 yonso).

 Tangila bana : Kuyantika 11 :18-26

NB: Ti mbala mosi, Bana sala geste kusonga nki me salama :

[Pesa bana mosi-mosi bakarte ya ke tuba bazina yai: ‘Reu’, ‘Serugi’, ‘Nahore’, ‘Tera’, ‘Abrami ti bampangi na yandi Nahore ti Arani’. Kana mitangi tanga zina ya bantu yai, pesa mwana mosi karte ti zina na yandi. Konso muntu simba dipeka ya tata na yandi. Tata ta tuba (“Zina), mwana na mono.”]

18 *Ntangu Pelegi lungisaka bamvula 30, yandi butaka mwana ya bakala zina ya Reu.*

19 *Na nima, yandi zingaka bamvula 209. Yandi butaka mpi bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.*

20 *Ntangu Reu lungisaka bamvula 23, yandi butaka mwana ya bakala zina ya Serugi.*

21 *Na nima, yandi zingaka bamvula 207. Yandi butaka mpi bana ya nakaka ya babakala ti ya bankento.*

22 *Ntangu Serugi lungisaka bamvula 30, yandi butaka mwana ya bakala zina ya Nahore.*

23 *Na nima, yandi zingaka bamvula 200. Yandi butaka mpi bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.*

24 *Ntangu Nahore lungisaka bamvula 29, yandi butaka mwana ya bakala zina ya Tera.*

25 *Na nima, yandi zingaka bamvula 119. Yandi butaka mpi bana ya nkaka ya babakala ti ya bankento.*

26 *Tera zingaka bamvula 70. Na nima, yandi butaka bana yai : Abrami, Nahore, ti Arani.*

 Bana yimba ti kina kusonga nki me salama : (Bana ke tala bakarte ya bana ya nkaka ke simba na ntwala na bo.)

Semi, Arpaksadi, Shemi, Shela, Eber, Pelegi, Reu,
Serugi, Nahore, Tera, Abrami--gra-gra-gra-gra-gra-
gra-gra-gra-gra-gra-gra-gra bankaka ya
Yesu Mesia !

>|< Kumanisa Leso :

Beto me wa bazina mingi na leso yai, kansi bo kele
ve kaka bazina. Bo kele bantu ya Nzambi vandaka
kuyidika kuvanda bambuta ya Mesia Yesu, Mwana
na Yandi yina ta kulumuka na zulu, ta kwisa awa na
nsi-ntoto sambu na kugulusa beto. Nzambi vilaka
ve nsilulu Yandi pesaka na bibuti na beto ya ntete.
Na konso ndonga ya bantu, yandi vandaka kuyidika
nzila sambu na kukwisa ya Yesu.

 Devoir sambu na bakristo:

Devoir mono ke pesa beno bakristo, yo yai : Na
imposo yai, samba ngolo sambu na bantu ya zaba
Yesu ntete ve. Sosa mpi kusadila konso okazio
Nzambi ta pesa nge sambu na kusonga bo nsangu
ya mbote ya Yesu.

 Kubinga bo ya me yamba Yesu ntete ve :

Kana nge me yamba Yesu ntete ve, yindula.
Lumbu mosi, Nzambi ta binga zina na nge. Kana
Yandi binga nge kutelama na ntwala na Yandi, keti
yo ta vanda kiese, sambu nge me zaba Yesu ? To,
yo ta vanda mpasi ti mawa, sambu nge me zaba
Yandi ve ?

Nzambi ta tanga nge na katì ya bantu na Yandi kana
nge ta balula ntima ti yamba Yesu na ntima na nge
yonso. Kana nge me yilama kuyamba Yandi, songa
mono na nima ya ecodim. Mono ta vandaka na
kiese na kusadisa nge.

====

Leso 36

*Kisina ya dikanda ya Yesu Kristo,
yo yai :*

*Yesu vandaka muntu ya
dikanda ya Davidi,
Davidi vandaka muntu ya
dikanda ya Abrahami.*

*Matayo
1 :1*

37. BANSAKA YA REVISIO SAMBU NA BALESO 16 TII NA 36

(Kusala bansaka yai bonso revisio na nsuka ya baleso yai.)

Nsaka ‘Mono nani ?’

Yidika bitini ya papier ti nata bamarkeur zole. Yula bana nki bazina ya bantu ya nene bo bambuka sambu na baleso yai yantika na Kuyantika kapu 4 tii na 11. Bana zole lenda sonika na bisono ya nene bazina ya bantu ya bana bambuka. Nge lenda pesa bazina ya nkaka kana bo tuba yo ve. Na nima, nge balula bazina yina. Nge binga mwana mosi. Yandi kwisa na ntawala ya bana ya nkaka. Mwana ya nkaka sola zina ti tula yo na zulu ya ntu na yandi, kukonda yandi kumona yo. Mwana yina fweti yula bangiufula ya bana lenda pesa mvutu ee, to ve. Yandi yula mpidina tii ntangu yandi lenda zaba muntu yina kele nani.

Mbandu : (Zina kele Abele.)

Mwana yula :

Keti mono kele nkento ? (Bana ya nkaka tuba nde, ve.)

Keti mono tungaka maswa ? (Ve.)

Keti mono fwaka mpangi na mono ? (Ve.)

Keti mpangi na mono kufwaka mono ? (Ee.)

Keti mono kele Abele ? (Ee ! Nge me nunga !)

Nsaka ya repetitio ya mambu ya nene

Bana, beto me mona mambu iya ya NENE-NENE na lukanu ya Bible. Beto tuba yo mbala mingi na ritime. Tanga na misapi iya sambu na kutuba. (Nge lenda yika ton ti yimba yo bonso nkunga mpi.)

Mambu ya nene ya ntete : Nzambi salaka bima yonso.

Mambu ya nene ya zole : Bantu salaka masumu.

Mambu ya nene ya tatu : Nzambi fwaka ntoto na masa.

YaMambu ya nene ya iya : Bantu panzanaka na Babilone.

Yula bana diaka nki kapu ke songa mambu yai :

Nzambi salaka bima yonso ? (Kapu 1-2)

Bantu salaka masumu ? (Kapu 3)

Nzambi fwaka ntoto na masa ? (Kapu 6—9)

Bantu panzanaka na Babilone ? (Kapu 11)

Nsaka ‘Manisa verse’:

Nge yantika kutuba baverse ya bana me longuka. Nge bika na kati-kati, ti bana fweti manisa yo na kimvuka.

Nsaka ‘Bo salaka nki ?’

Mwana mosi yantika kutuba zina ya muntu beto ke longuka. Yandi songa mwana ya nkaka, ya ta tuba na fraze mosi, muntu yina salaka nki. Kana yandi tuba mbote, yandi ta tuba zina ya muntu ya nkaka ti songa mwana ya nkaka, ya ta tuba nki yandi salaka, etc.

Mbandu :

Adami. Yandi muntu ya ntete.

Noa. Yandi tungaka maswa.

Nsaka ‘Nki kwisaka ntete ?’

Sonika na bapapier mambu ya nene ya me salama na mukanda ya Kuyantika tii ntangu yai. Pesa papier mosi na mwana mosi. Bo ya me zwa papier fweti kwenda na ndonga yantika mambu ya ntete tii mambu ya nsuka. Bana ya nkaka ta juger kana ordre kele mbote to ve.

Mbandu :

Nzambi salaka banti.

Nzambi salaka bantu.

Nioka tubaka na Eva.

Bantu salaka masumu.

Kaini kufwaka Abele.

Nzambi kulaka Kaini.

Nzambi songaka Noa kutunga maswa.

Bambisi kotaka maswa.

Masa yantikaka.

Masa zenganaka.

Bantu basikaka na maswa.

Noa tondaka Nzambi.

Nkongolo monikaka.

Makanda ya Noa yelaka.

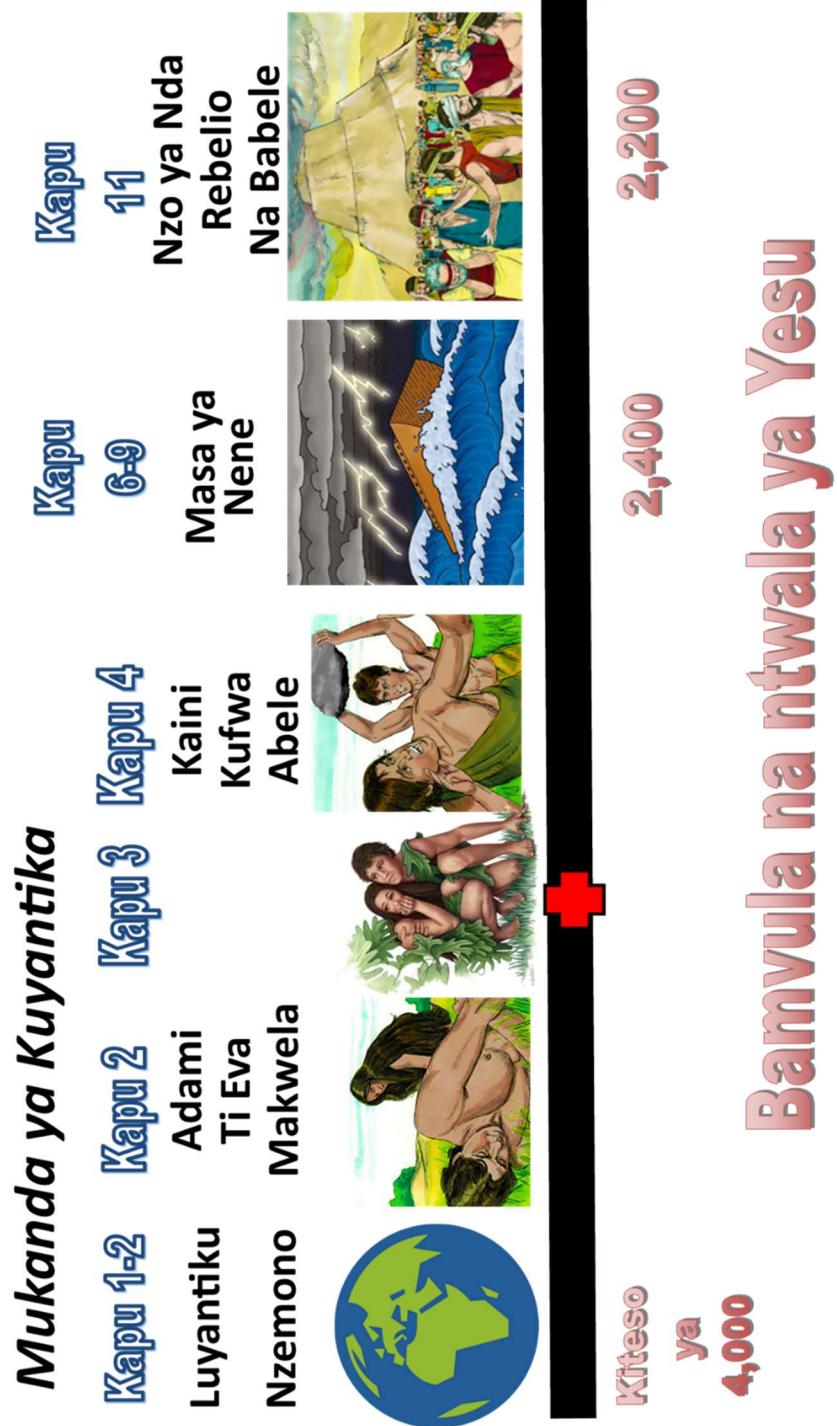
Bantu zolaka kutunga nzo ya nda ya Babilone.

Bantu panzanaka na bansi mingi.

Karte geografika ya banasio

Linya ya ntangu ya mambu ya salamaka na Kuyantika Kapu 1—11 :

Bankunga beto sadila na baleso yai :

2 K0RINTO 5 :17

*=bula maboko

Kana muntu kele na kimvuka ti Kristo
(3X)

Ikele na kimvuka ti Kristo,

Yandi mene kuma muntu mosi Yaa-mpa !
(3X)

Me kuma muntu mosi ya mpa !

Mambu na yandi ya ntama ** me mana !
(3X)

Mambu ya Ntama mene mana !

Mambu ya mpa me kwisa kuyinga na yandi !
(3X)

Me kwisa kuyinga na yandi !

Tala na Korinto ya zole, kapu ta-a-nu
(3X)

Nzila kumi na-a nsambwadi !

Deuxième Korinte chapitre cinq tala verset-sept !
3X)

Deuxième Korinte, Cinq, dix-sept !

BETO ZOLANA

Na dikanda ya Nzambi,
mambu me Iuta nene—zola !
Zola me luta nene ! (2x)
(Beto zolana)

Bana ya Nzambi, beto zolana !
Zola me luta nene ! (Beto zolana)
Bana ya Nzambi, beto zolana !
Zola me luta nene !

BI-BI-LA !

Bii-bi-la !
Mukanda ya Nzambi!
Mono kwikila yonso na
Bii-ii-bi-la !

Bii-bi-la !
Mukanda Kitoko
Mo' zola mingi kuwa yo
Bii-bi-la !

BU YESU KELE NA MONO

(With Christ in the Vessel)

Bu Yesu kele na mono
Ngemba kele ! Ngemba kele !
Ngemba kele !

Bu Yesu kele na mono
Ngemba kele, na ntima na mono!

Ngemba ! Ngemba ! Ngemba ! Ngemba !
Bu Yesu kele na mono,
Ngemba kele
Na ntima na mono !

KANA BENO ME WA MAKASI

Kana beno me wa makasi,
beno keba ngolo,
mbaimbai yo ta benda beno
na kusala mbi. (Repeter)
[Efezo 4 :26a]

KILUMBU YAI NZAMBI ME SALA

Kilumbu yai (Kilumbu yai)
Nzambi me sala (Nzamb'i me sa'la)
Beto bantu (Beto bantu)
Fweti yangalala (Fweti yangalala)

Kilumbu yai Nzambi me sala !
Beto bantu fweti yangalala
Kilumbu yai (Kilumbu yai)
Nzambi me sala !

KIZITU YONSO

Kizitu yonso mene katuka
Me katuka, Me katuka
Kizitu yonso mene katuka
Bu Yesu me kwisa ! Ah !

Kizitu yonso mene katuka
Me katuka, Me katuka
Kizitu yonso mene katuka
Na menga ya Yesu ! Ah !

KONSO LUMBU KIESE KELE

Na lumingu kiese kele
Kintete ke mbote

Kizole ngemba ya Nzambi
Ke fuluka ntima.
Kitatu mpi kiiya, mo' landa na mwini,
Kitanu ke bonso zulu, mpi
Mposo ke mbote !

Konso lumbu mono samba
Mvulusi na mono.
Konso lumbu Yandi kuwa, mpi
Ya' sadisa mono.

Mvutu :
O, nkembo, nkembo, nkembo !
O nkembo na Yesu !
O Aleluya na Yesu !
Kiese konso lumbu !

KUMISA NZAMBI (Ton: Kumbaya)

Kumisa Nzambi na kiese (3x)
Aleluya ! Na kiese !

Lemfuka bubu! Na kiese (3X)
Aleluya ! Na kiese !

KWENDA NORD, KWENDA SUD

Kwenda nord
Kwenda sud
Kwenda na gauche et droite
Beto kwenda
Beto kwenda
Na nsangu ya mbote

Na bandombe
Na mindele
Na makanda yonso
Beto kwenda
Beto kwenda
Na nsangu ya Yesu.

KWISA NA YESU KRISTO

Kwisa na Yesu Kristo (3X)
Nge ata guluka !

Menga n'Yandi ta lunga (3X)
Kukatula mbi !

LANDA, MO' TA LANDA NGE, MFUMU Landa, mo' ta landa Nge, Mfumu Landa lumbu na lumbu

Mbasi na mono, nge zaba yonso
Nge ta twadisa mono.

MFUMU ZABA NZILA NA MONO

Mfumu zaba nzila na mono
Mono fweti Ianda kaka
Mfumu zaba nz'ila na mono
Mono fweti Ianda kaka

Ngolo bubu Yandi ta pesa
Ye yonso ya mfunu mbasi
Mfumu zaba nzila na mono
Mono fweti Ianda kaka !

MONO KELE NA NZO KITOKO (Do Lord)

Mono kele na nzo kitoko
Kuna n'zulu !
Mono kele na nzo kitoko
Kuna n'zulu !
Mono kele na nzo kitoko
Kuna n'zulu !
Kuna na zulu ! (O Nzambi !)

Mvutu:

Mfumu, 0 Mfumu, mono ta tonda Nge
(O Nzambi)
Mfumu, 0 Mfumu, mono ta tonda Nge
(O Nzambi)
Mfumu, 0 Mfumu, mono ta tonda Nge
Kuna na zulu.

Vs. 3--Kutwadisa bantu ya nkaka
Na Mvulusi
Kutwadisa bantu ya nkaka
Na Mvulusi !

Kutwadisa bantu ya nkaka
Na Mvulusi !
Bo ta guluka ! (O Nzambi!)

Vs. 6--Benda bampangi ya nkaka
Beno kwisa !
Benda bampangi ya nkaka
Beno kwisa !
Benda bampangi ya nkaka
Beno kwisa !
Kwisa na Yesu ! (O Nzambi)

MONO ME SILA KULANDA YESU

Mono me sila kulanda Yesu (3X)
Kuvutuka, yo lunga ve.

NA KATI YA ABRAMI

Na kati ya Abrami,
Nzambi me sakumuna mono,
Na kati ya Abrami,
Nzambi me sakumuna beno,
Na kati ya Abrami,
Nzambi me sakumuna makanda yonso. (Yimba
diaka ti diaka.)
Dikanda Abrami
Me pesa beto Yesu !

NA KATI YA YESU

(Misiki bonso Yesu ke Zola Mono)

Mono vandaka ntama
na Nzambi na masumu
Mono vandaka mbeni
Kansi bubu, kintwadi kele !

Mvutu :

Kinduku kele ! (3x)
Na kati ya Yesu !

O LUVUNU, YAMBULA !

(Congolais Traditionel)

O luvunu, o luvunu, o luvunu yambula !
(O luvunu) (yimba diaka)

MAZONO, BUBU, MVU YA MVU

Mazono, bubu mvu ya mvu,
Yesu mutindu mosi !
Bantu yonso kulenda changer,
kansi Yesu ve.
Nkembo kwa yandi ! Nkembo kwa Yandi !
Bantu yonso kulenda changer,
kansi Yesu ve.

NANI KELE NGOLO ?

Nani kele ngolo ?
Nzambi ikele ngolo
Kuluta bantu yonso.

O KEBA MABOKO

0 Keba maboko nki nge sala ! (Kuyiba ve !)
0 Keba maboko nki nge sala ! (Kuyiba ve !)
Sambu Tata na zulu
Yandi kele mona nge
0 Keba maboko nki nge sala !

SOSA NTETE

Sosa ntete Kimfumu ya Zulu,
Ye lunungu na Yandi
Bima yonso Yandi ta yika na nge !
Alelu, Aleluya !

VUTUKA, AFRIKA ! VUTUKA !

Vutuka, Afrika! Vutuka !
Vutuka na Nzambi nge me vila
Beto bika bampeve yonso, biteki yonso,
Beto vutuka n'andi ya salaka beto !
Beto vutuka n'andi ya salaka beto !

YESU KE NZILA

Yesu Ke Nzila
Kwenda na zulu
Kwenda na zulu
Kwenda na zulu
Yesu Ke Nzila
Kwenda na zulu
Beto Yangalala !

Yesu Ke Nzila
Kwenda na Tata
Kwenda na Tata
Kwenda na Tata
Yesu Ke Nzila
Kwenda Na Tata
Beto Yangalala !

ZITISA ZINA YA YESU

Zitisa zina ya Yesu ! Zitisa zina ya Yesu !
Ditadi na mono, Ngolo na mono,
Mvulusi na mono
Ye lukwikilu !
Zitisa zina ya Ye-e-e-su !